

2512_Az_Əyanii_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 2512 Sahə iqtisadiyyatı

1 45. Sənaye məhsulu dedikdə:

sənaye-istehsal təyinatlı əsas fondların orta illik dəyərinin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti başa düşülür müvafiq iş vaxtı ərzində əmək funksiyasını yerinə yetirmək üçün əmək müqaviləsi ilə müəyyən edilmiş işçinin gördüyü işə görə, habelə ona edilən əlavələrin, mükafatların və digər ödənişlərin məcmusu başa düşülür fermer və kəndlilər tərəfindən torpaq sahələrində becərilən meyvə və tərəvəzlərin məcmusu başa düşülür gəlir əldə etmək məqsədilə malların buraxılışı və xidmət göstərilməsi üçün istehsal vasitələri və digər iqtisadi aktivlərlə canlı əməyin birləşməsinə yönəldilmiş iqtisadi fəaliyyət başa düşülür

- əmtəə və yaxud istehsal xidmətləri formasında ifadə edilən, müəssisənin fəaliyyətinin birbaşa səmərəli nəticəsi başa düşülür

2 44. Sənaye məhsulu:

sənaye-istehsal təyinatlı əsas fondların orta illik dəyərinin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi hesablanır. müvafiq iş vaxtı ərzində əmək funksiyasını yerinə yetirmək üçün əmək müqaviləsi ilə müəyyən edilmiş işçinin gördüyü işə görə, işə götürən tərəfindən pul və natura formasında ödənilən gündəlik və ya aylıq məbləğ, habelə ona edilən əlavələrin, mükafatların və digər ödənişlərin məcmusudur.

- əmtəə və yaxud istehsal xidmətləri formasında ifadə edilən, müəssisənin fəaliyyətinin birbaşa səmərəli nəticəsidir gəlir əldə etmək məqsədilə malların buraxılışı və xidmət göstərilməsi üçün istehsal vasitələri və digər iqtisadi aktivlərlə canlı əməyin birləşməsinə yönəldilmiş iqtisadi fəaliyyətdir. iqtisadiyyat sahələrində: sənaye, tikinti, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. elektrik enerjisindən faktiki istifadə edilməsini xarakterizə edir.

3 43. Verilən cavab variantlarının hansında ölkədə sənaye istehsalının bundan sonra inkişafı zəminləri qeyd edilməmişdir?

Azərbaycanın iqtisadi və siyasi müstəqilliyinin təmin edilməsi

- hazır məhsulların idxalı və xammalın ixracı həcmünün ildən ilə artırılması daxili və xarici bazarlarda sahə müəssisələri tərəfindən istehsal olunan əmtəələrin rəqabətqabiliyyətliliyini təmin edən texniki vasitələrlə sənayeni silahlandırılması maddi istehsalın digər sahələrinin bundan sonra da inkişafı strukturyaradıcı sahələrin qabaqlayıcı inkişafı zəruriliy

4 42. Hansı variantda resurslardan səmərəli istifadəni xarakterizə edən əsas ümumi iqtisadi göstəricilər verilmişdir?

mənfəət, rentabellik

fond verimi, fond silahlılığı, əmək haqqının səviyyəsi

- fond tutumu, material tutumu, əmək tutumu istehsalın texniki səviyyəsi, əmək məhsuldarlığı istehsal gücü, əmək məhsuldarlığı və işçilərin peşə-ixtisas tərkibi

5 41. Veilən variantların hansında ölkə iqtisadiyyatını təşkil edən sahələr səviyyəsində dövlətin iqtisadi struktur siyasətin dəyişdirilməsinin əsas istiqamətlərindən biri qeyd edilməmişdir?

hasilat və emal sahələrinin məhsullarının nisbətinin sonuncunun xeyrinə dəyişdirilməsi

(q-“A”) istehsal vasitələri və (q-“B”) istehlak predmetləri istehsal edən sahə qruplarının nisbətinin sonuncunun hesabına dinamik dəyişdirilməsi

səmərəsiz, bazar tərəfindən tələbat olamayan sahələrin ləğvi və iqtisadiyyat və əhali üçün zəruri olanların işə inkişaf etdirilməsi

xalq təsərrüfatında ETT-ni və müvafiq olaraq milli iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətliliyini təmin edən yeni sahə və istehsalların üstün inkişafı

- mövcud sahə və istehsalların tam ləğvi və yenilərinin yardılması

6 40. Qida sənayenin sahə quruluşunu xarakterizə edilməsində istifadə olunur:

sanaye sahələri arasındakı kooperativləşmə səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
sanaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

- istehsal olunan əmtəəlik məhsulun ümumi həcmində qida sənaye istehsalının xüsusi çəkisi
sanaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
sənaye müəssisələri arasındakı istehsal-təsərrüfat əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

7 39. Sənaye, kənd təsərrüfatı, ticarət, tikinti, meşə təsərrüfatı aşağıda qeyd edilən variantların hansına aid edilir?

- dövriyyə vəsaitlərinə
- maddi istehsala
qeyri-maddi istehsala
istehsal sferasına
əsas fondlara

8 38. Əməyin ictimai bölgüsü sistemində istehsalın xüsusi şəraiti, məhsulun oxşarlığı ilə xarakterizə olunan və xalq təsərrüfatında eyni funksiyaları yerinə yetirən keyfiyyətə oxşar təsərrüfat vahidləri qrupu necə adlanır?

- mexanizm
- idarəetmə
- sahə
yarımsahə
sistem

9 37. “Xammalın emalı proseslərinin oxşarlığı” əlamətinə uyğun olaraq sahələr formalaşmışdır:

- Ağac emalı, süd məhsulları, gön-dəri sənayesi
ət və ət məhsulları emalı, nəqliyyat və s.
- Yüngül sənaye maşınqayırması, tikinti-yol maşınqayırma və kommunal maşınqayırma
- Energetika, tikib sənayesi, süd məhsulları sənayesi
- Kimya və toxuculuq sənayesi, kimya maşınqayırması

10 36. Əhalinin tələbatının məzmunundakı dəyişikliklər nəzərdə tutulan tələbatı ödəməyə qadir məhsullar buraxan sahələrin inkişafını birbaşa şərtləndirir ki, bunun da səbəbi:

- beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin dərinləşməsidir
kənd təsərrüfatının-yüngül sənayenin xammal bazasının inkişafıdır
- əhalinin maddi-rifah halının və mədəni səviyyəsinin artmasıdır
elmi-texniki tərəqqidir
yüngül sənayenin məhsullarından istifadə edən xalq təsərrüfatı sahələrinin inkişaf tempidir

11 35. Ölkədə sənaye istehsalının bundan sonra inkişafı zəminlərinə aid deyil:

- Azərbaycanın iqtisadi və siyasi müstəqilliyinin təmin edilməsi
- hazır məhsulların idxalı və xammalın ixracı həcmının ildən ilə artırılması
strukturyaradıcı sahələrin qabaqlayıcı inkişafı zəruriliyi
maddi istehsalın digər sahələrinin bundan sonra da inkişafı
daxili və xarici bazarlarda sahə müəssisələri tərəfindən istehsal olunan əmtəələrin rəqabətqabiliyyətliliyini təmin edən texniki vasitələrlə sənayenin silahlandırılması

12 34 Sahənin resurs və təşkilatı xarakterli ehtiyat və amillərinin aşkara çıxarılması əsasında onun fəaliyyətinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi:

- kursun öyrənilməsinin obyektini təşkil edir
- kursun öyrənilməsinin məqsədini təşkil edir
kursun öyrənilmə metodologiyasını təşkil edir
kursun öyrənilməsinin vəzifələrini təşkil edir
kursun öyrənilməsinin predmetini təşkil edir

13 33. Resurslardan səmərəli istifadəni xarakterizə edən əsas ümumi iqtisadi göstəricilər:

mənfəət, rentabellik

- fond tutumu, material tutumu, əmək tutumu
istehsalın texniki səviyyəsi, əmək məhsuldarlığı
fond verimi, fond silahlılığı, əmək haqqının səviyyəsi
istehsal gücü, əmək məhsuldarlığı və işçilərin peşə-ixtisas tərkibi

14 32. Ölkə iqtisadiyyatını təşkil edən sahələr səviyyəsində dövlətin iqtisadi struktur siyasətinin dəyişdirilməsinin əsas istiqamətlərinə aid deyil:

xalq təsərrüfatında ETT-ni və müvafiq olaraq milli iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətliyini təmin edən yeni sahə və istehsalların inkişafı

- mövcud sahə və istehsalların tam ləğvi və yenilərinin yardılması
istehsal vasitələri ("A") və istehlak predmetləri ("B") istehsal edən sahə qruplarının nisbətindən sonuncunun hesabına dinamik dəyişdirilməsi
hasilat və emal sahələrinin məhsullarının nisbətindən sonuncunun xeyrinə dəyişdirilməsi
səmərəsiz, bazar tərəfindən tələbat olamayan sahələrin ləğvi və iqtisadiyyat və əhali üçün zəruri olanların isə inkişaf etdirilməsi

15 31. Sahə müəssisələrinin istehsal resurslarının tamamlanmış siyahısı:

hüquqi və fiziki şəxslər, torpaq, əmək resursları, əsas və dövrüyyə kapitalı, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarılığı
istehsalın diversifikasiyası, əsas və dövrüyyə kapitalı, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarılığı

əmək resursları, informasiya, torpaq, fondverimi, əmək məhsuldarlığı

torpaq, əmək resursları, əsas və dövrüyyə kapitalı, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarılığı, əmək məhsuldarlığı

- torpaq, əmək resursları, əsas və dövrüyyə kapitalı, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarılığı

16 30 Sənaye və ya sənaye sahəsi dedikdə nə başa düşürük?

istehsal təyinatlı əsas fondların dəyərinin həmin fondların köməyi ilə istehsal olunmuş məhsulun üzərinə tədricən keçməsi, pul vəsaitlərinin məqsədli yığılımı və sonradan onların aşınmış əsas fondların təkrar istehsalında istifadəsi
gəlir əldə etmək məqsədilə malların buraxılışı və xidmət göstərilməsi üçün istehsal vasitələri və digər iqtisadi aktivlərlə canlı əməyin birləşməsinə yönəldilmiş iqtisadi fəaliyyət

- işçilərinin əməyi əsas etibarilə təbiətdə mövcud olan və süni surətdə təkrar olunmayan maddi nemətlərin əldə olunmasına, bu nemətlərin emalına, həmçinin kənd və meşə təsərrüfatı məhsullarının emalına yönəldilmiş maddi istehsal sahəsi
satış və ya istehlakçılara göndərmək üçün hazır olan və ticarət müəssisələrinə, yaxud istehlakçılara göndərilənədək istehsalçıda saxlanılan, gələcəkdə emal üçün nəzərdə tutulmayan məhsullardır
iqtisadiyyat sahələrində: sənaye, tikinti, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. elektrik enerjisindən faktiki istifadə edilməsinin xarakterizə edilməsi

17 29. Sənaye:

gəlir əldə etmək məqsədilə malların buraxılışı və xidmət göstərilməsi üçün istehsal vasitələri və digər iqtisadi aktivlərlə canlı əməyin birləşməsinə yönəldilmiş iqtisadi fəaliyyətdir

- işçilərinin əməyi əsas etibarilə təbiətdə mövcud olan və süni surətdə təkrar olunmayan maddi nemətlərin əldə olunmasına, bu nemətlərin emalına, həmçinin kənd və meşə təsərrüfatı məhsullarının emalına yönəldilmiş maddi istehsal sahəsidir
iqtisadiyyat sahələrində: sənaye, tikinti, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. elektrik enerjisindən faktiki istifadə edilməsinin xarakterizə edir
istehsal təyinatlı əsas fondların dəyərinin həmin fondların köməyi ilə istehsal olunmuş məhsulun üzərinə tədricən keçməsi, pul vəsaitlərinin məqsədli yığılımı və sonradan onların aşınmış əsas fondların təkrar istehsalında istifadəsidir
satış və ya istehlakçılara göndərmək üçün hazır olan və ticarət müəssisələrinə, yaxud istehlakçılara göndərilənədək istehsalçıda saxlanılan, gələcəkdə emal üçün nəzərdə tutulmayan məhsullardır

18 28 Qeyd edilənlərdən hansı hasiledici sənaye sahəsinə aid deyil?

tikinti materialları istehsalı

apatit hasilatı

- ağac məmulatları istehsalı

neft hasilatı
kimiyəvi xammal hasilatı

19 27 Sənayenin sahə quruluşuna təsir edən amillər hansılardır?

kombinələşmə və kooperasiyalaşdırmanın genişlənməsi
istehsalın səmərəli təşkili formaları
əmək cisimlərindən məsrəf normaları
istehsala xidmət sferalarının artım sürəti

- elmi-texniki tərəqqi, sahələrin inkişaf sürətləri, onların məhsullarına təklifin səviyyəsi

20 26 Sənaye sahələri əmək predmetinə təsiretmə xarakterinə görə necə təsnifləşdirilir?

«A» və «B» qrupuna daxil olan sənaye sahələri kimi
yüngül və ağır sənaye kimi

- hasilat və emal sənayesi kimi
hasilat sənayesi və balıq sənayesi kimi
yüngül və yeyinti sənayesi kimi

21 25 Xalq təsərrüfatının sahələrində iqtisadi qanunların təzahür formalarını öyrənin:

müasir sənaye

- sahə iqtisadiyyatı
müəssisələr
sənaye
yüngül sənaye obyektləri

22 24 Aşağıdakılardan hansı sənaye istehsalının xüsusiyyətlərinə aiddir?

başqa istehsal sahələri ilə müqayisədə daha aşağı əmək məhsuldarlığının olması
adətən istehsal mövsümi xarakter daşıyır və kənd təsərrüfatından çox asılıdır
proses kapitaltutumluğu, material tutumluğu, uzunmüddətliyi ilə fərqlənir, məhsul individual xarakter daşıyır
onun elmi-texniki tərəqqi əsasında öz istehsal həcmi başqa maddi istehsal sahələrinə nisbətən sürətlə artır
bilməsi
əmək bölgüsünün təsiri ilə onun sahə quruluşunun dəyişməsindəki dinamizmin olmaması

23 23 Aşağıdakılardan hansı sənaye istehsalının xüsusiyyətlərinə aiddir?

proses kapitaltutumluğu, material tutumluğu, uzunmüddətliyi ilə fərqlənir, məhsul individual xarakter daşıyır
başqa istehsal sahələri ilə müqayisədə daha aşağı əmək məhsuldarlığının olması
onun elmi-texniki tərəqqi əsasında öz istehsal həcmi başqa maddi istehsal sahələrinə nisbətən sürətlə artır
bilməməsi
adətən istehsal mövsümi xarakter daşıyır və kənd təsərrüfatından çox asılıdır
● əmək bölgüsünün təsiri ilə onun sahə quruluşunun dəyişməsindəki dinamizm

24 22 Sənaye ilk dəfə harada yaranıb?

sadə kapitalist əmək kooperasiyası zamanı
iri maşınlı sənayenin inkişafı ilə

- kəndlinin natural ev təsərrüfatı çərçivəsində
sənətkarlığın kənd təsərrüfatından ayrılması prosesində
ilk manufakturaların yaranması ilə

25 21 Kursun öyrənilməsinin əsas vəzifəsi nədir?

Yeyinti sənayesində obyektiv iqtisadi qanunların təsirinin və təzahür formalarının öyrənilməsi

- Müasir bazar şəraiti baxımından yeyinti məhsulunun istehsalının sahəvi iqtisadi xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi
Sahənin fəaliyyətinin iqtisadi aspektlərinin öyrənilməsi
Dinamika və qarşılıqlı əlaqədə mürəkkəb iqtisadi proseslərə baxılması

rezervlərin və resurs və təşkilati xarakterli amillərin aşkar edilməsi nəticəsində sahənin fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması

26 20. İctimai istehsalın səmərəliliyinin yüksəldilməsinin əsas yolları:

kombinələşdirilmiş müəssisələrin ayrı-ayrı müəssisələrə bölünməsi
infrastruktur sahələrinin inkişafı

- əmək məhsuldarlığının artımının sürətləndirilməsi, maddi ehtiyatlardan istifadənin səmərəliliyini yüksəltmək və s. sahə müəssisələrində istehsalın həcmının artırılması
- material tutumunu azaltmaq və istehsal tullantılarını təkrar emala deyil utilizasiya etmək

27 19 Sadalananlardan hansı sənayenin sosialyönümlü sahəsinə aiddir?

elektroenergetika
kənd təsərrüfatı
maşınqayırma
metallurgiya

- yeyinti sənayesi

28 18. İctimai istehsalın səmərəliliyinin yüksəldilməsinin əsas yolları:

müəssisədə maşın və avadanlıqların sayının artırılması
kombinələşdirilmiş müəssisələrin ayrı-ayrı müəssisələrə bölünməsi

- əmək məhsuldarlığının artımını sürətləndirilməsi
- infrastruktur sahələrinin inkişafı
- sahə müəssisələrində istehsalın həcmının artırılması

29 17. Əməyin ictimai bölgüsü formalarına aid deyildir:

ümumi
kütləvi
fərdi
xüsusi, fərdi
xüsusi

- kütləvi

30 16. Qeyri-maddi istehsal sahələrinə aid edilir:

madi-texniki təchizat

- əhaliyə və qeyri-maddi istehsala xidmət edən rabitə
yüngül sənaye
iaşə
nəqliyyat, rabitə

31 15. Maddi istehsal sahələrinə aid deyildir:

madi-texniki təchizat
kənd təsərrüfatı
yüngül sənaye

- mənzil-kommunal xidməti
nəqliyyat, rabitə

32 14. Sənayenin əsas vəzifəsi:

maddi istehsalın digər sahələrinin istehsal etdikləri xammal və materiallardan istifadə etməklə istehsalın həcmi artırmaq

maddi istehsalın digər sahələri ilə istehsal-təsərrüfat əlaqələrinin qurulması
kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı

- əhalinin bütün təbəqələrinin artan tələbatının ödənilməsi
qida sənayesi və digər maddi istehsal sahələri üçün yarımfabrikatların hazırlanması

33 13 Maddi istehsal sahəsinə aid deyil:

- səhiyyə
ticarət
yük nəqliyyatı
ictimai qida
tikinti

34 12 Maddi istehsal sahəsinə aid deyil:

- yük nəqliyyatı
ictimai qida
meşə təsərrüfatı
- uşaq baxçaları, səhiyyə ocaqları
kənd təsərrüfatı

35 11 Maddi istehsala aid edilir:

- səhiyyə
mədəniyyət
kreditləşdirmə
- tikinti
incəsənət

36 10 Sahənin bütünlükdə sənayeni (və ya digər sahəni) inkişaf sürətinə görə qabaqlama əmsalı necə hesablanır?

- sənayenin bütünlükdə inkişaf sürətinin əsas fondların dəyərində nisbəti kimi;
sənayenin bütünlükdə inkişaf sürətinin əmək məhsuldarlığına nisbəti kimi.
sahənin planlaşdırılan inkişaf səviyyəsinin işçilərin siyahı sayına nisbəti kimi;
- hər hansı sənaye sahəsinin inkişaf sürətinin sənayenin bütünlükdə inkişaf sürətinə nisbəti kimi;
sahənin planlaşdırılan inkişaf səviyyəsinin sahənin faktiki inkişaf səviyyəsinə nisbəti kimi;

37 9 Ölkə iqtisadiyyatının sahələrindən biri:

- bitkiçilik
heyvandarlıq
yeyinti sənayesi
- sənaye
yüngül sənaye

38 8. Maddi istehsala aid edilir:

- kreditləşdirmə
bədən tərbiyyəsi
elm, təcrübə
- ticarət (alqı-satqı)
sosial təminat

39 7. Maddi istehsala aid edilir:

- ictimai nəqliyyat
mədəniyyət
səhiyyə
- sənaye
incəsənət

40 6. Müasir dövrün iqtisadi qanunlarına aid deyildir:

dəyər qanunu, xalq təsərrüfatının inkişafı qanunu
istehsal vasitələri və istehsalın üstün inkişaf qanunu, dəyər qanunu
xalq təsərrüfatının inkişafı qanunu

- insan sağlamlığının qorunması
əmək məhsuldarlığının dönmədən artımı qanunu

41 5. Kursin obyektinə aiddir:

yüngül sənaye
gön-dəri, toxuculuq
tikiş, xəz-dəri,

- qida sənayesi
trikotaj

42 4. Kursin obyektini təşkil edir:

tikiş, tekstil, gön-dəri, qida sənayesi
qida sənayesi, tikiş sənayesi
maşınqayırma, ağır metallurjiya

- qida sənayesi
yüngül sənaye, qida sənayesi

43 3. Sahə iqtisadiyyatı kursunun obyektı:

aqrar sanaye kompleksi
əmək vasitələri istehsal edən sənaye
əhalinin gündəlik tələbatının ödənilməsinə yönəldilmiş qida sənayesi

- xalq təsərrüfatının xüsusi sahələrindən biri olan qida sənayesi
hasilat və emal sənayesi ilə bilavasitə əlaqəli fəaliyyət göstərən kənd təsərrüfatı

44 2. Sahə iqtisadiyyatı kursu öyrənir:

dövlətin iqtisadi və sosial siyasətini
beynəlxalq iqtisadi münasibətləri
iqtisadiyyata təsir göstərən siyasi və demoqrafik amilləri

- müasir dövrün iqtisadi qanunlarının konkret təzahürü formalarını və həmin qanunların daha səmərəli tətbiqinə təsir göstərən şərt və amilləri
müəssisələrin sanasiyası və ləğvolunma məsələlərini

45 1. Sənayenin sahə quruluşunun xarakterizə edilməsində istifadə olunur:

sanaye sahələri arasındakı kooperasiya səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
sənaye müəssisələri arasındakı istehsal-təsərrüfat əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
sanaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

- istehsal olunan əmtəəlik məhsulun ümumi həcmində yüngül sənaye istehsalının xüsusi çəkisi
sanaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

46 113. Sənayenin yerləşdirilməsi:

hər bir sahə müəssisələri üçün istehsalın təşkili formalarının düzgün seçilməsi və tətbiqi ilə xarakterizə olunur.
təbii resurslardan maksimum istifadə ilə
ictimai əmək bölgüsünün bir forması olaraq, sənaye müəssisələrinin ixtisaslaşdırılması səviyyəsi ilə

- ictimai əmək bölgüsünün bir forması olaraq, sənaye müəssisələrinin iqtisadi rayonlar və bütünlükdə ölkə ərazisi üzrə bölgüsü ilə
ictimai əməyə qənaət etməklə əhalinin respublikanın paytaxtında və böyük şəhərlərdə məskunlaşmasına şərait yaratmaqla

47 112. Verilən variantların hansında fikir düzgün ifadə olunmuşdur?

sənaye kompleksi dedikdə - müxtəlif məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən sahələ müəssisələrinin koperasiyası başa düşülür.

sənaye kompleksi dedikdə - müxtəlif məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən sahələ müəssisələrinin koperasiyası başa düşülür.

sənaye kompleksi dedikdə - oxşar məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən sahələ müəssisələrinin kooperasiyası başa düşülür.

- sənaye kompleksi dedikdə - oxşar məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən qrup sahələrin məcmusu başa düşülür.

sənaye kompleksi dedikdə - oxşar məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən sahələ müəssisələrinin kombinəedilməsi başa düşülür.

48 111. Oxşar məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən qrup sahələrin məcmusu:

kimya-yanacaq-enerji kompleksini əmələ gətirir

aqrar-sənaye kompleksi adlanır

yarımsahə adlanır

- sənaye kompleksi adlanır
- maddi istehsal sahəsi adlanır

49 110. Sənaye kompleksi dedikdə:

müxtəlif məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən sahələ müəssisələrinin koperasiyası başa düşülür.

oxşar məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən sahələ müəssisələrinin kombinəedilməsi başa düşülür.

oxşar məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən sahələ müəssisələrinin kooperasiyası başa düşülür.

- oxşar məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən qrup sahələrin məcmusu başa düşülür.
- müxtəlif məhsullar istehsal edən və ya xidmətlər göstərən müəyyən sahələ müəssisələrinin koperasiyası başa düşülür.

50 109. Verilən cavab variantların hansında sənayenin sahə quruluşunu xarakterizə edən amil qeyd edilməmişdir?

ölkənin iqtisadi asılılıq və ya azadlıq səviyyəsi.

ölkədə sənayenin inkişaf səviyyəsi.

ölkənin ənaye və texniki inkişafı səviyyəsi

- ölkədə işsizliyin səviyyəsi.
- ölkədə ictimai əməyin məhsuldarlıq səviyyəsi.

51 108. Sənayenin sahə quruluşu xarakterizə edən amillərə aid deyil:

ölkədə ictimai əməyin məhsuldarlıq səviyyəsi.

ölkənin ənaye və texniki inkişafı səviyyəsi

ölkədə sənayenin inkişaf səviyyəsi.

- ölkədə işsizliyin səviyyəsi.
- ölkənin iqtisadi asılılıq və ya azadlıq səviyyəsi.

52 107. Sənayenin sahə quruluşunun təhlilində istifadə olunan göstəricilərə aiddir:

kənd təsərrüfatı və yüngül sənaye arasındakı nisbət.

mütərəqqi tədarük sahələrinin sənaye istehsalının ümumi həcmində xüsusi çəkisi və onun dinamikada dəyişməsi. ayrı-ayrı sənaye sahəsinin və ya kompleksinin istehsal həcminin sənaye-istehsal heyətinin ümumi sayında xüsusi çəkisi və onun dinamikada dəyişməsi.

- qabaqlama əmsalı.
- hasilədic, emalədic və istehsal-istehlak sahələri arasındakı nisbət.

53 106. Verilən variantların hansında sənayenin sahə quruluşunun təhlilində istifadə olunan göstərici təsvir olunmuşdur?

kənd təsərrüfatı və yüngül sənaye arasındakı nisbət

ayrı-ayrı sənaye sahəsinin və ya kompleksinin istehsal həcmində sənaye-istehsal heyətinin ümumi sayında xüsusi çəkisi və onun dinamikada dəyişməsi

mütərəqqi tədarük sahələrinin sənaye istehsalının ümumi həcmində xüsusi çəkisi və onun dinamikada dəyişməsi.

- qabaqlama əmsalı
hasiledici, emaledici və istehsal-istehlak sahələri arasındakı nisbət.

54 105. Variantlardan hansında sənayenin sahə quruluşunun təhlilində istifadə olunan göstəricilər əks olunmuşdur?

hasiledici və emaledici sahələr arasındakı nisbət

mütərəqqi sahələrin sənaye istehsalının ümumi həcmində xüsusi çəkisi və onun dinamikada dəyişməsi
ayrı-ayrı sənaye sahəsinin və ya kompleksinin sənaye istehsalının ümumi həcmində xüsusi çəkisi və onun dinamikada dəyişməsi

- ayrı-ayrı sənaye sahəsinin və ya kompleksinin ümumi daxili məhsulun həcmində xüsusi çəkisi və onun dinamikada dəyişməsi
qabaqlama əmsalı, hasiledici və emaledici sahələr arasındakı nisbət

55 104 Sənayenin sahə quruluşu və onun qiymətləndirilməsində istifadə olunan göstəricilər:

sənayenin ayrı-ayrı sahələrinin miqdar nisbəti və onlar arasında qarşılıqlı ayrıca istehsal əlqələrini əks etdirir - sənaye-istehsal heyətinin tərkibi, fəhlələrin ixtisas səviyyəsi

sənayenin ayrı-ayrı sahələrinin miqdar nisbəti və onlar arasında qarşılıqlı ayrıca istehsal əlqələrini əks etdirir - realizə olunmuş məhsulun həcmi, dövriyyə kapitalının dəyəri, işçilərin sayı

sənayenin ayrı-ayrı sahələrinin miqdar nisbəti və onlar arasında qarşılıqlı ayrıca istehsal əlqələrini əks etdirir - buraxılmış məhsulun həcmində dəyişiklik, istehsal əsas fondlarının dəyəri

- sənayenin ayrı-ayrı sahələrinin miqdar nisbəti və onlar arasında qarşılıqlı ayrıca istehsal əlqələrini əks etdirir - işçilərin sayı, istehsal əsas fondlarının dəyəri, buraxılan məhsulun həcmi
sənayenin ayrı-ayrı sahələrinin miqdar nisbəti və onlar arasında qarşılıqlı ayrıca istehsal əlqələrini əks etdirir - xalis məhsulun həcmi, işçilərin sayının dəyişməsi

56 103. Sənayenin sahə quruluşunu qiymətləndirməsində istifadə olunan göstəricilər?

fəhlələrin ixtisas səviyyəsi, sənaye-istehsal heyətinin tərkibi və s.

işçilərin sayı, realizə olunmuş məhsulun həcmi, dövriyyə kapitalının dəyəri,

istehsal əsas fondlarının dəyəri, buraxılmış məhsulun həcmində dəyişiklik, işləyənlərin sayının dəyişməsi

- işçilərin sayı, istehsal əsas fondlarının dəyəri, buraxılan məhsulun həcmi
dövriyyə kapitalının məbləği, xalis məhsulun həcmi, işçilərin sayının dəyişməsi

57 102. Ümumi planda sənayenin sahə quruluşu:

sənayedə istehsalın təmər küzləşməsi səviyyəsini xarakterizə edir

dövlət büdcəsinin gəlirlərinin səviyyəsini xarakterizə edir

ölkənin beynəlxalq iqtisadi əlaqələrini xarakterizə edir

- ölkənin industrial inkişaf səviyyəsini xarakterizə edir
sənayedə istehsalın ixtisaslaşma səviyyəsini xarakterizə edir

58 101. Ümumi planda sənayenin sahə quruluşu:

sənayedə istehsalın ixtisaslaşma səviyyəsini xarakterizə edir.

ölkənin beynəlxalq iqtisadi əlaqələrini

dövlət büdcəsinin gəlirlərinin səviyyəsini

- ölkənin industrial inkişaf səviyyəsini
sənayedə istehsalın təmər küzləşməsi səviyyəsini

59 100. Sənayenin sahə quruluşunu təhlil etmək üçün hansı göstəricilərdən istifadə olunur?

“A” (istehsal vasitələri istehsalı) və “B” (istehlak şeyləri istehsalı) arasındakı nisbət

hasilat və emal sənayeləri arasındakı nisbət, ümumi sənaye istehsalında hərbi-sənaye kompleksinin payı

hasilat və emal sənayeləri arasındakı nisbət

- sahədə istehsal olunan məhsulların ümumi həcmində hətmi sənayenin istehsal fondlarına olan nisbəti
ümumi sənaye istehsalında hərbi-sənaye kompleksinin payı

60 99. Sənayenin sahə quruluşunu qiymətləndirmək üçün hansı göstəricilərdən istifadə olunur:

- fondverimi, fondtutumu, materialtutumu, əmək məhsuldarlığı
- xalis məhsulun həcmi, dövriyyə kapitalının məbləği, işçilərin sayının dəyişməsi
- realizə olunmuş məhsulun həcmi, dövriyyə kapitalının dəyəri, işçilərin sayı
- buraxılan məhsulun həcmi, istehsal əsas fondlarının dəyəri, işçilərin sayı
- buraxılmış məhsulun həcmində dəyişiklik, istehsal əsas fondlarının dəyəri, işləyənlərin sayının dəyişməsi

61 98. Sahənin qabaqlama əmsalı necə hesablanır?

- plan dövründə emalın xüsusi çəkisinin sahənin qabaqlama əmsalı ilə hasili kimi
- balans mənfətin sahənin əsas kapitalına nisbəti kimi
- il ərzində sahədə istehsal olunan məhsulun ümumi həcmnin həmin dövrdə sahədə mövcud olan əsas istehsal fondlarının ümumi dəyərində nisbəti kimi
- sahənin artım tempinin bütün sənayenin artım tempinə nisbəti kimi
- bütün sənayenin artım tempinin sahənin artım tempinə nisbəti kimi

62 97. Qeyd edilən variantlardan hansı sənayenin sahə quruluşuna təsir edən amillərdən aid deyildir?

- təmərküzləşmə, ixtisaslaşma və kombinləşdirmə kimi istehsalın ictimai təşkili formalarının inkişafı
- elmi-texniki tərəqqinin maddi əsasını təşkil edən sahələrin üstün inkişafı
- sənaye istehsal heyətinin əmək haqlarının səviyyəsi
- cəmiyyət üzvlərinin maddi və mənəvi həyat səviyyələrinin yüksəldilməsi
- qeyri səmərəli hesab olunan sahə və ya istehsalların perspektiv inkişafına mane ola biləcək tədbirlər

63 96. Sənayenin sahə quruluşunun təhlilində istifadə olunan qabaqlama əmsalı:

- ümumi sənaye istehsalının konkret sahə istehsalına nisbəti kimi hesablanır.
- müəyyən vaxt intervalında konkret sahənin mütləq artımının artım tempinə nisbəti kimi
- müəyyən vaxt intervalında ümumi sənayenin inkişaf tempini həmin vaxt kəsiyində konkret sahənin inkişaf tempinə nisbəti kimi
- müəyyən vaxt intervalında konkret sahənin inkişaf tempinin həmin vaxt kəsiyində ümumi sənayenin inkişaf tempinə nisbəti kimi
- sənayenin istehsal əsas fondlarının dövriyyə fondlarına nisbəti kimi

64 95. Sənayenin sahə quruluşu:

- sənaye sahələri arasındakı kooperativləşmə əlaqələrini
- sənayenin əsas və dövriyyə fondlarının nisbəti
- hər bir sənayeni təşkil edən müəssisələr arasındakı nisbəti
- sənayenin ayrı-ayrı sahələrinin miqdar nisbəti və onlar arasında qarşılıqlı ayrıca istehsal əlaqələrini əks etdirir.
- sənaye istehsal heyəti və qeyri sənaye istehsal heyəti arasındakı nisbəti

65 94. Məhsulun funksional təyinatından asılı olaraq bütün sənaye bölünür:

- hasiledici və emaledici
- əsas fondlara xidmət edən sahələrə
- dövriyyə fondları emal edən sahələrə
- əsas fondlar, dövriyyə vəsaitləri və istehlak şeyləri istehsal edən sahələrə
- əsas fondlara xidmət edən və maddi-texniki təchizat işlərini həyata keçirən sahələrə

66 93. Qida sənayenin sahə quruluşunu xarakterizə edilməsində istifadə olunur:

- sanaye sahələri arasındakı kooperativləşmə səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
- sənaye müəssisələri arasındakı istehsal-təsərrüfat əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
- sanaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
- istehsal olunan əmtəəlik məhsulun ümumi həcmində qida sənaye istehsalının xüsusi çəkisi
- sanaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

67 92. Qida sənaye sahələrinin əsas əlmətlərinə aid deyil:

sahənin konkret məhsulunun hazırlanması texnologiyası prosesini həyata keçirən biləcək yüngül sənaye üçün xas olan maddi-texniki baza

sahədə istehsal olunan məhsulların istehlak və iqtisadi təyinatının oxşarlığı müəyyən sayda müstəqil oxşar müəssisələrin olması

- maddi-texniki təminat və satışın təşkili.
- ilk emal olunan xammalın müəyyən dərəcədə eynicinsliyi

68 91. Sahələrin fərqləndirici əlamətlərinə aid deyildir:

texnologiyası prosesin xüsusiyyətləri
istifadə olunan məhsulun xarakteri
məhsulun iqtisadi təyinatı

- müəssisələrin ölçüsü
- istehsalın texniki bazası

69 90. Qida sənayesində hansı məhsulu istehsal edilir?

silah
texnika
cihaz

- çörək
- avtomobil

70 89. Sənaye sahələrinin formalaşması şərtlərinə aiddir

müəyyən növ məhsullara yüksək tələbatın olması, məhsul istehsalı üçün təbii resursların mövcudluğu müəssisələrin istehsal bölmələrinin ayrılması və onların əsasında müstəqil istehsalların təşkili sənayenin əksmərkəzləşdirilməsi, sənaye daxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi

- sənayedə təmərküzləşmənin və sənayedaxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi rəqabətqabiliyyətli məhsulların istehsalı üzrə dövlətin iqtisadi siyasəti

71 88. Sənayenin strukturu dedikdə nə başa düşürsünüz?

sahə müəssisələrində ixtisaslaşmanın səviyyəsi.
xammaldan hazır məhsul alınması üçün onun əldə olunması və emalı ilə məşğul olan sahələrin birliyi əmək predmetinə təsiretmə əlamətinə görə birləşmiş sahələrin say nisbəti

- sənaye sahələri arasında istehsal əlaqələrini əks etdirən sahələrin say nisbəti sahə müəssisələri arasında kooperativləşmənin səviyyəsi

72 87. “B” qrupuna aid olan sahələr:

istehsal vasitələri istehsal edən sahələr aid edilir.
əmək vasitələri istehsal edən
eynicinsli məhsullar istehsal edən

- istehlak malları istehsal edən
- əmək cisimləri istehsal edən

73 86. Sənaye məhsullarının “A” və “B” qruplarına bölünməsinin əsasını təşkil edir:

istehsal istehlakı olan xammalın növləri və keyfiyyəti.
məhsul istehsalı üçün emal olunmuş xammalın həmcinsliyi
istehsalın avtomatlaşdırılması dərəcəsi

- istehsal olunmuş məhsulların iqtisadi təyinatı
- məhsul istehsalında texnologiyası proseslərin mürəkkəblilik dərəcəsi

74 85. Sahənin formalaşması əlamətləri:

iş rejimi, işçilərin sayı, əmək məhsuldarlığı.
istehsal olunmuş məhsulların təyinatı birliyi, məhsulların texniki mürəkkəbliyi, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi

istehsal olunmuş məhsulların texnoloji mürəkkəblilik dərəcəsi, texnoloji proseslərin müxtəlifliyi, istifadə olunan xammalın eyniliyi

- istehsal məhsullarının təyinatı, texnoloji proseslərin eyniliyi, istifadə olunan xammalın eynicinsliyi məhsulların texniki mürəkkəbliyi, texnoloji proseslərin ardıcılığı, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi

75 84. Yüngül sənayenin iqtisadiyyatı kursunun obyektinə aid deyil:

xalq təsərrüfatının xüsusi sahələrindən biri olan olan tikiş sənayesi.

- ölkə iqtisadiyyatının mühüm sahələrindən biri olan olan darayıcı-əyriçi dəzgahlar istehsal edən sənaye müəssisələri.
xalq təsərrüfatının mühüm sahələrindən biri olan olan ipəkçilik.
ölkə iqtisadiyyatının xüsusi sahələrindən biri olan olan gön-dəri emal edən müəssisələr.
xalq təsərrüfatının xüsusi sahələrindən biri olan olan toxuculuq sənayesi.

76 83. Sənayenin sahə quruluşu xarakterizə edən amillər:

ölkədə ictimai əməyin məhsuldarlıq səviyyəsi.

ölkənin ənaye və texniki inkişafı səviyyəsi

ölkədə sənayenin inkişaf səviyyəsi.

-) bütün variantlar düzdür.
ölkənin iqtisadi asılılıq və ya azadlıq səviyyəsi.

77 82. Sahənin sahəvi quruluşunun dəyişməsinə səbəb olmayan amillər:

əhalinin maddi rifah halının yaxşılaşması.

maşınqayırmanın məhsullarından istifadə edən xalq təsərrüfatı sahələrinin inkişaf tempi

elmi-texniki tərəqqi

- əmək məhsuldarlığı, mənfəət, rentabellik
əhalinin mədəni səviyyəsinin artması

78 81. Qeyd edilən göstəricilərin hansından sənayenin sahə quruluşunu təhlil etmək üçün istifadə olunmur?

ümumi sənaye istehsalında qabaqcıl sahələrin payı və dinamikada onun dəyişməsi

artım tempi, mütləq artım

ümumi sənaye istehsalı həcmində ayrı-ayrı sahələrin payı və dinamikada onun dəyişməsi

- əmək məhsuldarlığı, rentabellik.
qabaqlama əmsalı

79 80. Hansı cavab variantında sənaye daxilində müxtəlif sərbəst sahələrin, kind təsərrüfatı və digər maddi istehsal sahələrin yaranmasında təzahür edən əmək bölgüsü forması qeyd edilmişdir?

texnoloji

koperativləşdirmə

seriyalı

- xüsusi
ümumi

80 79. Sənaye daxilində müxtəlif sərbəst sahələrin, kind təsərrüfatı və digər maddi istehsal sahələrin yaranmasında təzahür edən əmək bölgüsü:

koperativləşdirmə

seriyalı

texnoloji

- xüsusi
ümumi

81 78. Hansı cavab variantında iqtisadiyyatın iri maddi istehsal sahələrinə bölgüsündə təzahür edən əmək bölgüsü forması qeyd edilmişdir?

seriyalı

texnoloji
xüsusi
● ümumi
fərdi

82 77. İqtisadiyyatın iri maddi istehsal sahələrinə bölgüsündə təzahür edən əmək bölgüsü:

seriyalı
texnoloji
fərdi
● ümumi
xüsusi

83 76. Hansı cavab variantında əməyin ictimai bölgüsü formaları dəqiq qeyd edilmişdir?

texnoloji, seriyalı, hissə üzrə.
ümumi, xüsusi, seriyalı
hissə, tək, ümumi
● fərdi, xüsusi, ümumi
texnoloji, xüsusi, ümumi

84 75. Əməyin ictimai bölgüsünün formaları:

texnoloji, seriyalı, hissə üzrə
● ümumi, xüsusi, fərdi
ümumi, xüsusi, seriyalı
hissə, tək, ümumi
texnoloji, xüsusi, ümumi

85 74. Qida sənayesinə aid deyil:

balıq
yumurta
ət
● məftil
çörək

86 73. Hansı cavab variantında sənayenin strukturu düzgülü izah edilir?

sənayenin strukturu dedikdə - sənaye sahələrinin kooperativləşdirmə əlaqələrinə girməsi başa düşülür
sənayeni təşkil edən sahələr, yarım sahələr və müəssisələrin say nisbətidir
sənaye sahələri arasında texniki və ictimai əmək bölgüsü
● sənaye sahələri arasındakı kooperativləşmə səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
57. Sənayenin sahə quruluşu dedikdə:

87 72. Sənaye strukturu dedikdə nə başa düşürsünüz?

sənaye sahələrinin kooperativləşdirmə əlaqələrinə girməsi
istehsal texnologiyayı
əmək predmetinə təsiretmə əlamətinə görə birləşmiş sahələrin say nisbəti
● sənaye sahələri arasında istehsal əlaqələrini əks etdirən say nisbəti
56. Sənayenin sahə quruluşu:

88 71. "B" qrupuna aid olan sahələr hansılardır?

əmək vasitələri istehsal edən
əmək cisimləri istehsal edən
hasilat sənayesi
eynicinsli məhsullar istehsal edən

- istehlak malları istehsal edən

89 70. “B” qrupuna aid olan sahələr:

- hasilat sənayesi
- əmək vasitələri istehsal edən
- eynicinsli məhsullar istehsal edən
- istehlak malları istehsal edən
- əmək cisimləri istehsal edən

90 69. Sənaye məhsullarının “A” və “B” qruplarına bölünməsinin əsasını təşkil edir:

- məhsul istehsalı üçün emal olunmuş xammalın oxşarlığı
- istehsalın avtomatlaşdırılması dərəcəsi
- müəssisənin xammal bazası, istehsal edilmiş məhsulların keyfiyyət göstəriciləri
- istehsal olunmuş məhsulların iqtisadi təyinatı
- məhsul istehsalında texnoloji proseslərin mürəkkəblik dərəcəsi

91 68. Hansı cavab variantında sənaye sahələrinin formalaşması əlamətləri verilmişdir?

- xammal bazası və satış bazarlarına yaxın yerləşdirilməsi
- istehsal olunmuş məhsulların texnoloji mürəkkəblik dərəcəsi, texnoloji proseslərin müxtəlifliyi, istifadə olunan xammalın oxşarlığı
- məhsulların texniki mürəkkəbliyi, texnoloji proseslərin ardıcılığı, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi
- istehsal məhsullarının təyinatı, texnoloji proseslərin eyniliyi, istifadə olunan xammalın eynicinsliyi
- istehsal olunmuş məhsulların təyinatı birliyi, məhsulların texniki mürəkkəbliyi, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi

92 67. Sahənin formalaşması əlamətləri:

- xammal bazası və satış bazarlarına yaxın yerləşdirilməsi
- istehsal olunmuş məhsulların təyinatı birliyi, məhsulların texniki mürəkkəbliyi, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi
- istehsal olunmuş məhsulların texnoloji mürəkkəblik dərəcəsi, texnoloji proseslərin müxtəlifliyi, istifadə olunan xammalın oxşarlığı
- istehsal məhsullarının təyinatı, texnoloji proseslərin eyniliyi, istifadə olunan xammalın eynicinsliyi
- məhsulların texniki mürəkkəbliyi, texnoloji proseslərin ardıcılığı, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi

93 66. Sənayenin “A” və “B” qruplarına bölünməsinə şərtləndirən əlamət hansıdır?

- müəssisələrin ölçüsü və sənaye istehsal heyətinin sayı
- istehsalın texniki bazası, texnoloji ardıcılıq
- istifadə olunan xammal və materialların, hazır məhsulun xarakteri
- məhsulun iqtisadi təyinatı
- texnoloji prosesin xüsusiyyətləri

94 65. Hansı cavab variantında “sənayenin sahə quruluşu” düzgün təsvir edilmişdir?

- sənayenin sahə quruluşu dedikdə-sənayeni təşkil edən sahələr, yarım sahələr və müəssisələrin say nisbəti başa düşülür
- sənayenin sahə quruluşu dedikdə-sənaye sahələri arasında texniki və ictimai əmək bölgüsü başa düşülür
- sənayenin sahə quruluşu dedikdə-sanaye sahələri arasındakı kooperativləşmə səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti başa düşülür
- sənayenin sahə quruluşu dedikdə- sənayenin tərkibi və sənayeyə daxil olan sahələrin kəmiyyət nisbəti və onlar arasındakı qarşılıqlı əlaqələr başa düşülür
- sənayenin sahə quruluşu dedikdə-sanaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti başa düşülür

95 64. Sənayenin sahə quruluşu dedikdə:

- sənayeni təşkil edən sahələr, yarım sahələr və müəssisələrin say nisbəti

sənaye sahələri arasındakı kooperativləşmə səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

sənaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

- sənayenin tərkibi və sənayeyə daxil olan sahələrin kəmiyyət nisbəti və onlar arasındakı qarşılıqlı əlaqələr başa düşülür

sənaye sahələri arasında texniki və ictimai əmək bölgüsü

96 63. Hansı cavab variantında sənaye sahələrinin formalaşması şərtləri qeyd edilmişdir?

müəyyən növ məhsullara yüksək tələbatın olması, məhsul istehsalı üçün təbii resursların mövcudluğu

sahə müəssisələrində müasir tələblərə uyğun məhsulların istehsalının təmin edilməsi

müəssisələrin istehsal bölmələrinin ayrılması və onların əsasında müstəqil istehsalların təşkili

- sənayedə təmərküzləşmənin və sənayedaxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi sənayenin əksmərkəzləşdirilməsi, sənaye daxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi

97 62. Sənaye sahələrinin formalaşması şərtlərinə aiddir:

sahə müəssisələrində müasir tələblərə uyğun məhsulların istehsalının təmin edilməsi.

müəssisələrin istehsal bölmələrinin ayrılması və onların əsasında müstəqil istehsalların təşkili

sənayenin əksmərkəzləşdirilməsi, sənaye daxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi

- sənayedə təmərküzləşmənin və sənayedaxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi müəyyən növ məhsullara yüksək tələbatın olması, məhsul istehsalı üçün təbii resursların mövcudluğu

98 61. Qeyd edilənlərdən hansı qida sənayesinə aid olan sahədir?

tikiş

toxuculuq

əyriçilik

- qənnadı
- pambıqçılıq

99 60. Qida sənayesinə aid olan sahə:

pambıqçılıq

əyriçilik

tikiş

- qənnadı
- toxuculuq

100 59. Verilən cavab variantlarının hansında maddi istehsal sahələrinə aid olmayan sahə və ya fəaliyyət qeyd edilmişdir?

kənd təsərrüfatı

meşə təsərrüfatı

istehsala xidmət edən nəqliyyat, sənaye

- otelçilik
- maddi-texniki təminat, iaşə

101 58. Maddi istehsal sahələrinə aid deyil:

- otelçilik
- meşə təsərrüfatı.
- kənd təsərrüfatı.
- istehsala xidmət edən nəqliyyat, sənaye.
- maddi-texniki təminat, iaşə.

102 57. Sənayenin sahə quruluşu dedikdə:

sənaye sahələri arasında texniki və ictimai əmək bölgüsü başa düşülür

sənaye müəssisələri arasındakı istehsal-təsərrüfat əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti başa düşülür

sanaye sahələri arasındakı kooperasiyləşmə səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti başa düşülür

- sanaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti başa düşülür

sənayeni təşkil edən sahələr, yarım sahələr və müəssisələrin say nisbəti başa düşülür

103 56. Sənayenin sahə quruluşu:

sənayeni təşkil edən sahələr, yarım sahələr və müəssisələrin say nisbətidir

sanaye sahələri arasındakı kooperasiyləşmə səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

sənaye müəssisələri arasındakı istehsal-təsərrüfat əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

- sanaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

sənaye sahələri arasında texniki və ictimai əmək bölgüsü

104 55. Variantlardan hansında sahələrin əsas fərqləndirici cəhətlərindən biri qeyd edilməmişdir?

istehsal texnologiyası

məhsulun iqtisadi təyinatı

istifadə olunan xammalın xarakteri

- kədr axıclılığı

işçilərin ixtisas tərkibi

105 54. Variantlardan hansı sahələrin əsas fərqləndirici cəhətlərinə aid deyildir?

işçilərin ixtisas tərkibi

istifadə olunan xammalın xarakteri

məhsulun iqtisadi təyinatı

- kədr axıclılığı

istehsal texnologiyası

106 53. Verilən cavab variantlarının hansında sənayenin "A" və "B" qrupuna bölünmə əlamətləri dəqiq qeyd edilmişdir?

hazır məhsulların istismara yararlılıq müddətinə görə

xammalın emalı ardıcılığına görə

xammal və materialların fiziki və kimyəvi xassələrinə görə

- məhsulların iqtisadi təyinatına görə

sahə müəssisələrinin ixtisaslaşma dərəcəsinə görə

107 52. Hansı əlamətlərə görə sənaye "A" və "B" qrupuna bölünür?

hazır məhsulların istismara yararlılıq müddətinə görə

sahə müəssisələrinin ixtisaslaşma dərəcəsinə görə

xammalın emalı ardıcılığına görə

- məhsulların iqtisadi təyinatına görə

xammal və materialların fiziki və kimyəvi xassələrinə görə

108 51. Hansı əlamətlərə uyğun olaraq sənayeni hasilat və emal sənayesi kimi iki hissəyə bölmək olar?

hazır məhsulların istismara yararlılıq müddəti

xammal və materialların, əmtələrin iqtisadi təyinatı

xammal və materialların fiziki və kimyəvi xassələri

- əmək predmetlərin təsir təsir etmə

müəssisələrin ixtisaslaşma dərəcəsi əlamətlərinə görə

109 50. Sənaye hansı əlamətlərə uyğun olaraq hasilat və emal sənayesi kimi fərqləndirilir?

ixtisaslaşma dərəcəsi əlamətlərinə görə.

xammal və materialların fiziki və kimyəvi xassələri

əmtələrin iqtisadi təyinatı

- əmək predmetlərin təsir təsir etmə

hazır məhsulların istismara yararlılıq müddəti

110 49 Maddi istehsal sahələrindən hansı sahə müəssisələrini natural xammalla təchiz edir?

əlvan və qara metallurgiya
istehsala xidmət edən nəqliyyat
neft-kimya və maşınqayırma

- kənd təsərrüfatı
istehsala xidmət edən rabitə

111 48 Hər hansı sənaye sahəsinin inkişaf sürəti necə hesablanır?

sənayenin bütünlükdə inkişaf sürətinin əmək məhsuldarlığına nisbəti kimi
sahənin planlaşdırılan inkişaf səviyyəsinin işçilərin siyahı sayına nisbəti kimi
hər hansı sənaye sahəsinin inkişaf sürətinin sənayenin bütünlükdə inkişaf sürətinə nisbəti kimi

- sahənin planlaşdırılan inkişaf səviyyəsinin sahənin faktiki inkişaf səviyyəsinə nisbəti kimi
sənayenin bütünlükdə inkişaf sürətinin əsas fondların dəyərində nisbəti kimi

112 47. Sahə müəssisələrini natural xammalla təchiz edən sahə:

rabitə
aqrar sənaye,
neft-kimya

- kənd təsərrüfatı
maşınqayırma

113 46 Verilən variantların hansında sənaye sahələrinin təsnifləşdirmə əlaməti qeyd edilməmişdir?

iqtisadi özünəməxsusluq əlamətinə görə
məhsulun aldığı iqtisadi təyinatına görə
texnoloji istehsal üsuluna görə

- istehsal edilən məhsulların istehlak yerinə görə
əmək predmetinə təsiretmə xüsusiyyətinə görə

114 131. Sahə müəssisələrinin ölkə ərazisi üzrə yerləşdirmə variantları üzrə kapital qoyuluşunun ümumi çəkisinin hesablanmasında hansı xərclər nəzərə alınır?

- əsas fondların yaradılmasına birbaşa xərclər, avadanlıq parkının genişləndirilməsinə birbaşa xərclər və s. xərclər
əsas fondların yaradılmasına birbaşa xərclər, dövrüyyə fondlarının formalaşdırılmasına birbaşa xərclər, nəqliyyatın inkişafına birbaşa xərclər və s. xərclər
istehsalın mexanikləşdirmə avtomatlaşdırma səviyyəsinin yüksəldilməsinə birbaşa xərclər, stehsal binalarının tikinti xərcləri və digər xərclər
qeyri istehsal fondlarının yaradılmasına birbaşa xərclər, xammalın tədarükünə və dağınmına birbaşa xərclər, amortizasiya xərclər və s. xərclər
tikinti aparılması nəticəsində yaranan itkilərin aradan qaldırılmasına yönəldilən xərclər, amortizasiya xərcləri və hazır məhsulun daşınması xərcləri

115 130. Sahə istehsalının yerləşdirmə variantları üzrə kapital qoyuluşunun ümumi çəkisinin hesablanmasında hansı xərclər nəzərə alınır?

- stehsal binalarının tikinti xərcləri, əlaqədar sahələrə kapital qoyuluşu, istehsalın mexanikləşdirmə avtomatlaşdırma səviyyəsinin yüksəldilməsinə birbaşa xərclər, və digər xərclər.
əsas fondların yaradılmasına birbaşa xərclər, dövrüyyə fondlarının formalaşdırılmasına birbaşa xərclər, nəqliyyatın inkişafına birbaşa xərclər və s. xərclər
qeyri istehsal fondlarının yaradılmasına birbaşa xərclər, xammalın tədarükünə və dağınmına birbaşa xərclər, nəqliyyatın inkişafına birbaşa xərclər və s. xərclər, amortizasiya xərclər və s. xərclər
tikinti aparılması nəticəsində yaranan itkilərin aradan qaldırılmasına yönəldilən xərclər, amortizasiya xərcləri və hazır məhsulun daşınması xərcləri
əsas fondların yaradılmasına birbaşa xərclər, istehsal sahələri və avadanlıq parkının genişləndirilməsinə birbaşa xərclər və s. xərclər

116 129. Verilən cavabların hansında sahə müəssisələrinin yerləşdirilməsinin planlaşdırılmasında ölkənin istehsal qüvvələrinin bölgüsünün baş planında nəzərdə tutulmayan problem və şərtlər öz əksini tapmışdır?

iqtisadiyyat sahələrinin inkişafı və yerləşdirilməsi sxemi

- ölkə regionlarının inkişafını stimullaşdıran qabaqlayıcı tədbirlər və iqtisadi-sosial motivlər və siyasi təsirlər
- ölkənin istehsal güclərinin və iqtisadi rayonlarının inkişafı və yerləşdirilməsi sxemi
bütöv ölkə iqtisadiyyatı və ərazi-istehsal kompleksləri üzrə xüsusi sxem və proqramlar
ölkə regionlarının inkişafına mane olan əsas süni yaradılmış problemlər

117 128. İstehsalın yerləşdirilməsinin planlaşdırılmasında ölkənin istehsal qüvvələrinin bölgüsünün baş planında nəzərdə tutulmayan problem və şərtlər:

ölkə regionlarının inkişafına mane olan əsas süni yaradılmış problemlər

- ölkə regionlarının inkişafını stimullaşdıran qabaqlayıcı tədbirlər və iqtisadi-sosial motivlər və siyasi təsirlər
- iqtisadiyyat sahələrinin inkişafı və yerləşdirilməsi sxemi
bütöv ölkə iqtisadiyyatı və ərazi-istehsal kompleksləri üzrə xüsusi sxem və proqramlar
ölkənin istehsal güclərinin və iqtisadi rayonlarının inkişafı və yerləşdirilməsi sxemi

118 127. Sahə müəssisələrinin ölkə ərazisi üzrə yerləşdirilməsinə təsir edən əsas amillər hansı variantda verilmişdir?

- nəqliyyat, demoqrafik, xammal və istehlak amilləri
- nəqliyyat və məhsulun çeşidi amilləri
inhisarçılıq və maddi-texniki təchizat amilləri
istehlak olunan xammalın və buraxılan məhsulun keyfiyyəti amilləri
rəqabət, dövlətin müdafiə qabiliyyətliliyinin qorunması və digər siyasi amillər

119 126. Sahə istehsalının yerləşdirilməsinə təsir edən əsas amillər:

rəqabət, dövlətin müdafiə qabiliyyətliliyinin qorunması və digər siyasi amillər

- nəqliyyat və məhsulun çeşidi amilləri
- istehlak olunan xammalın və buraxılan məhsulun keyfiyyəti amilləri
inhisarçılıq və maddi-texniki təchizat amilləri
● nəqliyyat, demoqrafik, xammal və istehlak amilləri

120 125. Sahə müəssisələrinin ölkə ərazisi üzrə yerləşdirilməsində qeyd edilən hansı əsas prinsiplər nəzərə alınır?

xammalın ilkin emalının təkrar emal sahələrinə yaxın yerləşdirilməsi

- istehsalın xammal mənbələrinə və hazır məhsul istifadəsi rayonlarına ümumdünya yaxınlaşdırılması
- dövlətin müdafiə qabiliyyətinin yüksəldilməsi məqsədi ilə sənayenin sərhəd zonalarına yaxın yerləşdirilməsi
digər amillər nəzərə alınmadan əmək resursları ucuz olan bölgələrdə yerləşdirilməsi.

121 124. Sahə istehsalının yerləşdirilməsində əsas prinsiplər:

xammalın ilkin emalının təkrar emal sahələrinə yaxın yerləşdirilməsi

- istehsalın xammal mənbələrinə və hazır məhsul istifadəsi rayonlarına ümumdünya yaxınlaşdırılması
- digər amillər nəzərə alınmadan əmək resursları ucuz olan bölgələrdə yerləşdirilməsi.
dövlətin müdafiə qabiliyyətinin yüksəldilməsi məqsədi ilə sənayenin sərhəd zonalarına yaxın yerləşdirilməsi
xammalın tədarükü, ilkin emalı və təkrar emalının nəzərə alınması ilə sənayenin yerli və beynəlxalq satış bazarlarına yaxın yerləşdirilməsi

122 123. Sahə müəssisələrinin ölkə ərazisi üzrə yerləşdirilməsinin planlaşdırılmasında ölkənin istehsal qüvvələrinin bölgüsünün baş planında hansı əsas problem və mühüm şərtlər nəzərə alınır?

neft sektorunun inkişafından bəhrələnmək imkanları və iqtisadiyyat sahələrinin inkişafı kimi mühüm şərtlər nəzərə alınır

- ölkə regionlarının inkişafına mane olan əsas süni yaradılmış problemlər, iqtisadiyyat sahələrinin inkişafı və yerləşdirilməsi sxemi kimi əsas problem və mühüm şərtlər nəzərə alınır
ölkə regionlarının inkişafını stimullaşdıran qabaqlayıcı tədbirlər kimi mühüm şərtlər nəzərə alınır
ölkənin iqtisadiyyat sahələrinin yerləşdirilməsi üzrə dövlət proqramı kimi mühüm şərtlər nəzərə alınır
iqtisadi-sosial motivlər və siyasi təsirlər və s. nəzərə alınır

123 122. İstehsalın yerləşdirilməsinin planlaşdırılmasında ölkənin istehsal qüvvələrinin bölgüsünün baş planında hansı əsas problem və mühüm şərtlər nəzərə alınır?

- iqtisadi-sosial motivlər və siyasi təsirlər
ölkə regionlarının inkişafına mane olan əsas süni yaradılmış problemlər, iqtisadiyyat sahələrinin inkişafı və yerləşdirilməsi sxemi
ölkənin iqtisadiyyat sahələrinin yerləşdirilməsi üzrə dövlət proqramı
ölkə regionlarının inkişafını stimullaşdıran qabaqlayıcı tədbirlər
neft sektorunun inkişafından bəhrələnmək imkanları və iqtisadiyyat sahələrinin inkişafı

124 121. Sahə istehsalının ölkə ərazisi üzrə yerləşdirilməsi prinsiplərinin qida sənayesinin yerləşdirilməsi prosesinə təsiri hansı amillərin vasitəsilə həyata keçirilir?

- təbii-iqtisadi, texniki-texnoloji və iqtisadi-siyasi
təbii-iqtisadi, texniki-iqtisadi və iqtisadi-siyasi
təbii-iqtisadi, texniki-iqtisadi və sosial-iqtisadi
sosial-iqtisadi, texniki-texnoloji və iqtisadi-siyasi
təbii-coğrafi, texniki-iqtisadi və iqtisadi-siyasi

125 120. Sənayenin yerləşdirilməsi prinsiplərinin qida sənayesinin yerləşdirilməsi prosesinə təsiri hansı amillərin vasitəsilə həyata keçirilir?

- təbii-coğrafi, texniki-iqtisadi və iqtisadi-siyasi
təbii-iqtisadi, texniki-iqtisadi və iqtisadi-siyasi
sosial-iqtisadi, texniki-texnoloji və iqtisadi-siyasi.
təbii-iqtisadi, texniki-iqtisadi və sosial-iqtisadi
təbii-iqtisadi, texniki-texnoloji və iqtisadi-siyasi

126 119. Sahə istehsalının ölkə ərazisi üzrə düzgün yerləşdirilməsi sahibkar, dövlət və cəmiyyət üçün hansı üstünlüklərlə yanaşı hansı mənfi təzadlara səbəb olur?

- ucuz işçi qüvvəsindən istifadə, yerlərdə işsizliyin qarşısının alınması, əhəlinin sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, regionlarda infrastrukturun inkişafı, ümumi daxili məhsulun artması və s.
xammal bazasına yaxınlıq və mövcud təbii sərvətlərdən az məsrəflərə istifadə, yerli sənaye məhsulları ilə daxili bazarın təmin edilməsi və xarici bazarlara çıxış, dövlət büdcəsinin formalaşmasında regionların rolunun artması
kənd təsərrüfatı sahələrinin sənaye istehsal və istehsal xidmət sahələri üçün ayrılması, müəssisələrin ətraf zonalarının çirklənməsi və s.
- ucuz işçi qüvvəsindən istifadə, yerlərdə işsizliyin səviyyəsinin aşağı salınması, regionlarda infrastrukturun inkişafı, ölkədə sağlam rəqabət mühitinin formalaşması və s.
ölkədə sağlam rəqabət mühitinin formalaşması, paytaxt və mərkəzi şəhərlərdən əhəlinin rayonlara, regionlara cəlb edilməsi, yerli sənaye məhsulları ilə daxili bazarın təmin edilməsi və xarici bazarlara çıxış;

127 118. Sənaye istehsalının ölkə ərazisi üzrə düzgün yerləşdirilməsi sahibkar, dövlət və cəmiyyət üçün hansı üstünlüklərlə yanaşı hansı mənfi təzadlara səbəb olur?

- kənd təsərrüfatı sahələrinin sənaye istehsal və istehsal xidmət sahələri üçün ayrılması, müəssisələrin ətraf zonalarının çirklənməsi və s.
- ucuz işçi qüvvəsindən istifadə, yerlərdə işsizliyin səviyyəsinin aşağı salınması, regionlarda infrastrukturun inkişafı, ölkədə sağlam rəqabət mühitinin formalaşması və s.
xammal bazasına yaxınlıq və mövcud təbii sərvətlərdən az məsrəflərə istifadə, yerli sənaye məhsulları ilə daxili bazarın təmin edilməsi və xarici bazarlara çıxış, dövlət büdcəsinin formalaşmasında regionların rolunun artması
ucuz işçi qüvvəsindən istifadə, yerlərdə işsizliyin qarşısının alınması, əhəlinin sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, regionlarda infrastrukturun inkişafı, ümumi daxili məhsulun artması və s.
ölkədə sağlam rəqabət mühitinin formalaşması, paytaxt və mərkəzi şəhərlərdən əhəlinin rayonlara, regionlara cəlb edilməsi, yerli sənaye məhsulları ilə daxili bazarın təmin edilməsi və xarici bazarlara çıxış;

128 116. Variantların hansında sahə istehsalının yerləşdirilməsinin əsas prinsipləri qeyd edilməmişdir?

istehsalın xammal mənbələrinə və hazır məhsul istifadəsi rayonlarına ümumdünya yaxınlaşdırılması
 iqtisadi rayonlar arasında əməyin rəşional bölüşdürülməsi və təsərrüfatların kompleks inkişaf etdirilməsi

- xammalın tədarükü, ilkin emalı və təkrar emalının nəzərə alınması ilə sənayenin yerli və beynəlxalq satış bazarlarına yaxın yerləşdirilməsi

xammalın ilkin emalının təkrar emal sahələrinə yaxın yerləşdirilməsi
 dövlətin müdafiə qabiliyyətliliyinin nəzərə alınması və möhkəmləndirilməsinə xidmət edilməsi

129 115. Sahə istehsalının yerləşdirilməsində əsas prinsiplərnə aid deyil:

- dövlətin müdafiə qabiliyyətliliyinin nəzərə alınması və möhkəmləndirilməsinə xidmət edilməsi.
  - xammalın tədarükü, ilkin emalı və təkrar emalının nəzərə alınması ilə sənayenin yerli və beynəlxalq satış bazarlarına yaxın yerləşdirilməsi
- istehsalın xammal mənbələrinə və hazır məhsul istifadəsi rayonlarına ümumdünya yaxınlaşdırılması
 xammalın ilkin emalının təkrar emal sahələrinə yaxın yerləşdirilməsi
 iqtisadi rayonlar arasında əməyin rəşional bölüşdürülməsi və təsərrüfatların kompleks inkişaf etdirilməsi

130 114. Sənayenin yerləşdirilməsi ictimai əmək bölgüsünün bir forması olaraq:

- hər bir sahə müəssisələri üçün istehsalın təşkili formalarının düzgün seçilməsi və tətbiqi ilə xarakterizə olunur
- sənaye müəssisələrinin iqtisadi rayonlar və bütünlükdə ölkə ərazisi üzrə bölgüsü ilə xarakterizə olunur
 sənaye müəssisələrinin ixtisaslaşdırılması səviyyəsi ilə xarakterizə olunur
 təbii resurslardan maksimum istifadə ilə xarakterizə olunur
 ictimai əməyə qənaət etməklə əhalinin respublikanın paytaxtında və böyük şəhərlərdə məskunlaşmasına şərait yaratmaqla xarakterizə olunur

131 162. Əməyin mexanikləşdirmə səviyyəsi göstəricisi necə hesablanır?

- fəhlələrin ümumi sayı ilə əməyi mexanikləşdirilmiş fəhlələrin sayının cəmi kimi;
 əməyi mexanikləşdirilmiş fəhlələrin sayının fəhlələrin ümumi sayına vurmaqla;
 fəhlələrin ümumi sayından əməyi mexanikləşdirilmiş fəhlələrin sayının çıxmaqla;
- əməyi mexanikləşdirilmiş fəhlələrin sayının fəhlələrin ümumi sayına nisbəti kimi;
 fəhlələrin ümumi sayının əməyi mexanikləşdirilmiş fəhlələrin sayına nisbəti;

132 161. Əməyin elektrik silahlılığı əmsalı necə hesablanır?

- fəhlələrin sayının qurulmuş elektrik mühərriklərinin texniki güclərinin cəminə vurmaqla;
 elektrik enerjisi istehlakının ümumi həcmnin fəhlələrin sayına nisbəti;
 texnoloji ehtiyaqlara istehlak olunan elektrik enerjisinin həcmnin fəhlələrin sayına nisbəti;
- qurulmuş elektrik mühərriklərinin texniki güclərinin cəminin fəhlələrin sayına nisbəti.
 fəhlələrin sayının qurulmuş elektrik mühərriklərinin texniki güclərinin cəminə nisbəti;

133 160. Elektrik enerjisinin istehlak quruluşu necə hesablanır?

- elektrik enerjisi istehlakının ümumi həcmnin texnoloji ehtiyaqlara istehlak olunan elektrik enerjisinin həcminə nisbəti.
 texnoloji ehtiyaqlara istehlak olunan elektrik enerjisinin həcmi ilə elektrik enerjisi istehlakının ümumi həcmnin cəmi;
 texnoloji ehtiyaqlara istehlak olunan elektrik enerjisinin həcmi ilə elektrik enerjisi istehlakının ümumi həcmnin hasili;
- texnoloji ehtiyaqlara istehlak olunan elektrik enerjisinin həcmnin elektrik enerjisi istehlakının ümumi həcminə nisbəti;
 elektrik enerjisi istehlakının ümumi həcmindən texnoloji ehtiyaqlara istehlak olunan elektrik enerjisinin həcmi çıxılır;

134 159. Sahə müəssisələrində elmi-texniki tərəqqinin əsas istiqamətləri hansılardır?

sənaye istehsalının elektriklişdirilməsi, təmərkülüşdirilməsi və ixtisaslaşdırılması
 istehsalın təmərkülüşdirilməsi, kompleks mexaniklişdirilməsi və avtomatlaşdırılması, kimyalaşdırılması
 istehsalın təmərkülüşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması və kimyalaşdırılması

- istehsalının elektriklişdirilməsi, kompleks mexaniklişdirilməsi və avtomatlaşdırılması, kimyalaşdırılması istehsalının elektriklişdirilməsi, təmərküləşdirilməsi, kompleks mexaniklişdirilməsi və avtomatlaşdırılması

135 158. Hansı ifadə düz deyil?

- ETT- innovasiya proseslərini gücləndirir
- ETT - dinamik sosial-iqtisadi inkişafı təmin edir
- ETT - istehsal tullantılarından istifadəyə imkan yaradır
- ETT - infilyasiyanı aşağı salan amildir
- ETT - məhsulun rəqabət qabiliyyətliyini yüksəldir

136 157. Elmi-texniki tərəqqinin sosial effekti:

- iqtisadi müstəqilliyin təmin olunması, müdafiyyəqabiliyyətin möhkəmləndirilməsi məhsulun maya dəyərinin azaldılması, mənfəətin artımı, əmək məhsuldarlığının artımı və s. mək şəraitinin yaxşılaşdırılması, əhalinin maddi və mədəni səviyyəsinin yüksəldilməsi və s. iqtisadi müstəqilliyin təmin olunması, xarici mühitin çirklənməsinin qarşısının alınması
- xarici mühitin çirklənməsinin qarşısının alınması

137 156. Elmi-texniki tərəqqinin siyasi effekti:

- məhsulun maya dəyərinin azaldılması, mənfəətin artımı, əmək məhsuldarlığının artımı və s. əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması, əhalinin maddi və mədəni səviyyəsinin yüksəldilməsi və s. iqtisadi müstəqilliyin təmin olunması, xarici mühitin çirklənməsinin qarşısının alınması
- iqtisadi müstəqilliyin təmin olunması, müdafiyyəqabiliyyətin möhkəmləndirilməsi xarici mühitin çirklənməsinin qarşısının alınması

138 155. Elmi-texniki tərəqqinin iqtisadi effekti:

- iqtisadi müstəqilliyin təmin olunması, xarici mühitin çirklənməsinin qarşısının alınması əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması, əhalinin maddi və mədəni səviyyəsinin yüksəldilməsi və s. iqtisadi müstəqilliyin təmin olunması, müdafiyyəqabiliyyətin möhkəmləndirilməsi
- məhsulun maya dəyərinin azaldılması, mənfəətin artımı, əmək məhsuldarlığının artımı və s. xarici mühitin çirklənməsinin qarşısının alınması

139 154. Elmi-texniki tərəqqinin səmərəliliyi dedikdə:

- sahə müəssisələrində istehsalın enerjitutumu səviyyəsinin artması başa düşülür sahə müəssisələrində istehsal olunan məhsulların materialtutumu səviyyəsinin artması başa düşülür sahə müəssisələrində fondtutumu səviyyəsinin artması başa düşülür
- effekt və bu effektin əldə olunması üçün çəkilən xərclərin nisbəti başa düşülür sahə müəssisələrində istehsal olunan məhsulların keyfiyyət göstəricilərinin zəifləməsi başa düşülür

140 153. Elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərinin tətbiqi nəticəsində alınan müsbət nəticə:

- iqtisadi-sosial və siyasi-ekoloji zərərin nisbətidir iqtisadi, siyasi, sosial effekt və ekoloji zərərin nisbətidir iqtisadi, siyasi, sosial və ekoloji səmərəlilikdir
- iqtisadi, siyasi, sosial və ekoloji effektdir iqtisadi, siyasi, sosial effekt və ekoloji zərər arasındakı fərqdir

141 152. Elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərinin tətbiqinin nəticəsi:

- sahə müəssisələrində istehsalın enerjitutumu səviyyəsinin artması sahə müəssisələrində istehsal olunan məhsulların materialtutumu səviyyəsinin artması sahə müəssisələrində fondtutumu səviyyəsinin artması
- xalq təsərrüfatının fəaliyyətinin səmərəliliyi sahə müəssisələrində istehsal olunan məhsulların keyfiyyət göstəricilərinin zəifləməsi

142 151. Elmi-texniki tərəqqinin əsas vəzifəsi:

sənaye müəssisələrinin istehsal əsas fondlarının aktiv hissəsindən intensiv istifadəyə şərait yaratmaqdan ibarətdir. sənaye müəssisələrində fondtutumu səviyyəsinin yüksəldilməsindən ictimai istehsalı yeni texnika və texnologiya ilə təmin etməkdən

- ictimai istehsalın intensivləşdirilməsini və onun da əsasında səmərəliliyinin yüksəldilməsini təmin etməkdən sənaye müəssisələrində fondtutumu və materialtutumu səviyyəsinin azaldılmasına nail olmaq, işçilərin əmək haqlarının artırılmasını stimullaşdırmaqdan

143 150. Verilən varianların hansında yeni texnikanın yaradılması və tətbiqi ilə əlaqədar yaranan xərclər qeyd edilmişdir?

elmi-tədqiqat müəssisələrinin saxlanılması xərcləri, sınaq laboratoriyaları və sınaq-sənaye qurğuları üçün xərclər, yeni texnikanın alınması, daşınması, quraşdırılması, və istismarı xərcləri
yeni maşın və avadanlıqların alınması, daşınması, quraşdırılması, mənimsənilməsi, avadanlıqların amortizasiyası və təkmilləşdirilməsi xərcləri

- elmi-tədqiqat, konstruktor, sınaq və sınaq-sənaye qurğusu üçün xərclər, avadanlığın alınması, daşınması, quraşdırılması, mənimsənilməsi, avadanlıqların amortizasiyası və təkmilləşdirilməsi xərcləri
  - elmi-tədqiqat, konstruktor, sınaq və sınaq-sənaye qurğusu üçün xərclər, avadanlığın alınması, daşınması, quraşdırılması, mənimsənilməsi və s. xərclər
- avadanlığın alınması, daşınması, quraşdırılması, istismarı, təmiri, təkmilləşdirilməsi xərcləri

144 149. Yeni texnikanın yaradılması və tətbiqi ilə əlaqədar yaranan xərclər:

yeni maşın və avadanlıqların alınması, daşınması, quraşdırılması, mənimsənilməsi, avadanlıqların amortizasiyası və təkmilləşdirilməsi xərcləri.

- avadanlığın alınması, daşınması, quraşdırılması, istismarı, təmiri, təkmilləşdirilməsi xərcləri
  - elmi-tədqiqat, konstruktor, sınaq və sınaq-sənaye qurğusu üçün xərclər, avadanlığın alınması, daşınması, quraşdırılması, mənimsənilməsi, avadanlıqların amortizasiyası və təkmilləşdirilməsi xərcləri
  - elmi-tədqiqat, konstruktor, sınaq və sınaq-sənaye qurğusu üçün xərclər, avadanlığın alınması, daşınması, quraşdırılması, mənimsənilməsi və s. xərclər
- elmi-tədqiqat müəssisələrinin saxlanılması xərcləri, sınaq laboratoriyaları və sınaq-sənaye qurğuları üçün xərclər, yeni texnikanın alınması, daşınması, quraşdırılması, və istismarı xərcləri

145 148. Elmi-texniki tərəqqi bir-birindən asılı olan hansı formalarda həyata keçirilir?

təcrübə və elmin birləşməsi nəticəsində istehsalın qismən təkmilləşdirilməsini bildirən təkamül formasında və dövrü olaraq tətbiq olunan yeniliklər formasında
elm və texnikanın əənəvi əsaslarının nisbətən yavaş və qismən təkmilləşdirilməsini bildirən təkamül formasında və dövrü olaraq tətbiq olunan yeniliklər formasında
elm və texnikanın əənəvi əsaslarının nisbətən yavaş və qismən təkmilləşdirilməsini bildirən təkamül formasında, elmi-texniki inqilabi formada və dövrü olaraq tətbiq olunan yeniliklər formasında

- elm və texnikanın əənəvi əsaslarının nisbətən yavaş və qismən təkmilləşdirilməsini bildirən təkamül formasında və elmi-texniki inqilabi formada

elm və texnikanın əənəvi əsaslarının nisbətən yavaş və qismən təkmilləşdirilməsini bildirən təkamül formasında və dövrü olaraq tətbiq olunan yeniliklər formasında

146 147. Elmi-texniki inqilabın əlamətləri hansılardır?

- elmin sürətli inkişafı, yeni texnologianın kəşf olunması, elmlə praktikanın əənəvi nisbətlərinin dəyişməsi
  - avtomatlaşdırma, elmin məhsuldar qüvvələrinin ünsürünə çevrilməsi, dünyada baş vermiş sənaye inqilabları, elmlə praktiki əənəvi nisbətinin dəyişməsi, elmi informasiyanın yeni üsullarla işlənməsi.
- elmin yüksək inkişafı, dünyada baş vermiş sənaye inqilabları, elmlə praktikanın nisbətinin dəyişməsi, avtomatlaşdırma və s.
- elmin məhsuldar qüvvələrin ünsürünə çevrilməsi, elmi ideyaların istehsalda tətbiqi müddətinin azalması, elmlə praktikanın əənəvi nisbətlərinin dəyişməsi
- avtomatlaşdırma, elmin yüksək inkişafı, dünyada baş vermiş sənaye inqilabları

147 146. Ölkədə sənayenin inkişaf etdirilməsi işində:

- texnoloji prosesin xüsusiyyətləri diqqət mərkəzində saxlamaq zəruridir
- sənayenin ETT-ni təmin edən sahələrinin və cəmiyyət üzvlərinin sosial rifahının yüksəldilməsində rol oynayan digər sahələri diqqət mərkəzində saxlamaq zəruridir

idxal və ixracat arasındakı nisbəti diqqət mərkəzində saxlamaq zəruridir
dövlətin beynəlxalq iqtisadi siyasətini diqqət mərkəzində saxlamaq zəruridir
kəmiyyət göstəricilərinin keyfiyyət göstəricilərindən üstün tutulması zəruridir

148 145. Sənayenin inkişaf etdirilməsi işində:

idxal və ixracat arasındakı nisbəti diqqət mərkəzində saxlamaq zəruridir
kəmiyyət göstəricilərinin keyfiyyət göstəricilərindən üstün tutulması zəruridir

- sənayenin elmi-texniki tərəqqini təmin edən sahələrin və cəmiyyət üzvlərinin sosial rifahının yüksəldilməsində rol oynayan sahələri diqqət mərkəzində saxlamaq zəruridir
dövlətin beynəlxalq iqtisadi siyasətini diqqət mərkəzində saxlamaq zəruridir
texnoloji prosesin xüsusiyyətləri diqqət mərkəzində saxlamaq zəruridir

149 144. İstehsalın elektriklişdirilməsi əmsalı necə hesablanır?

il ərzində istehlak edilmiş bütün enerjinin (elektrik, istilik â s.) həcmnin il ərzində istehlak edilmiş elektrik enerjisinin həcminə nisbəti kimi;

- il ərzində istehlak edilmiş elektrik enerjisinin həcmnin il ərzində istehlak edilmiş bütün enerjinin həcminə nisbəti kimi
qurulmuş elektrik mühərriklərinin texniki güclərinin cəminin il ərzində istehlak edilmiş elektrik enerjisinin həcminə nisbəti kimi
qurulmuş elektrik mühərriklərinin texniki güclərinin cəminin il ərzində istehlak edilmiş bütün enerjinin həcminə nisbəti kimi
texnoloji ehtiyaclara istehlak olunan elektrik enerjisinin həcmnin elektrik enerjisi istehlakının ümumi həcminə nisbəti kimi

150 143. Elmi-texniki inqilabın əlamətləri hansılardır?

istehsalın təmərküzləşməsi, elmin yüksək inkişafı, dünyada baş vermiş sənaye inqilabları, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi, elmi informasiyanın yeni üsullarla işlənməsi
elmi mərkəzlərin yaradılması, istehsalın kombinəlməsi, elmin məhsuldar qüvvələrinin ünsürünə çevrilməsi, elmi ideyaların istehsalda tətbiq müddətinin azalması, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi
elmin yüksək inkişafı, dünyada baş verən böhranlar, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi, yeni texnoloqiyların kəşf olunması, elmi informasiyanın yeni üsullarla işlənməsi
avtomatlaşdırma, elmin yüksək inkişafı, istehsalın ixtisaslaşdırılması, sənaye mərkəzlərinin yaranması, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi, yeni texnoloqiyların kəşf olunması

- avtomatlaşdırma, elmin məhsuldar qüvvələrinin ünsürünə çevrilməsi, dünyada baş vermiş sənaye inqilabları, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi, elmi informasiyanın yeniliyi

151 142. Elmi-texniki tərəqqinin hansı istiqamətləri mövcuddur:

sənaye istehsalının elektriklişdirilməsi, mexaniklişdirilməsi, avtomatlaşdırılması, təmərküzləşdirilməsi və kombinəlməsi
sənaye istehsalının təmərküzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, kooperativləşdirilməsi və kombinəlməsi
sənaye istehsalının elektriklişdirilməsi, təmərküzləşdirilməsi mexaniklişdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kimyalaşdırılması

- sənaye istehsalının elektriklişdirilməsi, mexaniklişdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kimyalaşdırılması
sənaye istehsalının elektriklişdirilməsi, mexaniklişdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kombinəlməsi

152 141. Elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərinin tətbiqi yüngül sənaye müəssisələrində nəyə imkan verir və nəyi təmin edir:

yüngül sənayenin ayrı-ayrı yarım sahələrində mövsümük amilin təsirinin yumşaldılması, məhsulun çeşidi azaldılması və keyfiyyətinin zəifləməsinə.

- məhsulun rəqabətqabiliyyətliliyinin artmasına, əmək şəraitinin yaxşılaşmasına, sosial məsələlərin həllinin asanlaşmasına və s.
istehsalın miqyasının və artım pempinin zəifləməsinə, bəzən müəssisələrin istehsal təsərrüfat fəaliyyətinin dayandırılmasına
iş şəraitinin mürəkkəbləşməsinə və fondveriminin azalmasına
sosial məsələlərin həllinin asanlaşmasına və əmək məhsuldarlığının a səviyyəsinin aşağı düşməsinə

153 140. Verilən cavab variantlarının hansında elmi-texniki tərəqqinin əlamətləri qeyd edilməmişdir?

avtomat rejimdə işləyən yeni maşın və maşınlar sisteminin hazırlanması və geniş istifadəsi
yeni enerji növləri və mənbələrinin kəşfi və istifadəsi

- əl əməyindən geniş istifadə tələb edən yeni maşın və maşınlar sisteminin hazırlanması və geniş istifadəsi
yeni maşın və maşınlar sisteminin hazırlanması və geniş istifadəsi
keyfiyyətə yeni istehsal texnologiyasının yaradılması və inkişafı

154 139. Elmi-texniki tərəqqi:

həm inkişafdır, həmçinin fəlakətdir, o elm və texnikanın, yeni sahələrin inkişafına, yeni yarım sahələrin və ekoloji problemlərin yaranmasına və iqtisadiyyatda tənəzzülə səbəb olur

- elm və texnikanın, yeni sahələrin inkişafına, mövcud sahələrdən yeni yarım sahələrin yaranmasına, zamanın tələblərinə cavab verməyən müəssisə və ya sahələrin ləğvinə səbəb olur
elm və texnikanın, yeni sahələrin inkişafına, mövcud sahələrdə olan yarım sahələrin ləğvinə səbəb olur
elm və texnikanın zəif inkişafına, yeni sahələrin yaranmasına, mövcud sahə və yarım sahələrin ləğvinə səbəb olur
elm və texnikanın, yeni sahələrin inkişafına, mövcud sahələrdən yeni yarım sahələrin yaranmasına, zamanın tələblərinə cavab verməyən müəssisə və ya sahələrin meydana gəlməsinə səbəb olur

155 138. Elmi-texniki tərəqqi:

elm və texnikanın, yeni sahələrin inkişafına, mövcud sahələrdən yeni yarım sahələrin yaranmasına, zamanın tələblərinə cavab verməyən müəssisə və ya sahələrin ləğvinə səbəb olur

- yeni texnika və texnologiyanın fasiləsiz tətbiqi, elmi biliklərin nailiyyətləri əsasında istehsal və əməyin təşkili prosesidir
elm və texnikanın, yeni sahələrin inkişafına, mövcud sahələrdə olan yarım sahələrin ləğvinə səbəb olur
yeni maşın və maşınlar sisteminin hazırlanması prosesidir
həm inkişafdır, həmçinin fəlakətdir, o elm və texnikanın, yeni sahələrin inkişafına, yeni yarım sahələrin və ekoloji problemlərin yaranmasına və iqtisadiyyatda tənəzzülə səbəb olur

156 137. Elm və texnikanın, yeni sahələrin inkişafına, zamanın tələblərinə cavab verməyən müəssisə və ya sahələrin ləğvinə səbəb olur:

əhalinin maddi rifah və mədəni səviyyəsinin artması

- elmi-texniki tərəqqi
sahədə çalışan işçilərin ixtisas səviyyələrinin artması
materialtutumunun artması, fondveriminin azalması
fondtutumunun artması, əmək məhsuldarlığının artması

157 136. Elm və texnikanın, yeni sahələrin inkişafına, mövcud sahələrdən yeni yarım sahələrin yaranmasına, zamanın tələblərinə cavab verməyən müəssisə və ya sahələrin ləğvinə səbəb olur:

sahədə çalışan işçilərin ixtisas səviyyələrinin artması

- elmi-texniki tərəqqi
əhalinin maddi rifah və mədəni səviyyəsinin artması.
materialtutumunun artması, fondveriminin azalması
fondtutumunun artması, əmək məhsuldarlığının artması

158 135. Elmi-texnoloji inkişaf, ETT, intensivləşdirmə və istehsalın səmərəliliyi:

ardıcıl olaraq əldə edilirlər

- bir-biri ilə qarşılıqlı surətdə əlaqəlidirlər
hamısı istehsalın səmərəliliyindən irəli gəlir
bir-birinə əks təsir göstərilir
biri digərindən irəli gəlirlər

159 134. Elmi-texniki tərəqqi, elmi-texnoloji inkişaf, intensivləşdirmə və istehsalın səmərəliliyi:

hamısı istehsalın səmərəliliyindən irəli gəlir

- bir-biri ilə qarşılıqlı surətdə əlaqəlidirlər
bir-birinə əks təsir göstərilir
biri digərindən irəli gəlirlər

ardıcıl olaraq əldə edilirlər

160 133. Verilən cavab variantlarının hansında elmi-texniki tərəqqinin əsas istiqamətlərinə aid olmayan proses qeyd edilmişdir?

- istehsalın tam elektriklişdirilməsi
- təmərküzləşmə və kombinəlaşdırma
- elektron hesablayıcı və informasiya texnologiyalarının miqyaslı istifadəsi
- texniki inqilab və texniki tərəqqinin əsası kimi elmin özünün qabaqlayıcı inkişafı
- istehsalın elektronlaşdırılması

161 132. Elmi-texniki tərəqqinin əsas istiqamətlərinə aid deyil:

- elektron hesablayıcı və informasiya texnologiyalarının miqyaslı istifadəsi
- istehsalın tam elektriklişdirilməsi
- texniki inqilab və texniki tərəqqinin əsası kimi elmin özünün qabaqlayıcı inkişafı
- təmərküzləşmə və kombinəlaşdırma
- istehsalın elektronlaşdırılması

162 196. Sahə müəssisələrində istehsal olunan vahid məhsulun rentabelliği necə hesablanır?

- müəssisənin bütün fəaliyyət növlərindən əldə etdiyi ümumi mənfəətin müəssisənin əsas kapitalına nisbəti kimi
- müəssisənin bütün fəaliyyət növlərindən əldə etdiyi ümumi mənfəətin satışın həcminə nisbəti kimi
- mənfəətin satışın həcminə nisbəti kimi
- mənfəətin məhsulun tam maya dəyərinə nisbəti kimi
- mənfəətin məhsulun sex maya dəyərinə nisbəti kimi

163 195. İstehsalın səmərəliliyinin ümumi göstəriciləri:

- regional iqtisadi vəziyyət, əmtəəlik məhsulun hər manatına çəkilən xərclər, mənfəət, istehsalın rentabelliği və vahid məhsulun rentabelliği və s.
- əhalinin hər nəfərinə düşən sənaye məhsulunun həcmi, əmtəəlik məhsulun hər manatına çəkilən xərclər, mənfəət, istehsalın rentabelliği və vahid məhsulun rentabelliği və s.
- əhalinin hər nəfərinə istehsal olunmuş məhsulun həcmi, ümumi daxili məhsul, ictimai əməyin məhsuldarlığı, mənfəət, istehsalın rentabelliği və vahid məhsulun rentabelliği və s.
- əsasən istehsalın son nəticələrini və strateji vəzifələrin yerinə yetirilməsini bildirir
- əhalinin hər nəfərinə milli gəlir, ümumi dövryyə, əmtəəlik məhsulun hər manatına çəkilən xərclər, mənfəət, istehsalın rentabelliği və s.

164 194. İstehsalın səmərəliliyinin ümumi göstəriciləri:

- regional iqtisadi vəziyyət, əmtəəlik məhsulun hər manatına çəkilən xərclər, mənfəət, istehsalın rentabelliği və vahid məhsulun rentabelliği və s.
- əhalinin hər nəfərinə düşən sənaye məhsulunun həcmi, əmtəəlik məhsulun hər manatına çəkilən xərclər, mənfəət, istehsalın rentabelliği və vahid məhsulun rentabelliği və s.
- əhalinin hər nəfərinə istehsal olunmuş məhsulun həcmi, ümumi daxili məhsul, ictimai əməyin məhsuldarlığı, mənfəət, istehsalın rentabelliği və vahid məhsulun rentabelliği və s.
- əhalinin hər nəfərinə milli gəlir, ümumi daxili məhsul, ictimai əməyin məhsuldarlığı, əmtəəlik məhsulun hər manatına çəkilən xərclər, mənfəət, istehsalın rentabelliği və vahid məhsulun rentabelliği
- əhalinin hər nəfərinə milli gəlir, ümumi dövryyə, əmtəəlik məhsulun hər manatına çəkilən xərclər, mənfəət, istehsalın rentabelliği və s.

165 193. Effektin alınma yerinə görə istehsalın səmərəliliği:

- inteqral olur
- ilkin (birdəfəlik effekt) və təkrarlanan kimi fərqləndirilir
- iqtisadi və sosial kimi fərqləndirilir
- lokal (təsərrüfat hesablı) və xalq təsərrüfatı kimi fərqləndirilir
- mütləq və nisbi kimi fərqləndirilir

166 192. Artma (təkrarlanm dərəcəsinə görə istehsalın səmərəliliği:

- inteqral
 lokal (təsərrüfat hesablı) və xalq təsərrüfatı
 iqtisadi və sosial
- ilkin (birdəfəlik effekt) və multiplikasion (təkrarlanan)
 mütləq və nisbi

167 191. İstehsal olunan məhsulun fondverimi necə hesablanır?

- istehsal olunan məhsulun maya dəyərinin əsas fondlara (əmək vasitələrinə) nisbəti kimi
 məhsulun dəyərinin material xərclərinə nisbəti kimi
 müəyyən vaxt intervalında istehsal olunmuş məhsulun həcmnin fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- istehsal olunan məhsulun dəyərinin əsas fondlara (əmək vasitələrinə) nisbəti kimi
 istehsal olunmuş məhsulun dəyərinin material xərclərinə nisbəti kimi

168 190. İstehsal olunan məhsulun əmək məhsuldarlığı göstəricisi necə hesablanır?

- müəyyən vaxt intervalında istehsal olunmuş məhsulun həcmnin köməkçi fəhlələrin sayına nisbəti
 məhsulun dəyərinin material xərclərinə nisbəti kimi
 istehsal olunmuş məhsulun dəyərinin material xərclərinə nisbəti kimi
- müəyyən vaxt intervalında istehsal olunmuş məhsulun həcmnin fəhlələrin sayına nisbəti
 istehsal olunan məhsulun dəyərinin əsas fondlara (əmək vasitələrinə) nisbəti kimi

169 189. İstehsal olunan məhsulun material tutumu göstəricisi necə hesablanır?

- məhsulun maya dəyərinin material xərclərinə nisbəti kimi
 istehsal olunan məhsulun dəyərinin əsas fondlara (əmək vasitələrinə) nisbəti kimi
 müəyyən vaxt intervalında istehsal olunmuş məhsulun həcmnin fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- məhsulun dəyərinin material xərclərinə nisbəti kimi
 istehsal olunmuş məhsulun dəyərinin material xərclərinə nisbəti kimi

170 188. İctimai istehsalın səmərəliliyi göstəriciləri:

- əmək məhsuldarlığı, əmək haqqının səviyyəsi, fondverimi, fondtutumu, materialverimi
 əmək haqqı və əmək məhsuldarlığı, əməktutumu, fondverimi, fondtutumu, materialverimi
 əmək məhsuldarlığı, əmək haqqı fondu, fondverimi, fondtutumu, materialverimi
 əmək məhsuldarlığı, əsas fəhlələrin əmək haqlarının səviyyəsi, fondverimi, fondtutumu, materialverimi
- əmək məhsuldarlığı, əməktutumu, fondverimi, fondtutumu, materialverimi

171 187. İctimai istehsalın iqtisadi səmərəliliyi:

- təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrinin cəmiyyətin, ayrı-ayrı şəxslərin maraqlarına və əsas iqtisadi tələbatına və məqsədlərinə uyğun olmamasıdır
 canlı və cansız əməyin çox məsrəfi ilə daha yüksək nəticələrin əldə edilməsidir
 təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrinin cəmiyyətin, ayrı-ayrı şəxslərin maraqlarına və əsas sosial tələbatına və məqsədlərinə uyğun olmasıdır
- canlı və cansız əməyin az məsrəfi ilə daha yüksək nəticələrin əldə edilməsidir
 canlı və cansız əməyin, xammal və materialların çox məsrəfi ilə daha yüksək nəticələrin əldə edilməsidir

172 186. Təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrinin cəmiyyətin, ayrı-ayrı şəxslərin maraqlarına və əsas sosial tələbatına və məqsədlərinə uyğun olması:

- ictimai istehsalın ekoloji səmərəliliyi adlanır
 ictimai istehsalın sosial siyasi səmərəliliyi adlanır
 ictimai istehsalın iqtisadi səmərəliliyi adlanır
- ictimai istehsalın sosial səmərəliliyi adlanır
 ictimai istehsalın mədəni səmərəliliyi adlanır

173 185. İctimai istehsalın sosial səmərəliliyi:

müəssisə pərakəndə qiymətləri ilə illik məhsul buraxılışı həcmi və il ərzində buraxılan məhsulun maya dəyəri arasındakı fərqin tikilən obyektlərin smeta dəyərində nisbəti kimi hesablanır.

müəssisə topdansa satış qiymətləri ilə illik məhsul buraxılışı həcmi və il ərzində buraxılan məhsulun maya dəyəri arasındakı nisbətin tikilən obyektlərin smeta dəyərində nisbəti kimi hesablanır.

əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına mənfəətin artımının əsaslı istehsal həcmində artımını təmin edən məbləğ kimi hesablanır.

- təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrinin cəmiyyətin, ayrı-ayrı şəxslərin maraqlarına və əsas sosial tələbatına və məqsədlərinə uyğun olmasıdır

əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına əsas kapitalın artımının əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbəti kimi.

174 184. Sənayedə yeni tikilən müəssisələr, sexlər və digər obyektlər və ayrı-ayrı tədbirlər üzrə rentabellik göstəricisi:

əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına əsas kapitalın artımının əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbəti kimi.

əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına mənfəətin artımının əsaslı istehsal həcmində artımını təmin edən məbləğ kimi hesablanır.

müəssisə topdansa satış qiymətləri ilə illik məhsul buraxılışı həcmi və il ərzində buraxılan məhsulun maya dəyərində hasilinin tikilən obyektlərin smeta dəyərində nisbəti kimi hesablanır.

- müəssisə topdansa satış qiymətləri ilə illik məhsul buraxılışı həcmi və il ərzində buraxılan məhsulun maya dəyəri arasındakı fərqin tikilən obyektlərin smeta dəyərində nisbəti kimi hesablanır.

müəssisə topdansa satış qiymətləri ilə illik məhsul buraxılışı həcmi və il ərzində buraxılan məhsulun maya dəyəri arasındakı nisbətin tikilən obyektlərin smeta dəyərində nisbəti kimi hesablanır.

175 183. Sahə müəssisələrində əsaslı vəsait qoyuluşunun səmərəliliyi göstəricisi necə hesablanır?

əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına əsas kapitalın artımının əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbəti kimi.

əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına mənfəətin artımının əsaslı istehsal həcmində artımını təmin edən məbləğ nisbəti kimi.

əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına istehsal həcmində artımının əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbəti kimi.

- əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına mənfəətin artımının əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbəti kimi.

əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına mənfəətin artımının əsaslı vəsait qoyuluşunun özünüödəmə müddətinə nisbəti kimi.

176 182. Sahə müəssisələrində satışın rentabelliği göstəricisi:

mənfəətin satışla əlaqədar xərclərin ümumi məbləğinə nisbətində faizlə ifadəsi kimi necə hesablanır

mənfəətin əsas və normalaşdırılan dövriyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi necə hesablanır

əmtəlik məhsulun satışın həcmində nisbətində faizlə ifadəsi kimi necə hesablanır

- mənfəətin satışın həcmində nisbətində faizlə ifadəsi kimi necə hesablanır

ümumi məhsulun satışın həcmində nisbətində faizlə ifadəsi kimi necə hesablanır

177 181. Sahə müəssisələrində satışın rentabelliği göstəricisi necə hesablanır?

mənfəətin satışla əlaqədar xərclərin ümumi məbləğinə nisbətində faizlə ifadəsi kimi

ümumi məhsulun satışın həcmində nisbətində faizlə ifadəsi kimi

mənfəətin əsas və normalaşdırılan dövriyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi

- mənfəətin satışın həcmində nisbətində faizlə ifadəsi kimi

əmtəlik məhsulun satışın həcmində nisbətində faizlə ifadəsi kimi

178 180. Müəssisələrdə əsaslı vəsait qoyuluşunun səmərəlilik necə hesablanır?

illik mənfəətin müəssisənin əsas və normalaşdırılan dövriyyə fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi

illik mənfəətin bu mənfəəti təmin edən ümumi xərclərə nisbəti kimi

illik mənfəət artımının bu artımı təmin edən əsaslı vəsait qoyuluşuna hasili kimi

- illik mənfəət artımının bu artımı təmin edən əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti kimi hesablanır.

illik mənfəət artımının bu artımı təmin edən əsas fondlara nisbəti kimi

179 179. Əməyin səmərəlilik dərəcəsini hesablamaq üçün aşağıda verilənlərdən hansından istifadə edilir?

investisiya qoyuluşunun rentabelliği

vaxt vahidi ərzində sərf edilən materialların həcmi

- vaxt vahidi ərzində sərf edilən elektrik enerjisi
- vaxt vahidi ərzində istehsal edilən məhsulun həcmi məhsul vahidinin istehsalına sərf edilən xərclər

180 178. Əmək məhsuldarlığı:

- dövriyyə kapitalından istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edir
- torpaqdan istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edir
- əmək resurslarından istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edir
- əsas kapitaldan istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edir
- təşəbbüskarlıqdan istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edir

181 177. Əmək məhsuldarlığı hansı istehsal amilindən istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edir?

- dövriyyə kapitalı
- əsas kapital
- torpaq
- əmək resurslarından
- təşəbbüskarlıq

182 176. İstehsal amillərindən istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edən göstəricilər hansılardır?

- əmək haqqının səviyyəsi, mənfəət.
- ümumi daxili məhsul, ümumi gəlir
- ümumi milli məhsul, ümumi rentabellik, məhsul vahidinin maya dəyəri
- əmək məhsuldarlığı, fondverimi, dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsali
- əsaslı vəsait qoyuluşunun həcmi, əmtəlik məhsul

183 175. Sənaye istehsalında mütləq səmərəlilik dedikdə:

- səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun həcminə nisbəti başa düşülür
- əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləği başa düşülür
- əldə olunan səmərənin kəmiyyətə miqdarı başa düşülür
- əsaslı vəsait qoyuluşunun mənfəətə nisbəti başa düşülür
- əldə olunmuş səmərənin keyiyyət tərkibi başa düşülür

184 174. Sənayedə mütləq səmərəlilik dedikdə:

- əsaslı vəsait qoyuluşunun mənfəətə nisbəti
- əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləği.
- əldə olunan səmərənin kəmiyyətə miqdarı
- əldə olunmuş səmərənin keyiyyətini xarakterizəsi
- səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun həcminə nisbəti başa düşülür.

185 173. Qeyd edilən variantlardan hansında ictimai istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin meyarı göstərilmişdir?

- milli sərvət.
- il ərzində yaradılmış ümumi daxili məhsul.
- il ərzində yaradılmış milli gəlir.
- il ərzində yaradılmış ümumi milli məhsul.
- il ərzində yaradılmış xalis milli məhsul.

186 172. Sənayedə müəssisələr üzrə mütləq səmərəlilik göstəricisi:

- məhsulun maya dəyərinin aşağı salınmasından əldə edilən qənaəti təmin edən innovasiya tədbirlərinə çəkilən xərclərə nisbəti kimi müəyyən edilir.
- əsalı vəsait qoyuluşundan əvvəl və əsalı vəsait qoyuluşundan sonra məhsulun maya dəyərləri arasındakı fərqin həmin qənaəti təmin edən əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti kimi müəyyən edilir.
- əsalı vəsait qoyuluşundan əvvəl və sonra məhsulun sex maya dəyərləri arasındakı fərqin həmin qənaəti təmin edən əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti kimi müəyyən edilir.

ETT-nin nəticələrinin istehsala tətbiqindən əvvəl və sonra məhsulun məhsulun keyfiyyətləri arasındakı fərqin həmin qənaəti təmin edən əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti kimi müəyyən edilir.
əsalı vəsait qoyuluşundan əvvəl və sonra məhsulun istehsal maya dəyərləri arasındakı fərqin həmin qənaəti satış sonra təmin edən kəmiyyətə nisbəti kimi müəyyən edilir.

187 171. Sənaye istehsalının iqtisadi səmərəliliyinin yüksəldilməsi amillərindən biri:

- istehsal prosesindəki fasilələr
- istehsalın ixtisaslaşmasıdır
- istehsal prosesinin başlanması
- iş yerlərində izafi ehtiyatların olması
- istehsal sahələrinin artıqlığı

188 170. İstehsalın iqtisadi səmərəliliyinin yüksəldilməsi amillərindən biri:

- istehsal sahələrinin artıqlığı;
- istehsalın ixtisaslaşmasıdır.
- istehsal prosesinin başlanması;
- istehsal prosesindəki fasilələr;
- iş yerlərində izafi ehtiyatların olması;

189 169. Sənayedə müəssisələr üzrə mütləq səmərəlilik göstəricisi:

- məhsulun maya dəyərinin aşağı salınmasından əldə edilən qənaəti təmin edən innovasiya tədbirlərinə çəkilən xərclərə nisbəti kimi müəyyən edilir.
- əsalı vəsait qoyuluşundan əvvəl və əsalı vəsait qoyuluşundan sonra məhsulun maya dəyərləri arasındakı fərqin həmin qənaəti təmin edən əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti kimi müəyyən edilir.
- əsalı vəsait qoyuluşundan əvvəl və sonra məhsulun sex maya dəyərləri arasındakı fərqin həmin qənaəti təmin edən əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti kimi müəyyən edilir.
- ETT-nin nəticələrinin istehsala tətbiqindən əvvəl və sonra məhsulun məhsulun keyfiyyətləri arasındakı fərqin həmin qənaəti təmin edən əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti kimi müəyyən edilir.
- əsalı vəsait qoyuluşundan əvvəl və sonra məhsulun istehsal maya dəyərləri arasındakı fərqin həmin qənaəti satış sonra təmin edən kəmiyyətə nisbəti kimi müəyyən edilir.

190 168. Hansı variantda istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin yüksəldilməsi amillərindən biri verilmişdir?

- istehsal prosesindəki fasilələr
- istehsalın ixtisaslaşması
- iş yerlərində izafi ehtiyatların olması
- istehsal sahələrinin artıqlığı
- istehsal prosesinin başlanması

191 167. İstehsalın iqtisadi səmərəliliyinin yüksəldilməsi amillərindən biri:

- istehsal prosesindəki fasilələr
- istehsal prosesinin başlanması
- istehsal sahələrinin artıqlığı
- istehsalın ixtisaslaşmasıdır
- iş yerlərində izafi ehtiyatların olması

192 166. Səmərəlilik meyarı dedikdə:

- istehsal fəaliyyəti zamanı məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin faydalı hissəsi başa düşülür.
- istehsal fəaliyyətinin son nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin gətirdiyi səmərə
- istehsal fəaliyyətinin aralıq nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin kəmiyyəti
- istehsal fəaliyyətinin nəticəsi olaraq istehsal edilmiş məhsulun ümumi həcmiminin dəyər ifadəsi
- istehsal fəaliyyətində istifadə edilən bütün resursların istehlak həcmi

193 165. Sənayedə nisbi (müqayisəli) səmərəlilik dedikdə:

əsaslı vəsait qoyuluşu həcmnin səmərəyə nisbəti başa düşülür
səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbəti başa düşülür

- variantlar üzrə cari xərclərin fərqinin əsaslı vəsait qoyuluşlarının fərqinə nisbəti başa düşülür
variantlar üzrə cari xərclərin fərqinin müəssisə üzrə il ərzində edilmiş əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti başa düşülür
istehsaldaxili ehtiyatlardan istifadə göstəricisi başa düşülür

194 164. Sənayedə müqayisəli (nisbi) səmərəlilik dedikdə:

əsaslı vəsait qoyuluşu həcmnin səmərəyə nisbəti başa düşülür

- variantlar üzrə cari xərclərin fərqinin əsaslı vəsait qoyuluşlarının fərqinə nisbəti başa düşülür.
səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbəti başa düşülür
səmərəliliyin orta göstəricisi başa düşülür
istehsaldaxili ehtiyatlardan istifadə göstəricisi başa düşülür

195 163. İqtisadi səmərə nədir?

sahə və ya onun ayrılıqda hər bir müəssisəsində il ərzində həyata keçirilən fəaliyyətlərin sayı.

- iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan mütləq ölçüdə iqtisadi nəticə
iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyətə cəlb edilən resursların dəyər ifadəsində cəmi.
iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyəti ilə əlaqədar çəkilən xərclərin mütləq ölçüdə cəmi.
iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan nisbi ölçüdə iqtisadi nəticə

196 246. Planlaşdırmanın fasiləsizliyi:

müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir
hər bir istehsal vahidi planının digər bölmələrin fəaliyyət planları arasında qarşılıqlı əlaqə, planlaşdırılan obyektin və onunla əlaqədar olan bölmələrin fəaliyyətilə bağlı olan bütün işlərin planda tam əks olunması deməkdir
istehsal-texniki vəzifələrin həllinin alternativ variantlarının hazırlanması ilə əldə edilir

- uzunmüddətli və qısamüddətli planların qarşılıqlı əlaqələndirilməsi yolu ilə təmin edilir
müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir

197 245.İstehsal proqramının natural göstəricisi hansıdır?

xalis məhsul

- məhsulun nomenklaturası
əmtəlik məhsul
ümumi məhsul
reallaşdırılmış məhsul

198 244. sahə müəssisələrində istehsal proqramının əsaslandırılmasında əsasən hansı göstəricilərdən istifadə olunur?

rentabellik indeksindən
rentabellik normasından;

- orta illik istehsal gücündən
giriş istehsal gücündən
çıxış istehsal gücündən;

199 243. Fondverimi göstəricisinin səviyyəsinin artırılması tapşırıqları müəssisənin inkişaf planının hansı bölməsinə aiddir?

investisiya və yeni texnikanın tətbiqi planı

- istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin yüksəldilməsi planı
məhsulun istehsalı və reallaşdırılması xərcləri planı
məhsulun istehsalı və reallaşdırılması planı

200 242. Sahə müəssisələrinin istehsal proqramması hansı amillərlə əsaslandırılır?

- istehsal ediləcək məhsulun maya dəyəri, işçilərin əmək haqqı, əsas fondların quruluşu
- istehsal ediləcək məhsula bazardakı tələbin həcmi, istehsal güclərindən istifadə səviyyəsi, yeni istehsal güclərinin işə salınması və əsaslı tikinti işləri üzrə nəzərdə tutulan tədbirlər
- məhsulun maya dəyəri, işçilərin əmək haqqı, əsas fondların texniki səviyyəsi, alınacaq materialların keyfiyyəti.
- istehsal meydançalarının sahəsi, alınacaq xammalın həcmi, cəlb ediləcək kreditlərin məbləği
- müəssisənin istehsal gücü, maddi-texniki təminat səviyyəsi, beynəlxalq əlaqələri, innovasiya fəaliyyəti, idarəetmə işçilərinin sayı

201 241. Planlaşdırmanın üsulları hansılardır?

- induksiya, deduksiya
- balanas, normativ
- təşkilətmə, nəzarət
- xətti, funksional
- analiz, sintez

202 240. İdarəetmə sistemi nədir?

- idarəetmə məqsədlərinin məcmusu, investisiya qoyuluşu prosesidir
- idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusudur
- müəssisədə idarəetmənin təşkilati quruluşunu xarakterizə edir, kadrların tərkibini göstərir
- idarə aparatında çalışan işçilərin məcmusudur
- idarəetmə metodları və funksiyalarının məcmusu, istehsalın təşkili prinsipləridir

203 239. Sənayedə istehsalın səmərəliliyin artırılmasının əsas mənbəyi:

- istehsal strukturunun təkmilləşdirilməsi, ETT-nin sürətləndirilməsi, fondtutumunun və kapitaltutumu səviyyəsinin artırılması, təbii resursların rəşional istifadəsi, məhsul istehsalının əməkəutununun səviyyəsinin artırılması
- məhsul istehsalının əməkəutununun, materialtutumunun, fondtutumunun və kapitaltutumu səviyyəsinin azaldılması, təbii resursların rəşional istifadəsi, vaxta qənaət və məhsulun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması
- məhsul istehsalının əməkəutununun, materialtutumunun, fondtutumunun səviyyəsinin azaldılması, kapitaltutumu səviyyəsinin artırılması, təbii resursların rəşional istifadəsi, vaxta qənaət və məhsulun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması
- məhsul istehsalının əməkəutununun, materialtutumunun, fondtutumunun və kapitaltutumu səviyyəsinin artırılması, təbii resursların rəşional istifadəsi, istehsal strukturunun təkmilləşdirilməsi, ETT-nin sürətləndirilməsi

204 238. İdarəetmə metodu dedikdə:

- sahibkarın yüksək mənfəət əldə etmək üçün idarə olunan obyektə dövlətin tənzimləmə-dolaylı metodlarının tətbiqi ilə təsiretmə imkanı başa düşülür
- müəssisənin qarşıya qoyduğu məqsədlərə nail olmaq üçün idarə olunan obyektə təsiretmənin fənd və üsullarının məcmusu başa düşülür
- müəssisənin qarşıya qoyduğu məqsədlərə nail olmaq üçün idarə olunan obyektə təsiretmənin maliyyə məzmunu başa düşülür
- müəssisənin qarşıya qoyduğu məqsədlərə nail olmaq üçün öz öhdəliklərini yerinə yetirməklə idarə edən subyektə təsiretmənin fənd və üsullarının məcmusu başa düşülür
- sahibkarın yüksək mənfəət əldə etmək üçün idarə olunan obyektə dövlətm vasitəsilə təsiretmənin fənd və üsullarının məcmusu başa düşülür

205 237. Verilən cavab variantların hansında idarəetmə mexanizminin komponentlərindən biri qeyd edilməmişdir?

- idarəetmə orqanı
- kadr axıcılığı propossələrinə müdaxilə idarəetmənin əsas prinsipləri, qaydaları və vəzifələri
- idarəetmə obyektləri

informasiya
idarəetmənin təşkili metodları və formaları

206 236. İdarəetmə mexanizmi qeyd edilən hansı komponentləri özündə birləşdirir?

idarəetmənin əsas prinsipləri, qaydaları və vəzifələri; hər bir rəhbərin şəxsi keyfiyyətləri; idarəetmənin təşkili metodları və formaları; informasiya; kadrlar axıcılığı
müəssisə fəaliyyətinin tənzimlənməsi, idarəetmənin qaydaları və vəzifələri; hər bir rəhbərin şəxsi keyfiyyətləri; idarəetmənin təşkili metodları; informasiya; idarəetmə obyektləri

- idarəetmənin əsas prinsipləri, qaydaları və vəzifələri; idarəetmə orqanı; idarəetmənin təşkili metodları və formaları; informasiya; idarəetmə obyektləri

idarəetmənin əsas məqsədi, müəssisənin missiyası; istehsal qaydaları və istehsalın texnoloji ardıcılığı; idarəetmə orqanı; idarəetmənin təşkili metodları və formaları; idarəetmə obyektləri

idarəetmənin əsas prinsipləri, qaydaları və vəzifələri; hər bir rəhbərin şəxsi keyfiyyətləri; idarəetmənin təşkili metodları və formaları; informasiya; idarəetmə obyektləri

207 235. Sahə müəssisələrində idarəetmə prosesinin mərhələləri hansı ardıcılıqla müəyyən edilmişdir?

- nproqnozlaşdırma, təşkil etmə, tənzimləmə
  - planlaşdırma, planların reallaşdırılması və nəzarət
- təşkil etmə, stimullaşdırma, nəzarət.
- planlaşdırma, proqnozlaşdırma, tənzimləmə
- təşkil, idarəetmə, tənzimləmə, koordinasiya

208 234. Verilən variantların hansında planlaşdırmanın metodlarından biri qeyd edilmişdir?

- isadi-riyazi təhlil metodu
  - normativ metod
- sosial-psixoloji metod
- inzibat və iqtisadi metod
- iqtisadi təhlil metodu

209 233. Planlaşdırmanın metodlarından biri:

- iqtisadi təhlil metodu
- inzibat və iqtisadi metod
- iqtisadi-riyazi təhlil metodu
- normativ metod
- sosial-psixoloji metod

210 232. Qeyd edilənlərdən hansı idarəetmənin prinsiplərinə aiddir?

- paralellik prinsipi
- düzxətlik prinsipi
- avtomatlaşdırma və mexanikləşdirmə prinsipi
- səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi
- ahəngdarlıq prinsipi

211 231. Sahə müəssisələrinin istehsal proqramının göstəricilər siyəsinə aiddir:

- əmtəlik məhsulun həcmi, ümumi gəlir, əmək haqqı fondu, sənaye-istehsal heyətinin tərkibi və sayı və s.
- rəqiblərin orta illik mal dövriyyəsi, əmək haqqı fondu, sənaye-istehsal heyətinin tərkibi və sayı və s.
- bazar payı, rəqib sahə və müəssisələrin istehsal gücü
- ümumi gəlir, əmtəlik məhsulun həcmi, realizə edilmiş məhsul, işçilərin sayı, əmək haqqı fondu, rentabellik və s.
- sahənin istehsal gücü, istehsal gücünün artırılması imkanları, sahə məhsullarına sifarişlərin həcmi və s.

212 230. İdarəetmədə sistem dedikdə:

idarəetmə metodları və funksiyalarının və ona müvafiq olaraq vəzifələrin məcmusu başa düşülür

müəssisənin sənaye istehsal heyəti, plan üzrə iş yerlərinin sayı, əsas və köməkçi istehsal sahələrinin sayı başa düşülür

rəhbər və mühəndis-texniki işçilərin nisbəti, müəssisənin idarəetmənin təşkilati quruluşu başa düşülür

- idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusu başa düşülür
maliyyə resurslarının idarə edilməsi və idarəetmə məqsədlərinin məcmusu başa düşülür

213 229. İdarəetmədə sistem dedikdə başa düşülür:

müəssisənin sənaye istehsal heyəti, plan üzrə iş yerlərinin sayı, əsas və köməkçi istehsal sahələrinin sayı
maliyyə resurslarının idarə edilməsi və idarəetmə məqsədlərinin məcmusu
idarəetmə metodları və funksiyalarının və ona müvafiq olaraq vəzifələrin məcmusu

- idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusu
rəhbər və mühəndis-texniki işçilərin nisbəti, müəssisənin idarəetmənin təşkilati quruluşu

214 228. İdarəetmənin hansı prinsipinə görə işçilər və maddi resurslar lazım olan vaxtda öz yerlərində olmalıdırlar?

səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi
mərkəzləşdirmə prinsipi
intizam prinsipi

- qayda prinsipi
ədalət prinsipi

215 227. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin sosial-psixoloji metodunun təsir vasitələrinə aid deyil?

əxlaq normaları və tərbiyəvi motivlər
müəssisədə istehsalat mədəniyyətinin yüksəldilməsi
işçilərin əməyə maraqlarının və yaradıcılıq təşəbbüslərinin artırılması

- əməyin normalaşdırılması
işçi heyətinin təsərrüfat fəaliyyətinə və onun təşkilinə təsiri

216 226. Sahə müəssisələrinin idarə edilməsi dedikdə nə başa düşülür?

sahə müəssisələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
sahə müəssisələrinin qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş bütün fəaliyyət növlərinin məcmusu
müəssisənin məhsullarına bazaradakı tələbi öyrənib, onu ödənilməsi üzrə fəaliyyəti təşkil etmək

- əvvəlcədən nəzərdə tutulmuş və dərk edilmiş məqsədə nail olmaq üçün müəssisənin əmək kollektivinə, onların fəaliyyətinin təşkili və uzlaşdırılması işinə məqsədyönlü təsiretmə tədbirləri
müəssisədə əmək vasitələrinin, texnoloji proseslərin təkmilləşdirilməsi, əmək cisimlərinin keyfiyyətə yaxşılaşdırılması, əməyin təşkilinin təkmilləşdirilməsi üzrə fasiləsiz və qanunauyğun proses

217 225. Sahə müəssisələrində idarəetmənin funksiyaları nədən ibarətdir?

təşkilətmə, inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji;
planlaşdırma, təşkilətmə, koordinasiya, sosial-psixoloji;
planlaşdırma, istehsal, mübadilə, istehlak, xətti, təhlil və tənzimləmə

- təşkilətmə, planlaşdırma, uçot və nəzarət, təhlil və tənzimləmə
idarəetmədə əmək bölgüsü, təkbaşnaçılıq, korporativ əhval-ruhiyyəsi;

218 224. İdarəetmənin hansı metodları mövcuddur?

iqtisadi, təşkilatı, sosial-psixoloji
inzibati, təşkilatı, iqtisadi, sosial-psixoloji, maddi-texniki, təşkilatı, iqtisadi
iqtisadi; texnoloji, operativ və operativ

- inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
inzibati, psixoloji, təşkilatı, təşkilatı, iqtisadi

219 223. Sahə müəssisələrində idarəetmənin hansı metodlarından istifadə olunur?

iqtisadi; texnoloji, operativ və operativ
inzibati, psixoloji, təşkilatı, təşkilatı, iqtisadi
inzibati, təşkilatı, iqtisadi, sosial-psixoloji, maddi-texniki, təşkilatı, iqtisadi

- inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
iqtisadi, təşkilati, sosial-psixoloji

220 221. Sahə müəssisələrində idarəetmə dedikdə ən başa düşülür?

qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş tədbirlərin qiymətləndirilməsi sistemi
müəssisə qarşısında qiyulmuş məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağı nəzərdə tutan və müvafiq vəzifələrin yerinə yetirilməsi
qarşıya qoyulan məqsədlərə yönəldilən lisenziyalaşdırma sistemi

- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş idarəetmə subyekti ilə istehsal heyətinin birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemi.
qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş daxili təsir vasitəsi

221 220. İdarətmənin əsas metodları:

təşkilati, iqtisadi, psixoloji, inzibati
sosial-psixoloji, texnoloji, iqtisadi
mərhələli, iqtisadi, inzibati, sosial-psixoloji

- təşkilati-inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
operativ, iqtisadi, sosial, psixoloji

222 219. İdarətmənin üsulları hansılardır?

mərhələli, iqtisadi, inzibati, sosial-psixoloji
sosial-psixoloji, texnoloji, iqtisadi
təşkilati, iqtisadi, psixoloji, inzibati

- inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
operativ, iqtisadi, sosial, psixoloji

223 218. Planlaşdırmanın kompleksliliyi:

demək müəssisənin inkişaf planınının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir;
uzunmüddətli və qısamüddətli planların qarşılıqlı əlaqələndirilməsi yolu ilə təmin edilir;
istehsal-texniki vəzifələrin həllinin alternativ variantlarının hazırlanması ilə əldə edilir;

- hər bir istehsal vahidi planının digər bölmələrin fəaliyyət planları arasında qarşılıqlı əlaqə, planlaşdırılan obyektin və onunla əlaqədar olan bölmələrin fəaliyyətilə bağlı olan bütün işlərin planda tam əks olunması.
müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir;

224 217. Məhsulun istehsalı və reallaşdırılması xərcləri planda:

müəssisənin inkişaf planınının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir.
işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fondunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artırılması, kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır;
müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir;

- planda reallaşdırılan və əmtəəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məhsulların maya dəyəri üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır;
ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə natural və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur;

225 216. Sahə müəssisələrinin maliyyə planında:

müəssisənin inkişaf planınının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir;
işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fondunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artırılması, kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır;
ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə natural və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur;

- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir.
planda reallaşdırılan və əmtəəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məhsulların maya dəyəri üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır;

226 215. Funksional əlamətə görə planlar hansı növlərə ayrılır?

inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar.

qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli planlar inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar; strateji, taktiki, operativ planlar;

- satış, istehsal, maddi-texniki təminat planlar; plan, proqram, proqnoz;

227 214. Planlaşdırmanın iyerarxiyası əlaməti üzrə planlar hansı növlərə ayrılır?

qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli planlar.

satış, istehsal, maddi-texniki təminat planlar;

plan, proqram, proqnoz;

- strateji, taktiki, operativ planlar; inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar;

228 213. "Nail olunmuş səviyyədə" planlaşdırma:

müəssisənin ayrı-ayrı bölmələri arasında ən səmərəli proporsiya və kəmiyyət əlaqələrini müəyyən edir

planların tərtib olunmasının elmi bazası olan norma və normativlərə əsaslanır

müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir

- istehsal-təsərrüfat tapşırıqlarının müəssisənin fəaliyyətini əks etdirən göstərijilərin faktiki formalaşmış dinamikası əsasında müəyyən olunmasına əsaslanır müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir

229 212. Sahə müəssisələrində operativ-istehsal planlaşdırılması?

müəssisədə istehsal heyətinin əmək şəraitinin, məişət və istirahət problemlərinin həlli üzrə tədbirləri özündə əks etdirir

- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir

müəssisədə yeni bölmələrin tikintisi, elmi-tədqiqat işlərinin aparılması, innovasiya işləmələri, yeni məhsulların mənimlənməsi, mütərəqqi texnologiyanın tətbiqi, istehsal proseslərinin mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması və s. üzrə tapşırıqları özündə əks etdirir

müəssisədə mənfəət və rentabellik planlaşdırılmasını özündə əks etdirir

müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları özündə əks etdirir

230 211. Psixoloji metodlar:

bu müəssisənin heyətinin fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi məqsədilə onların sosial maraqlarına təsir etmə üsullarıdır

- kollektivdə əlverişli psixoloji mühitin formalaşdırılması məqsədi ilə insanlar (işçilər) arasında qarşılıqlı əlaqənin tənzimlənməsi üsullarıdır

bu insanların (işçilərin) sosial-iqtisadi maraqlarına təsir etmə üsuludur

bu ayrı-ayrı insanların və ya onların birliklərinin maddi maraqlarına təsir etmə üsullarıdır

bu insanların təşkilati maraqlarına təsir etmə üsuludur

231 210. Sosial metodlar:

kollektivdə əlverişli psixoloji mühitin formalaşdırılması məqsədi ilə insanlar (işçilər) arasında qarşılıqlı əlaqənin tənzimlənməsi üsullarıdır

- bu müəssisənin heyətinin fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi məqsədilə onların sosial maraqlarına təsir etmə üsullarıdır bu insanların təşkilati maraqlarına təsir etmə üsuludur

bu ayrı-ayrı insanların və ya onların birliklərinin maddi maraqlarına təsir etmə üsullarıdır

bu müəssisənin heyətinin fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi məqsədilə onların psixoloji hazırlaşdırma üsullarıdır

232 209. Sahə müəssisələrində istehsal proqramının əsaslandırılmasında əsasən aşağıdakı göstəricilərin hansından istifadə olunur?

- orta illik istehsal güsündən;

rentabellik normasından;
 çıxış istehsal güsündən;
 giriş istehsal güsündən;
 rentabellik indeksindən;

233 208. İqtisadi metodlar:

bu müəssisənin heyətinin fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi məqsədilə onların psixoloji hazırlaşdırma üsullarıdır
 bu müəssisənin heyətinin fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi məqsədilə onların sosial maraqlarına təsir etmə üsullarıdır
 bu insanların təşkilati maraqlarına təsir etmə üsuludur

- bu ayrı-ayrı insanların və ya onların birliklərinin maddi maraqlarına təsir etmə üsullarıdır kollektivdə əlverişli psixoloji mühitin formalaşdırılması məqsədi ilə insanlar (işçilər) arasında qarşılıqlı əlaqənin tənzimlənməsi üsullarıdır

234 207. Təşkilati metodlar:

bu insanların (işçilərin) sosial-iqtisadi maraqlarına təsir etmə üsuludur
 kollektivdə əlverişli psixoloji mühitin formalaşdırılması məqsədi ilə insanlar (işçilər) arasında qarşılıqlı əlaqənin tənzimlənməsi üsullarıdır

bu ayrı-ayrı insanların və ya onların birliklərinin maddi maraqlarına təsir etmə üsullarıdır

- bu insanların təşkilati maraqlarına təsir etmə üsuludur
 bu müəssisənin heyətinin fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi məqsədilə onların sosial maraqlarına təsir etmə üsullarıdır

235 206. Verilən cavab variantlarının hansında idarəetmənin funksiyaları qeyd edilmişdir?

təşkilətmə, koordinasiya, stimullaşdırma, planlaşdırma, proqnozlaşdırma, təhlil, tənzimləmə, uçot, nəzarət, proqnozlaşdırma və maddi-texniki təchizat

təşkilətmə, koordinasiya, stimullaşdırma, planlaşdırma, proqnozlaşdırma, təhlil, tənzimləmə, uçot, nəzarət, proqnozlaşdırma və maddi-texniki təminat, satış

təşkilətmə, koordinasiya, stimullaşdırma, planlaşdırma, proqnozlaşdırma, təhlil, tənzimləmə, uçot, nəzarət, proqnozlaşdırma və maddi-texniki təminat

- təşkilətmə, koordinasiya, stimullaşdırma, planlaşdırma, proqnozlaşdırma, təhlil, tənzimləmə, uçot, nəzarət təşkilətmə, koordinasiya, stimullaşdırma, planlaşdırma, proqnozlaşdırma, təhlil, tənzimləmə, uçot, nəzarət, proqnozlaşdırma və maddi-texniki təminat, maliyyələşdirmə

236 205. Sahə müəssisələrində idarəetmə funksiyaları hansılardır?

uçot, nəzarət, maliyyələşdirmə və tənzimləmə

uçot, nəzarət və maliyyələşdirmə

planlaşdırma, proqnozlaşdırma və istehsalın təşkili

- planlaşdırma, proqnozlaşdırma, təşkilətmə, təhlil, tənzimləmə, uçot, nəzarət təşkilətmə, istehsal, maddi-texniki təchizat və satış

237 204. Proqnoz:

düzgün cavab yoxdur

yalnız sənaye müəssisələrinə aid olan idarəetmə funksiyası olmaqla, sexlərin istehsal etməli olduğu məhsulların adları və natural göstəricilərinin məcmusudur;

idarə olunan obyektin qarşısında duran vəzifələrin müəyyən edilmiş müddətə və ehtiyatlardan səmərəli istifadə etməklə yerinə yetirilməsinə yönəldilmiş idarəetmə qərarlarının əsaslandırılması, qəbul edilməsi və icrasının təşkilati məqsədilə qarşılıqlı əlaqədə və müəyyən ardıcılıqla yerinə yetirilən müxtəlif xarakterli əmək və məşin əməliyyatlarının məcmusudur;

- perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, üstünlük veriləcək sahələrin inkişaf istiqamətlərinə, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur; istehsal müəssisəsinin öz gücünü və bazarda baş verən tələb və təklifi tam şəkildə hesablayaraq, öz qarşısına elmi əsaslı olan məqsəd qoyub və buna məqsədə nail olma mərhələlərini müəyyənləşdirməklə onların nə vaxt və necə yerinə yetirilməsinin sənədləşdirilməsidir;

238 203. Aşağıdakılardan hansı sahə müəssisələrinin inkişaf planının bölmələrinə aid deyil?

məhsulun istehsalı və reallaşdırılması planı;

- əmək haqqı və kadrlar planı;
- investisiya və yeni texnikanın tətbiqi planı;
- sığorta işinin planı
- əmək kollektivinin sosial inkişaf planı.

239 202. Sahə müəssisələrində normaların işlənilib hazırlanmasında aşağıdakı hansı metodlardan istifadə olunur?

- məmulat üzrə, hissə üzrə və oxşarlığa görə hesablama metodları;
- analitik-hesablama, funksional və qənaətli;
- qənaətli, kompleks və funksional;
- analitik-hesablama, təcrübi-eksperimental və statistik.
- iqtisadi, texnologi və operativ;

240 201. Planlaşdırmanın iyerarxiyası əlamətinə görə planlar hansı növlərə bölünür?

- strateji, direktiv, indikativ.
- taktiki, funksional, strateji;
- taktiki, analitik, operativ;
- strateji, taktiki, operativ;
- funksional, analitik, çevik;

241 200. İstehsal proqramının dəyər göstəricisi hansıdır?

- məhsulun maya dəyəri.
- əsas istehsal fondlarının tərkibi;
- 1 manatlıq əmtəlik məhsula çəkilən xərc;
- əmtəlik məhsul;
- dövrüyyə vəsaitlərinin dəyəri;

242 199. Proqram :

- məqsədlərin müəyyən edilməsi, problemin təhlili, proqnozlaşdırma, alternativ variantların müəyyən olunması, qəbul edilmiş qərarların qiymətləndirilməsi, investisiya qoyuluşlarının həyata keçirilməsi mərhələlərini əhatə edən fəaliyyət növüdür.
- elmi jəhətdən formalaşdırılan biliklər sistemi və habelə ictimai həyatın bütün sahələrinin şüurlu nizamlanmasına yönəldilmiş fəaliyyət növüdür;
- proqramda öz əksini tapan tədbirlərin rəvan, bir qaydada realizə olunması məqsədilə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan konkret və kompleks tədbirlər sistemidir
- dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin məcmusudur
- strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur;

243 198. Plan:

- perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur.
- uzun müddət üçün müəyyən edilmiş, rəqabət üstünlüklərinin və səmərəliliyin artırılması əsasında stabil iqtisadi göstəricilərə və bu göstəricilərin artımına nail olmağa imkan verən istiqamətlərin, fəaliyyət qaydaları və normalarının, idarəetmə funksiyalarının məcmusudur;
- müəssisənin inkişafı üçün zəruri olan sənədlərin məcmusudur;
- məqsədi, məzmunu, həcmi, metodları, ardıcılığı, icra olunma vaxtı göstərilməklə müəyyən bir dövr üçün yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan iş və tapşırıqların məcmusunu özündə əks etdirən sənəddir;
- dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin, icra sənədlərinin məcmusudur;

244 197. Sənayedə idarəetmə:

- hər bir bölmənin rəhbərləri tərəfindən ayrı-ayrılıqda qərarların qəbul edilməsi və icrası üçün müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə səciyyələnir

buraxılan məhsulun həcmini artırılması, əmək məhsuldarlığını yüksəltməsi, məhsulun mayadəyərinin aşağı salınması, istehsalın rentabelliyyəsinin təmin olunması üzrə tədbirlər sistemidir

istehlakçıların arzularını təmin edəcək məhsullar istehsal etmək və xidmətlər göstəməkdir

- müəssisənin öz məqsədinə çatması üçün insan və digər resurslara nəzarət etmək və səmərəliliyin artması üçün planlaşdırma, təşkilat, nəzarətmə kimi funksiyaları özündə birləşdirir
- müəssisənin öz məqsədinə çatması üçün işçi qüvvələrin istismarı əsasında məqsədyönlü tədbirlərin həyata keçirilməsi

245 307. Müəssisədaxili ixtisaslaşma səviyyəsinin öyrənilməsi və təhlilində hansı göstəricilərdən istifadə edilir?

sahə müəssisələri tərəfindən buraxılan yekcins məmulatlar qrupunun miqdarı

əmək məhsuldarlığının artması

- ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin xüsusi çəkisi
- əməliyyatların təşkili əmsalı göstəricisindən istifadə edilir
- əməliyyatların sayının azalması

246 306. Sənayedə kombinləşmənin iqtisadi səmərəliliyinin ən ümdə istiqamətli göstəricisi:

əsas və dövrüyyə fondlarından istifadə səviyyəsini yüksəltməklə eyni həcmdə əmək vasitələrindən daha çox məhsul istehsalını təmin edilməsindədir

dövrüyyə fondlarından istifadə səviyyəsini yüksəltməklə eyni həcmdə əmək vasitələrindən daha çox məhsul istehsalını təmin edilməsindədir.

əsas və dövrüyyə fondlarından istifadə səviyyəsini yüksəltməklə eyni həcmdə əmək cismindən daha çox məhsul istehsalını təmin edilməsindədir.

- xammaldan istifadə səviyyəsini yüksəltməklə eyni həcmdə əmək cismindən daha çox məhsul istehsalını təmin edilməsindədir.
- xammaldan istifadə səviyyəsini yüksəltməklə eyni həcmdə əmək vasitələrindən daha çox məhsul istehsalını təmin edilməsindədir.

247 305. İxtisaslaşmanın iqtisadi səmərəliliyinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan göstəricilər:

məhsul buraxılışının həcmi

məhsul vahidinə sərf edilən nəqliyyat xərcləri

vahid məhsulun maya dəyəri

- məhsul istehsalına cari məsrəflərə və onun istehlakçılara çatdırılmasına çəkilən nəqliyyat xərclərinə qənaət, əsaslı vəsait qoyuluşuna qənaət və onların ödəmə müddəti və s.
- məhsulun istehsalı və daşınmasına çəkilən xərclər

248 304. İxtisaslaşma səviyyəsini xarakterizə edən göstəricilər:

müəyyən məhsul növünün hazırlanması ilə məşğul olan müəssisə və sexlərin sayı

ümumi məhsul buraxılışında kiçik müəssisələrin məhsullarının payı

bir müəssisənin orta ölçüsü

- sahənin və müəssisənin ümumi məhsul buraxılışında əsas (profil) məhsulun xüsusi çəkisi
- müəssisənin orta enerji gücü

249 303. Təmərküzləşmənin vəziyyətini və dinamikasını öyrənmək üçün istifadə edilən göstəricilər:

bir müəssisənin orta enerji gücü, sənayedə çalışan işçilərin ümumi sayında iri müəssisələrin payı

bütün sənayenin buraxdığı ümumi məhsulda iri müəssisələrin məhsullarının payı

müəssisənin buraxılan məhsulun illik həcmi ilə müəyyən olunan optimal ölçüsü

- məhsul istehsalının həcmi, sənaye-istehsal heyətinin orta illik sayı, istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri, və s.
- bir müəssisənin istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri, sahə müəssisələrinin istehsal gücü

250 302. Sahəvi ixtisaslaşmanı xarakterizə edən göstəricilərdən biri:

optimallıq əmsalı

istifadə olunan xammalın növü və sayı

sahə müəssisələrinin istehsal etdikləri məhsulların çeşidi

- sahə ixtisaslaşma əmsalı

istehsal olunan məhsul vahidininə kapital qoyuluşunun azaldılması

251 301. İxtisaslaşma səviyyəsini xarakterizə edilməsində aşağıda verilən hansı qrup göstəricilərdən istifadə istifadə edilmir?

fabrik (zavo ixtisaslaşma göstəriciləri, ayrı-ayrı sahələr üçün xüsusi göstəricilər

sahəvi ixtisaslaşma göstəriciləri, fabrik (zavo ixtisaslaşma göstəriciləri, ayrı-ayrı sahələr üçün xüsusi göstəricilər

sahəvi ixtisaslaşma göstəriciləri, ayrı-ayrı sahələr üçün xüsusi göstəricilər

- sahə müəssisələrində istehsal olunan məhsulların maya dəyəri, topdan satış qiyməti, mənfəət və rentabellik səviyyəsi

sahəvi ixtisaslaşma göstəriciləri, fabrik (zavo ixtisaslaşma göstəriciləri

252 300. Kombinləşmənin formalarına aiddir:

istehsal tullantılarının kənara satılması

xammalın kompleks emalı

istehsal tullantılarının digər məhsul növlərinin istehsalında istifadəsi

- xammalın hazır məhsulun alınmasına qədər ardıcıl emalı tullantısız texnologiyadan istifadə

253 290. Kooperasiyalaşmanın səviyyəsi xarakterizə edir:

baş müəssisə ilə kooperasiya edilmiş müəssisələrin sayı

məhsulun əməktutumluluğu

sahənin müəssisələrinin məhsullarının çeşidində qrupların sayı, növü, markası və texnoloji eynicinsliyi

- ümumi məhsulun həcmində kooperasiya yolu ilə kəndən alınan yarımfabrikatların və dəstləşdirici məmulatların xüsusi çəkisi
- ümumi məhsulun həcmində kooperasiya yolu ilə kənara göndərilən yarımfabrikatların və dəstləşdirici məmulatların xüsusi çəkisi

254 289. Sənayedə müəssisədaxili ixtisaslaşma səviyyəsini xarakterizə edən göstəricilərdən biri olan təhkimolunma əmsalı necə hesablanır?

sex və ya sahədə il ərzində istehsal olunmuş hazır məhsulun həcmnin ikinciövbəli iş rejimində işə çıxmış sənaye-istehsal heyətinin və ya iş yerlərinin sayına nisbəti kimi

sex və ya sahədə il ərzində yerinə yetirilmiş istehsal işinin həcmnin birmövbəli iş rejimində işə çıxmış sənaye-istehsal heyətinin və ya iş yerlərinin sayına nisbəti kimi.

sex və ya sahədə bir iş növbəsində yerinə yetirilmiş istehsal işinin həcmnin birmövbəli iş rejimində işə çıxmış fəhlələrin və ya iş yerlərinin sayına nisbəti kimi.

- sex və ya sahədə ay ərzində yerinə yetirilmiş istehsal işinin həcmnin birmövbəli iş rejimində işə çıxmış fəhlələrin və ya iş yerlərinin sayına nisbəti kimi.

sex və ya sahədə il ərzində yerinə yetirilmiş istehsal işinin həcmnin birmövbəli iş rejimində işə çıxmış sənaye-istehsal heyətinin və ya əsas fəhlələrin sayına nisbəti kimi

255 288. İxtisaslaşma səviyyəsini xarakterizə edən göstəricilər:

müəyyən məhsul növünün hazırlanması ilə məşğul olan müəssisə və sexlərin sayı

ümumi məhsul buraxılışında kiçik müəssisələrin məhsullarının payı

bir müəssisənin orta ölçüsü

- sahənin və ya müəssisənin ümumi məhsul buraxılışında əsas (profil) məhsulun xüsusi çəkisi müəssisənin orta enerji gücü

256 287. İstehsalın təmərküzləşmə səviyyəsinin artırılmasına səbəb olur:

müəssisənin istehsal gücünün, məhsulun fondtu tumununa və material tutumunun artmasına

inhisarçılığın inkişafına, qiymətlərin qalxmasına

iri, orta və kiçik müəssisələrin əlverişli əlaqələndirilməsinə

- əsas və dövrüyyə fondlarından, işçi qüvvəsindən səmərəli istifadəyə istehsal həcmnin artmasına, qiymətlərin enməsinə

257 286. Təmərküzləşmə səviyyəsini xarakterizə edən göstəricilər:

- Sənayedə çalışan işçilərin ümumi sayında iri müəssisələrin payı
 Bütün sənayenin (sahələrin) buraxdığı ümumi məhsulda iri müəssisələrin məhsullarının payı
 Müəssisənin buraxılan məhsulun illik həcmi ilə müəyyən olunan optimal ölçüsü
- Bir müəssisənin istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri
 Bir müəssisənin orta enerji gücü

258 285. Sənayedə müəssisədaxili ixtisaslaşma səviyyəsi hansı göstəricilər vasitəsilə öyrənilir və təhlil edilir?

- ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin ümumi istehsal sahəsi, bir iş yerinə düşən hissə-əmaliyyatların sayı və əmaliyyatların təhkimolunma əmsali ilə.
- ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin xüsusi çəkisi, bir iş yerinə düşən hissə-əmaliyyatların sayı və əmaliyyatların təhkimolunma əmsali ilə.
 ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin xüsusi çəkisi, bir iş yerinə düşən hissə-əmaliyyatların sayı və əmaliyyatların təhkimolunma həddi ilə
 ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin xüsusi çəkisi, bir iş yerinə düşən hissə-əmaliyyatların sayı və əmaliyyatların təhkimləşmə dərəcəsi ilə.
 ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin xüsusi çəkisi, bir iş yerinə düşən hissələrin sayı və əmaliyyatların təhkimolunma əmsali ilə.

259 284. İxtisaslaşmanın iqtisadi səmərəliliyinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan göstəricilər:

- məhsul buraxılışının həcmi, əmək məhsuldarlığı
 məhsul vahidinə sərf edilən nəqliyyat xərcləri
 vahid məhsulun maya dəyəri
- məhsul istehsalına cari məsrəflərə və onun istehlakçılara çatdırılmasına çəkilən nəqliyyat xərclərinə qənaət məhsulun istehsalı və daşınmasına çəkilən xərclər

260 283. Sahəvi təmərküzləşdirməni xarakterizə edir:

- sahə müəssisələrinin təmərküzləşmə səviyyəsi
 sahə müəssisələrində istifadə olunan maşın və avadanlıqlar
 sahədə buraxılan məhsulların ümumi həcmi və çeşidi
- ayrı-ayrı müəssisələr tərəfindən buraxılan məhsulların sahənin ümumi məhsul istehsalında miqdarı və xüsusi çəkisi müəssisələrin ölçüsü və istehsal gücü

261 282. Kombinləşmə hansı sahələrdə daha geniş inkişaf etdirilmişdir?

- neftəmalı sənayesində
 maşınqayırmada
 hərbi sənayədə
- metallurqiya, kimya, ağac emalı
 elektroenergetikada

262 281. İstehsalın təmərküzləşmə səviyyəsinin artırılması səbəb olur:

- sahə müəssisələrinin iriləşməsinə, əsas fondların passiv hissəsindən intensiv istifadəyə və müvafiq olaraq avadanlıqların tez sıradan çıxmasına
 inhisarçılığın inkişafına
 iri, orta və kiçik müəssisələrin əlverişli əlaqələndirilməsinə
- əsas və dövrüyyə fondlarından, işçi qüvvəsindən səmərəli istifadəyə səbəb olur məhsul defisitliyi səviyyəsinin azaldılmasına

263 280. Kooperativləşdirmənin formalarına aid deyildir:

- hissələr üzrə kooperativləşdirmə
 texnoloji mərhələlər üzrə kooperativləşdirmə
 aqrəqat üzrə kooperativləşdirmə
- dəzgah üzrə kooperativləşdirmə
 sahədaxili kooperativləşdirmə

264 279. Kombinləşmə hansı sahələrdə daha geniş inkişaf etdirilmişdir?

neftəmalı sənayesidə
maşınqayırmada
hərbi sənayədə

- yüngül sənaye, metallurqiya, kimya, ağac emalı
elektroenergetikada

265 278. Sənayedə kombinləşmənin iqtisadi səmərəlilik, səviyyə və dinamikasını öyrənmək üçün istifadə olunan göstəricilər sisteminə aid deyildir:

kombinləşdirilmiş müəssisələrin istehsal həcmi.
kombinatlarda istehsal olunan məhsulun payı.
kombinatlarda birləşdirilən texnoloji mərhələ və sahələrin sayı.

- kombinləşdirilmiş müəssisələrin dövrüyyə kapitalının əsas kapitalla nisbəti
kombinləşdirilmiş müəssisələrdə işləyən fəhlələrin sayı.

266 277. Əməyin ictimai bölgü formaları:

fərdi, ümumi və ardıcıl
ümumi və kütləvi
fərdi, sex və istehsal

- ümumi, xüsusi və fərdi
xüsusi, fərdi və kollektiv

267 276. Sahə müəssisələri üzrə istehsalın ixtisaslaşmağının hansı formaları var?

sahədaxili

- əşya, hissə, texnoloji
rayondaxili, hissə, texnoloji
rayonlararası, əşya, hissə
rayonlararası, əşya, hissə, texnoloji

268 275. Kombinləşmənin formalarına aiddir:

istehsal tullantılarının kənara satılması
xammalın kompleks emalı
istehsal tullantılarının digər məhsul növlərinin istehsalında istifadəsi

- xammalın hazır məhsulun alınmasına qədər ardıcıl emalı
tullantısız texnologiyadan istifadə

269 274. Kooperasiyalaşmanın səviyyəsi xarakterizə edir:

baş müəssisə ilə kooperasiya edilmiş müəssisələrin sayı
məhsulun əməktutumluluğu

- sahənin müəssisələrinin məhsullarının çeşidində qrupların sayı, növü, markası və texnoloji eynicinsliyi
ümumi məhsulun həcmində kooperasiya yolu ilə kənardan alınan yarımfabrikatların və dəstləşdirici məmulatların xüsusi çəkisi
ümumi məhsulun həcmində kooperasiya yolu ilə kənara göndərilən yarımfabrikatların və dəstləşdirici məmulatların xüsusi çəkisi

270 273. İxtisaslaşmanın formalarından biri:

ixtisaslaşdırmanın funksional forması
ixtisaslaşdırmanın sex forması
ixtisaslaşdırmanın texniki forması

- ixtisaslaşdırmanın əşya forması
ixtisaslaşdırmanın mərhələli forması

271 272. Təmərkişmənin formaları:

ixtisaslaşdırılmış müəssisələrdə texnoloji və konstruktiv eynicinsli məhsulların istehsalının təmərküzləşdirilməsi
 istehsal-texniki və texnoloji, zavod
 sahədaxili, zavoddaxili
 texnoloji, sahə

- aqreqat, istehsal-texniki və texnoloji

272 271. İstehsalın təmərküzləşmə səviyyəsinin əsas göstəricisi:

istehsalın fondverimi, fondtutumu və rentabellikdir
 sahənin ümumi istehsal həcmində kənar müəssisələrin məhsulunun xüsusi çəkisidir
 sahənin ümumi istehsal həcmində iri kiçik xüsusi çəkisidir

- sahənin ümumi istehsal həcmində iri müəssisələrin xüsusi çəkisidir
 sahənin xalis mənfəətində iri müəssisələrin xüsusi çəkisidir

273 270. Kombinləşmənin əsas şərti:

eyni bir ərazidə analoji müəssisələrin cəmləşdirilməsidir
 kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələr arasında bazarın bölüşdürülməsidir
 kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə eyni texnoloji avadanlıqlardan istifadə edilməsidir

- müxtəlif profilli istehsalların eyni bir məkanda təmərküzləşdirilməsidir
 müxtəlif profilli istehsalların eyni bir ölkədə yerləşdirilməsidir

274 269. Kombinləşdirmə nədir?

müəssisələrin fəaliyyətlərinin dövlət tərəfindən əlaqələndirilməsidir
 oxşar məhsulları istehsal edən müxtəlif müəssisələrin bir mərkəzdən idarə edilməsidir
 istehsalın daha iri müəssisələrdə təmərküzləşməsi prosesidir

- texnoloji və təşkilati baxımdan əlaqəli olan müxtəlif sahələrə məxsus ayrı-ayrı istehsalların vahid istehsal kompleksində birləşdirilməsidir
 birlik və müəssisələrin istehsal etdiyi məhsulların növü, tipi, ölçüsü və modellərin sayının artması prosesidir

275 268. Maşınqayırma müəssisələrində istehsalın kooperativləşdirilməsinin formaları hansılardır?

əşya, istehsal-texniki və texnoloji mərhələ üzrə
 əşya, texniki, fiziki;
 aqreqat, istehsal-texniki və texnoloji;

- aqreqat, hissə və texnoloji mərhələ üzrə
 texnoloji, əşya, mexaniki;

276 267. Sahələrarası təmərküzləşmənin:

hər bir avadanlığın, dəzqahın və s. ümumi istehsal güclərinin artırılması hesabına yalnız intensiv yolla inkişaf edir
 müəssisənin müqyasının artması, müəssisənin iriləşməsi hesabına inkişaf edir
 bir neçə müəssisənin birləşdirilməsi ilə baş verir

- müxtəlif sahə məhsullarının hesabına istehsalın daha iri müəssisələrdə cəmləşməsidir
 hər bir avadanlığın, dəzqahın və s. ayrılıqda istehsal güclərinin artırılması hesabına yalnız intensiv yolla inkişaf edir

277 266. Zavod təmərküzləşmə forması:

hər bir avadanlığın, dəzqahın və s. ümumi istehsal güclərinin artırılması hesabına yalnız intensiv yolla inkişaf edir
 hər bir avadanlığın, dəzqahın və s. ayrılıqda istehsal güclərinin artırılması hesabına yalnız intensiv yolla inkişaf edir
 bir neçə müəssisənin birləşdirilməsi ilə baş verir

- müəssisənin müqyasının artması, müəssisənin iriləşməsi hesabına inkişaf edir
 müxtəlif sahə məhsullarının hesabına istehsalın daha iri müəssisələrdə cəmləşməsidir

278 265. Təşkilati təmərküzləşmə:

hər bir avadanlığın, dəzğahın və s. ümumi istehsal güclərinin artırılması hesabına yalnız intensiv yolla inkişaf edir

müəssisənin müqyasının artması, müəssisənin iriləşməsi hesabına inkişaf edir

hər bir avadanlığın, dəzğahın və s. ayrılıqda istehsal güclərinin artırılması hesabına yalnız intensiv yolla inkişaf edir

- bir neçə müəssisənin birləşdirilməsi ilə baş verir
müxtəlif sahə məhsullarının hesabına istehsalın daha iri müəssisələrdə cəmləşməsidir

279 264. Təmər küzləşmənin aqreqat forması:

hər bir avadanlığın, dəzğahın və s. ümumi istehsal güclərinin artırılması hesabına yalnız intensiv yolla inkişaf edir

müəssisənin müqyasının artması, müəssisənin iriləşməsi hesabına inkişaf edir

bir neçə müəssisənin birləşdirilməsi ilə baş verir

- hər bir avadanlığın, dəzğahın və s. ayrılıqda istehsal güclərinin artırılması hesabına yalnız intensiv yolla inkişaf edir
müxtəlif sahə məhsullarının hesabına istehsalın daha iri müəssisələrdə cəmləşməsidir

280 263. Müəssisə səviyyəsində istehsalın təmər küzləşməsi dedikdə:

maliyyə vəsaitlərinin, işçi qüvvəsinin və məhsul buraxılışının iri sənaye obyektlərində cəmləşdirilməsi başa düşülür

xammalın ilkin emalını, xammalın kompleks emalını və ya istehsal tullantılarından kompleks istifadəni nəzərdə tutur

istehsal vasitələrinin, işçi qüvvəsinin və məhsul buraxılışının iri sənaye obyektlərində cəmləşdirilməsi başa düşülür

- eynitipli avadanlıqların sayının artırılması və ya hər bir avadanlığın istehsal gücünün artırılması hesabına eynitipli istehsalların artırılması başa düşülür
müəyyən məhsulların birgə istehsalında iştirak edən müəssisələr arasında birbaşa istehsal əlaqələrinin olması başa düşülür

281 262. Sənayedə istehsalın təmər küzləşməsi dedikdə:

maliyyə vəsaitlərinin, işçi qüvvəsinin və məhsul buraxılışının iri sənaye obyektlərində cəmləşdirilməsi başa düşülür

xammalın ilkin emalını, xammalın kompleks emalını və ya istehsal tullantılarından kompleks istifadəni nəzərdə tutur

eynitipli avadanlıqların sayının artırılması və ya hər bir avadanlığın istehsal gücünün artırılması hesabına eynitipli istehsalların artırılması başa düşülür

- istehsal vasitələrinin, işçi qüvvəsinin və məhsul buraxılışının iri sənaye obyektlərində cəmləşdirilməsi başa düşülür
müəyyən məhsulların birgə istehsalında iştirak edən müəssisələr arasında birbaşa istehsal əlaqələrinin olması başa düşülür

282 261. Kombinləşmə:

xammalın ilkin emalını, xammalın kompleks emalını və ya istehsal tullantılarından kompleks istifadəni nəzərdə tutur

müəyyən məhsulların birgə istehsalında iştirak edən müəssisələr arasında birbaşa istehsal əlaqələrinin olması eynicinsli istehsalların cəmləşməsi, hansılar ki, öz tipinə görə kütləvi və iriseriyalı olurlar

- texnoloji cəhətdən müxtəlif istehsalların bir müəssisədə uzlaşdırılmasıdır
istehsalın iri müəssisələrdə cəmləşməsidir

283 260. Kooperasiyalaşma:

eynicinsli istehsalların cəmləşməsini nəzərdə tutur, hansılar ki, öz tipinə görə kütləvi və iriseriyalı olurlar istehsalın iri müəssisələrdə cəmləşməsidir

xammalın ardıcıl emalını, xammalın kompleks emalını və ya istehsal tullantılarından kompleks istifadəni nəzərdə tutur

- müəyyən məhsulların birgə istehsalında iştirak edən müəssisələr arasında birbaşa istehsal əlaqələrinin olması, əmək bölgüsünün dərinləşməsi ilə xarakterizə olunur
texnoloji cəhətdən müxtəlif istehsalların bir müəssisədə uzlaşdırılmasıdır

284 259. İxtisaslaşma:

- eynicinsli istehsalların cəmləşməsini nəzərdə tutur, hansılar ki, öz tipinə görə kütləvi və iriseriyalı olurlar texnoloji cəhətdən müxtəlif istehsalların bir müəssisədə uzlaşdırılması müəyyən məhsulların birgə istehsalında iştirak edən müəssisələr arasında birbaşa istehsal əlaqələrinin olması xammalın ardıcıl emalını, xammalın kompleks emalını və ya istehsal tullantılarından kompleks istifadəni nəzərdə tutur istehsalın iri müəssisələrdə cəmləşməsidir

285 258. Təmər küzləşmə:

- xammalın ilkin emalını, xammalın kompleks emalını və ya istehsal tullantılarından kompleks istifadəni nəzərdə tutur müəyyən məhsulların birgə istehsalında iştirak edən müəssisələr arasında birbaşa istehsal əlaqələrinin olması eynicinsli istehsalların cəmləşməsi, hansılar ki, öz tipinə görə kütləvi və iriseriyalı olurlar
- istehsalın iri müəssisələrdə cəmləşməsidir texnoloji cəhətdən müxtəlif istehsalların bir müəssisədə uzlaşdırılması

286 257. İctimai istehsalın təşkili formalarına aid deyil:

- kombinləşmə
- ixtisaslaşma
- təmər küzləşmə
- inhisarlaşma
- kooperasiyalaşma

287 256. Kooperativləşdirmənin formalarına aid deyildir:

- hissə
- rayonlararası
- aqrəqat
- dəzgah
- sahədaxili

288 255. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır:

- sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artması nisbi təmər küzləşmədir; bilavasitə müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib ayırması fərdi əmək bölgüsünü əks etdirir; müəssisə miqyasında istifadə olunan insan əməyinin, tətbiq edilən texnikanın xüsusiyyətləri əsasında bir sıra funksiya və əməliyyatlar üzrə öz tərkib hissələrinə parçalanması texniki əmək bölgüsünü əks etdirir;
- müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsi müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırmanı əks etdirir. müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsi müəssisədaxili ixtisaslaşdırmanı əks etdirir;

289 254. Sahə üzrə ixtisaslaşma nədir?

- iqtidadi əməkdaşlıq birliklərinə daxil olan ölkələrin müəyyən məhsulların istehsalı və satışı üzrə ixtisaslaşmasıdır. özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir sahədə cəmləşməsidir. ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün geniş nomenklaturada məhsul istehsalının müəyyən dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir
- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir;

290 253. Müəssisədaxili ixtisaslaşdırma nədir?

- özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə analoq təşkil edən, istehsalı uzun dövr üçün təkrarlanan məhsul istehsalının bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir müəssisədə cəmləşməsidir

ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir

- müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsidir
- istehsal prosesinin və iş yerlərinin səmərəli və yüksək məhsuldarlıqlı texnika ilə təmin olunmasıdır

291 252. İxtisaslaşdırmanın dərinləşməsinə təsir edən amil:

məhsulun konstruktiv sabitliyinin qorunması

məhsul istehsalına tələbatın artması

məhsul istehsalının daha da təmərküzləşməsi

- ixtisaslaşma formalarının bir müəssisədə təmərküzləşməsi
- elmi-texniki tərəqqinin tempi

292 251. İxtisaslaşmanın formalarına daxildir:

funksional

sex

texniki

- əşya

mərhələli

293 250. Təmərküzləşmənin formalarına bütövlükdə aid edilir:

şaquli və üfiqi təmərküzləşdirmə

bir kombinatın müəssisəsi çərçivəsində eyni və ya müxtəlif sahələrin qarşılıqlı əlaqəli müxtəlif istehsallarının təmərküzləşdirilməsi

ixtisaslaşdırılmış müəssisələrdə texnoloji və konstruktiv eynicinsli məhsulların istehsalının təmərküzləşdirilməsi

- texnoloji təmərküzləşmə
- zavod təmərküzləşdirmə

294 249. Ümumi əmək bölgüsü nədir?

ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır

istehsal proseslərində müasir texnika və texnologiyanın tətbiq edilməsidir

ölkənin beynəlxalq bazarlarda bir məhsul üzrə ixtisaslaşmasıdır

- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir

295 248. Texniki əmək bölgüsü nədir?

müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib hissələrinə – sex və istehsal sahələrinə - ayrılmasıdır

ayrı-ayrı iş yerlərində tətbiq olunan texnika və texnologiyanın fərqli olmasıdır

istehsal prosesləri arasında olan texnoloji fərqlərdir

- müəssisə miqyasında istifadə olunan insan əməyinin, tətbiq edilən texnikanın xüsusiyyətləri əsasında bir sıra funksiya və əməliyyatlar üzrə öz tərkib hissələrinə parçalanmasıdır
- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir

296 247. İctimai istehsalın təşkili formalarına aid deyil:

Kombinələşdirmə

İxtisaslaşdırma

Təmərküzləşdirmə

- İnhisarlaşma

Kooperasiyalaşdırma

297 409. Metalkəsən və ağac emalı dəzgahları əsas fondların hansı altqrupuna aiddir?

nəzarət-ölçü və nizamlaşdırma cihazları və laboratoriya avadanlıqları
 digər maşın və avadanlıqlar
 güc maşın və avadanlıqları
 ● iş maşın və avadanlıqları
 Avtomat maşın və avadanlıqlar

298 408. Sahə müəssisələrinin buxar maşın və turbinləri əsas fondların hansı altqrupuna aiddir?

- digər maşın və avadanlıqlar
- güc maşın və avadanlıqları
- İş maşın və avadanlıqları
- Avtomat maşın və avadanlıqlar
- Nəzarət-ölçü və nizamlaşdırma cihazları və laboratoriya avadanlıqları

299 407. Sahə müəssisələrinin avtomat maşın və avadanlıqlar:

riyazi məsələlərin həllinin sürətləndirilməsi və avtomatlaşdırılması üçündür
 istehsal proseslərini əl ilə avtomatik olaraq, texnoloji proseslərin rejim parametrlərinin ölçülməsi və onlara nəzarət edilməsi üçündür

- istehsal prosesinin bütün əməliyyatlarının müəyyən texnoloji ardıcılıqla, verilmiş ritmlə, insanın bilavasitə iştirakı olmadan yerinə yetirildiyi avadanlıqlardır
 enerjinin alınması, çevrilməsi və bölüşdürülməsi üçün nəzərdə tutulur
 əmək predmetinə təsir etməklə və onları hazır məhsula çevirməklə texnoloji proseslərdə bilavasitə iştirak edirlər

300 406. Hesablama texnikası:

istehsal prosesinin bütün əməliyyatlarının müəyyən texnoloji ardıcılıqla, verilmiş ritmlə, insanın bilavasitə iştirakı olmadan yerinə yetirildiyi avadanlıqlardır

- enerjinin alınması, çevrilməsi və bölüşdürülməsi üçün nəzərdə tutulur
 riyazi məsələlərin həllinin sürətləndirilməsi və avtomatlaşdırılması üçündür
 əmək predmetinə təsir etməklə və onları hazır məhsula çevirməklə texnoloji proseslərdə bilavasitə iştirak edirlər
 istehsal proseslərini əl ilə avtomatik olaraq, texnoloji proseslərin rejim parametrlərinin ölçülməsi və onlara nəzarət edilməsi üçündür

301 405. Nəzarət-ölçü və nizamlaşdırma cihazları və laboratoriya avadanlıqları:

- enerjinin alınması, çevrilməsi və bölüşdürülməsi üçün nəzərdə tutulur
 istehsal proseslərini əl ilə avtomatik olaraq, texnoloji proseslərin rejim parametrlərinin ölçülməsi və onlara nəzarət edilməsi üçündür
 riyazi məsələlərin həllinin sürətləndirilməsi və avtomatlaşdırılması üçündür
 istehsal prosesinin bütün əməliyyatlarının müəyyən texnoloji ardıcılıqla, verilmiş ritmlə, insanın bilavasitə iştirakı olmadan yerinə yetirildiyi avadanlıqlardır
 əmək predmetinə təsir etməklə və onları hazır məhsula çevirməklə texnoloji proseslərdə bilavasitə iştirak edirlər

302 404. İş maşın və avadanlıqları:

- enerjinin alınması, çevrilməsi və bölüşdürülməsi üçün nəzərdə tutulur
 əmək predmetinə təsir etməklə və onları hazır məhsula çevirməklə texnoloji proseslərdə bilavasitə iştirak edirlər
 istehsal prosesinin bütün əməliyyatlarının müəyyən texnoloji ardıcılıqla, verilmiş ritmlə, insanın bilavasitə iştirakı olmadan yerinə yetirildiyi avadanlıqlardır
 riyazi məsələlərin həllinin sürətləndirilməsi və avtomatlaşdırılması üçündür
 istehsal proseslərini əl ilə avtomatik olaraq, texnoloji proseslərin rejim parametrlərinin ölçülməsi və onlara nəzarət edilməsi üçündür

303 403. Güc maşın və avadanlıqları:

- əmək predmetinə təsir etməklə və onları hazır məhsula çevirməklə texnoloji proseslərdə bilavasitə iştirak edirlər
 enerjinin alınması, çevrilməsi və bölüşdürülməsi üçün nəzərdə tutulur
 istehsal prosesinin bütün əməliyyatlarının müəyyən texnoloji ardıcılıqla, verilmiş ritmlə, insanın bilavasitə iştirakı olmadan yerinə yetirildiyi avadanlıqlardır
 riyazi məsələlərin həllinin sürətləndirilməsi və avtomatlaşdırılması üçündür

istehsal proseslərini əl ilə avtomatik olaraq, texnoloji proseslərin rejim parametrlərinin ölçülməsi və onlara nəzarət edilməsi üçündür

304 402. Əsas fondların artma əmsalı:

baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərini ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi hesablanır

- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərini ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi hesablanır
- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərini ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi hesablanır
- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi hesablanır
- baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərini ilin sonuna olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi hesablanır

305 401. Əsas fondlardan ekstensiv istifadə əmsalı:

əsas fondlardan yeniləşmə səviyyəsini göstərir

- əsas fondlardan vaxta görə istifadəni göstərir
- fondlaşılıqlığın artmasını göstərir
- əsas fondlardan gücə görə istifadəni göstərir
- əsas fondların mənəvi köhnəlməsini göstərir

306 400. Müəssisənin istehsal gücünü müəyyən edən amil:

amortizasiya norması

- avadanlıqların məhsuldarlığı
- ümumzavod xərcləri
- məhsulun əməktutumu
- dövrətmə əmsalı

307 399. İstehsal güclərindən istifadənin ekstensiv göstəricisi:

- növbəlilik əmsalı
- fondverimi
- istehsal güclərindən istifadə əmsalı
- avadanlıqlardan istifadə əmsalı
- əsas fondların rentabelliği

308 398. İstehsal gücü:

müəssisənin bazardakı payıdır

müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul satmaq imkanı

müəssisəyə dövlətin icazə verdiyi maksimum istehsal imkanı

müəssisənin illik istehsal həcmi

- müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul buraxa bilmə qabiliyyətidir

309 397. Fondverimi göstəricisi necə hesablanır?

əsas fondların orta illik dəyərini il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmə nisbəti kimi;

il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmi əsas fondların bərpə dəyərinə nisbəti kimi;

- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmi əsas fondların orta illik dəyərinə nisbəti kimi;
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmi əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi;
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmi əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi;

310 396. Əsas fondlardan istifadənin ümumi və xüsusi göstəriciləri hansılardır?

əsas fondların dəyərini artım tempi və köhnəlmə müddəti

- fondverimi və növbəlilik əmsalı
- fondtutumu və təzələnmə əmsalı
- fondverimi və köhnəlmə müddəti
- iqtisadi və sosial

311 395. Əsas fondların amortizasiyası:

əsas fondların satışından gələn gəlirdir

- aşınma ilə əlaqədar, əsas fondun dəyərindən yaradılan məhsulun üzərinə keçən dəyərdir mənəvi aşınmaya məruz qalan əsas istehsal fondlarının dəyərdir
- əsas fondların yeniləri ilə əvəz olunma faizi
əsas fondların dəyərindəki artımdır

312 394. Sahə müəssisələrində istehsal əsas fondlarının quruluşu necə hesablanır?

əsas fondların dəyərinin istehsal gücündə xüsusi çəkisi

- ünsürlərdən hər birinin ümumi dəyərindəki xüsusi çəkisi kimi aktiv hissələrin dəyərlərinin passiv hissə dəyərlərinə nisbəti binaların dəyərinin istehsal avadanlıqlarının dəyərinə nisbəti texnoloji avadanlıqların dəyərinin binaların dəyərinə nisbəti

313 393. İstehsal aparatının yeniləşməsini xarakterizə edən əsas fondların yenilənmə əmsalı:

onun istehsal olunmuş məhsul üzərinə keçirmiş olduğu dəyər kütləsini müəyyən edir.

- yeni istifadəyə verilmiş əsas fondların dəyərinin ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbətini əks etdirir. onun amortizasiya normasını müəyyən edir. baxılan dövrdə əsas fondların azalmasını əks etdirir. yeni istifadəyə verilmiş əsas fondların dəyərinin ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi müəyyən olunur.

314 391. Sənaye müəssisələrində əsas fondların təkrar istehsal xarakteristikası onların:

istismara yararsızlıq əmsalı vasitəsilə təhlil olunur.

- artması, təzələnməsi və sıradan çıxması göstəriciləri vasitəsilə təhlil olunur. fondverimi və fondtutumu göstəriciləri vasitəsilə təhlil olunur mənəvi köhnəlmə göstəricisi vasitəsilə təhlil olunur sosial köhnəlmə göstəricisi vasitəsilə təhlil olunur.

315 390. Əsas fondların artma əmsalının yüksəlməsi təzələnmə əmsalının:

tədricən azalmasına səbəb olur.

kəskin azalmasına səbəb olur.

yeni istifadəyə verilmiş əsas fondların dəyərinin ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbətini xarakterizə edir.

- artmasına səbəb olur. artımı şərtləndirən ünsürlərin təsirinin zəifləməsinə səbəb olur.

316 389. Müəssisənin orta illik istehsal gücü:

ilin əvvəlinə mövcud olmuş və il ərzində istifadəyə verilmiş (istismar olunduğu ayların sayına vurub 12-yə bölməklə) güclərin cəmindən il ərzində təmirə dayanmış gücləri çıxmaq qaydasında hesablanır.

- ilin əvvəlinə mövcud olmuş və il ərzində istifadəyə verilmiş güclərin cəmindən il ərzində sıradan çıxmış, yəni ləğv olmuş gücləri çıxmaq qaydasında hesablanır. ilin əvvəlinə mövcud olmuş və il ərzində istifadədən çıxarılmış (istismar olunduğu ayların sayına vurub 12-yə bölməklə) güclərin cəmindən il ərzində istismara daxil edilmiş gücləri çıxmaq qaydasında hesablanır. ilin sonuna mövcud olmuş və il ərzində istifadəyə verilmiş güclərin cəmindən il ərzində istismardan çıxarılaraq təmrə saxlanılmış, gücləri çıxmaq qaydasında hesablanır. ilin əvvəlinə mövcud olmuş və il ərzində istifadəyə verilmiş (istismar olunduğu ayların sayına vurub 12-yə bölməklə) güclərin cəminə il ərzində sıradan çıxmış, yəni ləğv olmuş gücləri əlavə etmələ hesablanır.

317 388. Sənaye müəssisənin istehsal gücü:

müəssisənin ixtisaslaşmasına və iş rejiminə uyğun olaraq, ona təhkim olunmuş əmək vasitələrindən daha dolğun istifadə etməklə il (gün, növbə) ərzində maksimum işləmə imkanındır

sənaye üzrə bütövlükdə isə sahələr üzrə sənaye-istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin cəmi kimi hesablanır.

- müəssisənin ixtisaslaşmasına və iş rejiminə uyğun olaraq, ona təhkim olunmuş əmək vasitələrindən daha dolğun istifadə etməklə il ərzində maksimum məhsul buraxılışı imkanındır
müəssisənin iş rejiminə uyğun olaraq, ona təhkim olunmuş əmək vasitələrindən daha dolğun istifadə etməklə il ərzində məhsul buraxılışı imkanındır.
hesabat dövründə mövcud olmuş orta illik gücü və rejim vaxtı məhsul buraxılışına, xammal hasili və emalına görə müəyyən edilir.

318 387. İstehsal güclərindən istifadə olunma səviyyəsi:

balans metodu ilə hesablanır. İlin əvvəlinə mövcud olmuş və il ərzində istifadəyə verilmiş güclərin cəmindən il ərzində sıradan çıxmış gücləri çıxmaq qaydasında hesablanır.

- hesabat dövründə mövcud olmuş orta illik gücü və rejim vaxtı məhsul buraxılışına, xammal hasili və emalına görə müəyyən edilir.
hesabat dövrünün əvvəlinə mövcud olmuş və əlavə edilmiş istehsal gücü və rejim vaxtı məhsul buraxılışına, xammal hasili və emalına görə müəyyən edilir.
hesabat dövründə mövcud olmuş orta illik gücü və əlavə alınmış lakin istismara buraxılmamış maşın və avadanlıqlar nəzə alınmamaqla istehsa gücü və rejim vaxtı məhsul buraxılışına, xammal hasili və emalına görə müəyyən edilir.
sənaye üzrə bütövlükdə və onun sahələri üzrə əsas fondların dəyər ifadəsindəki həcmi və indeksləri tam dəyərinə görə hesablanır.

319 386. Müəssisənin orta illik istehsal gücü:

bütün cavablar düzdür.

- balans metodu ilə hesablanır.
normativ metodu ilə hesablanır.
həndəsi metodla hesablanır.
riyazi metodla hesablanır.

320 385. Sahə müəssisələrində fondverimi göstəricisinin müəyyən ediməsində hansı göstəricilərdən istifadə olunur?

il ərzində istehsal edilən məhsulun kəmiyyəti və istehsal əsas fondlarının orta illik sayı göstəricilərindən.

- il ərzində istehsal edilən məhsulun dəyəri və istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri göstəricilərindən.
əsas fondların artma əmsalından, əsas fondların orta illik dəyərindən, yenilənmə əmsalında.
materialtutumu, fondla silahlılıığı və il ərzində istehsal edilən məhsulun dəyəri göstəricilərindən.
istehsal gücü, il ərzində istehsal edilən məhsulun dəyəri və istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri göstəricilərindən.

321 384. Müəssisənin texnoloji avadanlıqlarından istifadə dərəcəsini səciyyələndirən göstəricilər?

istehsal gücü, il ərzində istehsal edilən məhsulun dəyəri və istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri göstəriciləridir.

il ərzində istehsal edilən məhsulun kəmiyyəti və istehsal əsas fondlarının orta illik sayı göstəriciləridir.

il ərzində istehsal edilən məhsulun dəyəri və istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri göstəriciləridir.

- avadanlığın əsas növlərindən istifadənin natural göstəriciləridir.
materialtutumu, fondla silahlılıığı və il ərzində istehsal edilən məhsulun dəyəri göstəriciləridir.

322 383. Sahə müəssisələrində fondtutumu göstəricisinin müəyyən ediməsində hansı göstəricilərdən istifadə olunur?

istehsal gücü, il ərzində istehsal edilən məhsulun dəyəri və istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri göstəricilərindən.

il ərzində istehsal edilən məhsulun kəmiyyəti və istehsal əsas fondlarının orta illik sayı göstəricilərindən .
əsas fondların artma əmsalından, əsas fondların orta illik dəyərindən, yenilənmə əmsalında.

- il ərzində istehsal edilən məhsulun dəyəri və istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri göstəricilərindən.
materialtutumu, fondla silahlılıığı və il ərzində istehsal edilən məhsulun dəyəri göstəricilərindən.

323 382. Sahə müəssisələrində avadanlığın faktiki növbəlilik əmsalı necə hesablanır?

konkret müəssisədə gün ərzində müəssisənin, sexin avadanlıqları tərəfindən işlənmiş dəzgah-məhsulların sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti kimi.

konkret müəssisədə gün ərzində müəssisənin, sexin avadanlıqları tərəfindən işlənmiş məhsulların miqdarının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti kimi.

gün ərzində müəssisənin, sexin işçiləri tərəfindən işlənmiş dəzgah-növbələrin sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti kimi.

- konkret müəssisədə gün ərzində müəssisənin, sexin avadanlıqları tərəfindən işlənmiş dəzgah-növbələrin sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti kimi.
gün ərzində müəssisənin, sexin avadanlıqları tərəfindən buraxılmış məhsulların miqdarının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti kimi.

324 381. Təmir işləri üçün texniki müərkəbliyinə görə hansı növlər üzrə təsnifləşdirilir?

cari təmir, orta təmir və əsaslı təmir.

texniki qulluq, təmirlərarası xidmət, profilaktik baxış, nizamlaşdırma, modernləşdirmə, orta təmir, əsaslı təmir
profilaktik baxış, nizamlaşdırma, modernləşdirmə, orta təmir, əsaslı təmir

- texniki qulluq, təmirlərarası xidmət, müayinələr, cari təmir, orta təmir, əsaslı təmir
təmirlərarası xidmət, profilaktik baxış, nizamlaşdırma, modernləşdirmə, orta təmir, əsaslı təmir

325 380. Əsas fondların fiziki cəhətdən köhnəlməsinin aradan qaldırılması yolları:

istismar müddəti başa çatana qədər balansda saxlanılması

yeni avadanlıqların alınması və köhnələrin ləğv edilməsi

yeni avadanlıqların alınması

- cari təmir, orta təmir və əsaslı təmir edilməsi
modernləşdirilməsi və ya ləğv edilməsi

326 379. Əsas fondların artma əmsalı:

əsas fondların əsaslı təmirdən sonrakı dəyərindən və müəyyən istismar müddətindən sonra amortizasiya olunmayan dəyərdən ibarətdir

yeni istehsal şəraitində əsas fondların təkrar istehsal dəyərindən

onların istehsalı, alınması və daşınması və quraşdırılması ilə əlaqədar xərclərin məcmusundan

- baxılın dövrdə əsas fondların artımını əks etdirir və yeni istifadəyə verilmiş əsas fondların dəyərinin ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi müəyyən edilir
əsas fondların yenidən qiymətləndirilməsi və onların dəyətinin təshihə nəticəsində alınan dəyərdən

327 378. Əsas fondların ilkin dəyəri dedikdə:

müəyyən istismar müddətindən sonra amortizasiya olunmayan dəyərdən ibarətdir

əsas fondların yenidən qiymətləndirilməsi və onların dəyətinin təshihə nəticəsində alınan dəyərdən

yeni istehsal şəraitində əsas fondların təkrar istehsal dəyərindən

- onların istehsalı, alınması və daşınması və quraşdırılması ilə əlaqədar xərclərin məcmusundan
əsas fondların əsaslı təmirdən sonrakı dəyərindən

328 377. Əsas fondların iqtisadi qiymətləndirilməsi:

hazırlanmış məhsulun üzərinə keçirilməmiş dəyər, qalıq dəyər və avadanlıqların yenilənmə əmsalı üzrə aparılır.

ilkin dəyər, qalıq dəyər və topdanasatış qiyməti

ilkin dəyər, ləğv olunma dəyər və icarə dəyəri

- ilkin dəyər, bərpa dəyəri və qalıq dəyəri
balans dəyəri, bərpa dəyəri ilkin dəyər və istehsal olunmuş məhsulların üzərinə keçirilən dəyəri

329 376. Qeyri-istehsal əsas fondları:

müəssisənin anbarlarında olan xammal və materiallardan ibarətdir

bilavasitə xammalın emalı və məhsulun hazırlanmasında iştirak edən ünsürlər

istehsalın normal gedişatı üçün şərait yaradan binalar

- sahə müəssisələrinin balansında olan mənzil fondları, mədəni-məişət xidmətinin binaları, qurğuları
bilavasitə istehsal prosesində iştirak edən, yaxud onun həyata keçirilməsinə yardım göstərən əmək vasitələri

330 375. Sahə müəssisələri üzrə fondverimi necə müəyyən edilir?

ümumi fəaliyyətdən əldə edilmiş balans mənfəətinin istehsal əsas fondlarının və normalaşdırılmış dövriyyə vəsaitlərinin cəminə nisbəti kimi
 istehsal əsas fondlarının və normalaşdırılmış dövriyyə vəsaitlərinin ümumi fəaliyyətdən əldə edilmiş balans mənfəətə nisbəti kimi
 həcm göstəricilərindən birinin-istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə əmtəlik, ümumi və ya xalis məhsula nisbəti kimi

- həcm göstəricilərindən birinin-əmtəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
 istehsal əsas fondlarının amortizasiya olunmuş dəyərinin ümumi fəaliyyətdən əldə edilmiş balans mənfəətə nisbəti kimi

331 374. Əsas fondlarının dövriyyə fondlarından fərqləndirən əsas iqtisadi əlamətlərə aid deyil:

pul vəsaitinin xərclənməsi ilə kənarından alınması.
 istehsal prosesində dəfələrlə təkrar iştirakı, lakin natural formasının dəyişməməsi
 köhnəlmə dərəcəsi asılı olaraq dəyərin hazır məhsul üzərinə hissə-hissə köçürülməsi

- əsas fondların istehsal prosesində təkrar iştirakı və natural formasının dəyişməməsi
 iqtisadi köhnəlməyə məruz qalması

332 373. İstehsal əsas fondlarından istifadə göstəricilərinə aiddir:

aparıcı avadanlığın istehsal gücü
 əməyin fondla silahlılıığı
 rentabellik, mənfəət

- fondverimi, fondtutumu
 aparıcı istehsal sahəsinin istehsal gücü

333 372. Əsas fondların aşınma növləri hansılardır?

texniki, mənəvi, sosial, siyasi
 mənəvi, fiziki, texniki, sosial
 fiziki, psixoloji, sosial, iqtisadi

- fiziki, mənəvi, sosial, iqtisadi
 texniki, texnoloji, fiziki, mənəvi

334 371. Əsas fondların qiymətləndirmə üsulları hansılardır?

işləmə müddəti və amortizasiya dəyərinə görə.
 ləğvolunma və satış dəyərinə görə
 ilkin dəyərinə və təzələnmə əmsalına görə

- ilkin, bərpa və qalıq dəyərinə görə
 təzələnmə və amortizasiya dəyərinə görə

335 370. Sahə müəssisələrində əsas fondların təmiri hansı mənbədən maliyyələşdirilir?

istehsalın inkişafı fondundan.
 nizamnamə fondundan
 ehtiyat fondundan

- təmir fondundan
 amortizasiya fondundan

336 369. Fondverimi göstəricisi necə hesablanır?

il ərzində istehsal olunmuş əmtəənin həcmi (dəyər ifadəsində) əsas istehsal fondları və normalaşdırılmış dövriyyə vəsaitlərinin cəminə nisbəti kimi
 il ərzində istehsal olunmuş məhsulun həcmi (dəyər ifadəsində) əsas fondların istehsal gücünə nisbəti kimi
 il ərzində istehsal olunmuş məhsulun həcmi (dəyər ifadəsində) həmin məhsulların istehsalında bilavasitə iştirak edən əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi

- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun həcmi (dəyər ifadəsində) əsas fondların orta illik dəyərinə nisbəti kimi.
 il ərzində istehsal olunmuş məhsulun həcmi (dəyər ifadəsində) əsas fondların ləğvolunma dəyərinə nisbəti kimi

337 368. Əsas fondlardan istifadənin ümumi və xüsusi göstəriciləri:

əsas fondların dəyərinin artım tempi və köhnəlmə müddətindən ibarətdir.
fondverimi və köhnəlmə müddəti
iqtisadi və sosial

- növbəlilik əmsalı və fondverimi
fondtutumu və təzələnmə əmsalı

338 367. Avadanlıqdan intensiv istifadə əmsalı:

istehsalda istifadə olunan avadanlıqların istehsal gücünü və onlardan istifadə səviyyəsini xarakterizə edir.
gün ərzində müəssisənin avadanlıqları tərəfindən işlənmiş dəzgah-növbələrin sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti kimi müəyyən edilir

- avadanlığın istisamara yararlılıq dərəcəsini xarakterizə edir
müəyyən vaxt ərzində əsas fondlardan istifadə dərəcəsini xarakterizə edir və həmin dövrdə avadanlıqdan istifadə edilməmiş ehtiyatı göstərir
avadanlıqdan vaxta görə istifadə səviyyəsini xarakterizə edir

339 366. Müəssisədə istehsal əsas fondlarının qiymətləndirilməsinin dəyər göstəricilərindən:

avadanlıqlara istismara yararlılıq səviyyəsini və əsas fondların texniki tərkibini müəyyən etmək üçün istifadə olunur

işçilərin əmək haqlarını, xammal və materiallara tələbatı

avadanlıqlara tələbatı, istehsal gücünü

- amortizasiyanı hesablamaq və fondverimini
istehsal gücünü, avadanlıqlara tələbatı

340 365. Müəssisədə istehsal əsas fondlarının qiymətləndirilməsinin natural göstəricilərindən:

fondverimi, fondtutumundan istifadəni müəyyən etmək üçün istifadəm olunur.

amortizasiya ayırmalarını, istehsal gücünü

istehsal gücünü, əmək məhsuldarlığını

- əsas fondların texniki tərkibini və istehsal gücünü
avadanlıqların köhnəlmə dərəcəsini və təzələnmə əmsalını

341 364. Fondverimi göstəricisi necə hesablanır?

fondveriminin fondtutumuna nisbəti kimi.

istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin il ərzində istehsal olunmuş ümumi məhsulun dəyərinə nisbəti kimi
il ərzində istismara daxil edilmiş istehsal əsas fondlarının dəyərinin istisamardan çıxarılan istehsal əsas fondlarının dəyərinə nisbəti kimi

- il ərzində istehsal olunmuş ümumi məhsulun dəyərinin istehsal əsas fondlarının orta illik əyərində nisbəti kimi
vahid avadanlığın istehsal gücünün il ərzində istehsal olunmuş ümumi məhsulun dəyərinə nisbəti kimi

342 363. İstehsal olinmiş məhsulun ümumi həcmnin müəssisənin orta illik istehsal gücünə nisbəti kimi hesablanır:

çıxış gücü

fondların rentabelliği

fondverimi

- istehsal gücündən istifadə əmsalı.
orta illik istehsal gücü

343 362. İstehsal gücünün hesablanmasında nəzər alınan müəyyənedici və həlledici amillər:

avadanlıq vaxt fondu və avadanlığın ekstensiv yüklənmə əmsalı.

- il ərzində, istismara daxil edilən və istehsaldan çıxarılanlar nəzərə alınmaqla, qurulmuş avadanlıqların sayı, avadanlığın vaxt fondu, il ərzindəki dəyişikliklər nəzərə alınmaqla, istehsal meydançalarının sahəsi və s.
avadanlıq qabaqcıl, texniki cəhətdən əsaslandırılmış məhsuldarlıq norması və məhsulun əmək tutumluluğu, avadanlığın təmirə ehtiyacı

il ərzindəki dəyişikliklər nəzərə alınmaqla, istehsal meydançalarının sahəsi və müəssisə üzrə fondverimi il ərzində, istismara daxil edilən və istehsaldan çıxarılanlar nəzərə alınmaqla, qurulmuş avadanlıqların sayı və il ərzində itehsal çıxarılan fondların dəyəri

344 361. İstehsal gücü hansı müəyyənədicisi və həlledici amillərdən asılıdır?

avadanlığın vaxt fondu, əmək məhsuldarlığından.

ixtisaslaşma, kooperativləşmə və əsas fondların ilkin dəyərindən

təmərküzləşmə, kombinləşmə və planlaşdırmadan

- istehsal avadanlıqlarının sayı və texniki mükəmməllik səviyyəsi, tətbiq edilən texnoloji istehsal üsulunun mütərəqqilik dərəcəsi
- istehsalın ictimai təşkili formaları və sahə müəssisələrində fondverimi səviyyəsindən

345 360. Əsas fondların dəyərinin istehsal olunmuş məhsulun dəyərinə münasibəti kimi müəyyən olunur:

orta illik istehsal gücü

əsas fondların rentabelliği

fondverimi

- fondtutumu

fondla silahlılığı

346 359.İstehsal əsas fondlarının fiziki köhnəlməsi:

əsas fondların istehsalının dəyərinin yüksəldilməsidir ki, bu proses nəticəsində yeni, daha bahalı əsas fondlar yaranır

obyektin faktiki texniki vəziyyətinin yoxlanması, xidmət müddətinin analiz edilməsi və dəyərlərin müqayisə edilməsi

əsas fondların istehsalının ucuzlaşdırılmasıdır ki, bu proses nəticəsində analoji, lakin daha ucuz əsas fondlar yaranır

- istehsal əsas fondlarının həm istifadə zamanı və habelə boşdayanmalar vaxtı özünün texniki-istismar xassələrini itirməsidir.
- daha məhsuldar əsas fondların yaranmasıdır ki, nəticədə məhsuldarlığı aşağı olan əsas fondların istismarı iqtisadi cəhətdən səmərə vermir

347 358. Əsas fondların ləğvolunma dəyəri:

yeni istehsal şəraitində əsas fondların təkrar istehsal dəyəri

istehsal prosesi zamanı hələ məhsul üzərinə keçirilmədiyi dəyərin həcmi

onların istehsalı, əldə edilməsi, daşınması, quraşdırılması ilə əlaqədar xərclərin məcmusu

- köhnəlmiş və istismardan çıxarılmış istehsal əsas fondların realizə dəyərini nəzərdə tutur.
- köhnəlmiş və istismardan çıxarılmış istehsal əsas fondlarının əsaslı təmiri ilə əlaqədar xərclər

348 357. Amortizasiya ayırmalarının məbləği:

realizə olunmuş məhsulun hər manatına düşən əsas fondların miqdarından asılıdır

avadanlığa xidmət edən fəflənin ixtisas dərəcəsiindən asılıdır.

avadanlığın markasından, istismar şəraitindən asılıdır.

- əsas fondların dəyərindən, onların istismar vaxtından, təkmilləşdirilməsi xərclərindən asılıdır
- avadanlıqlardan istifadə əmsalı və əsas fondların rentabelliğindən asılıdır.

349 356. Fondverimi göstəricisinə aiddir:

istehsalın həcmi və istehsal gücü.

realizə olunmuş məhsulun hər manatına düşən əsas fondların miqdarı

əməyin texniki təchizat səviyyəsi

- əsas fondların bir manatına düşən məhsul buraxılışı
- dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı

350 355. Avadanlıqlardan intensiv istifadəni xarakterizə edən göstərici:

avadanlığın istehsal gücü

fondverimi
növbələrin o cümlədən iş saatlarının miqdarı

- avadanlıqdan intensiv istifadə əmsalı
- əməyin fondla silahlılığı

351 354. Müvafiq təlimata əsasən maşın və avadanlıqlar üçün amortizasiya norması:

15 faiz səviyyəsində müəyyən edilmişdir
17 faizədək
22 faizədək

- 25 faizədək
- 10 faizədək

352 353. Müvafiq təlimata görə sənayedə əsas fondların istifadə müddəti bilinməyən qeyri-maddi ünsürləri üçün amortizasiya norması:

12 faiz səviyyəsində müəyyən edilmişdir
17 faizədək
22 faizədək

- 10 faizədək
- 25 faizədək

353 352. Sənaye istehsal əsas fondlarının quruluşu:

texnoloji avadanlıqların dəyərinin binaların dəyərinə nisbəti
əsas fondların dəyərinin istehsal gücündə xüsusi çəkisi
aktiv hissələrin dəyərlərinin passiv hissə dəyərlərinə nisbəti

- ünsürlərdən hər birinin ümumi dəyərdəki xüsusi çəkisi kimi hesablanır
- binaların dəyərinin istehsal avadanlıqlarının dəyərinə nisbəti

354 351. Müəssisənin istehsal əsas fondlarının tərkibinə daxil olan elementlər:

Binalar, qurğular, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar, nəqliyyat vasitələri, alətlər, təsərrüfat inventarları, anbarda hazır məhsul, çoxillik bitkilər və onların fərdi çəpərləri.
binalar, qurğular, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar (o cümlədən, güc maşınları və avadanlıqları, iş maşınları və avadanlıqları, laboratoriya avadanlıqları, nəzarət-ölçü və nizamlaşdırma cihazları və avadanlıqları, hesablama texnikası, sair maşın və avadanlıqlar), bitməmiş istehsal, alətlər, nəqliyyat vasitələri

- binalar, qurğular, ötürücü qurğular, yüklənmiş lakin haqqı ödənilməmiş əmtəələr, nəqliyyat vasitələri
- binalar, qurğular, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar (o cümlədən, güc maşınları və avadanlıqları, iş maşınları və avadanlıqları və s. alətlər, nəqliyyat vasitələri, təsərrüfat inventarları
- Binalar, qurğular, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar, nəqliyyat vasitələri, xammal və materiallar ehtiyatı, təsərrüfat inventarları

355 350. Sənayenin istehsal əsas fondları:

müəssisələrin anbarlarında olan hazır məhsullar, yola salınmış lakin haqqı ödənilməmiş əmtəələr, özünün istehsalı olan yarımfabrikatların məcmusundan
istehsal prosesində iştirak edərək istehsalın hər mərhələsində öz dəyərini bütövlükdə hazır məhsul üzərinə köçürən istehsal vasitələridir

- istehsal proseslərində dəfələrlə təkrar iştirak edərək, həmin proseslərdə öz dəyərini hazırlanan məhsul üzərinə hissə-hissə köçürən və natural formasını dəyişməyən pul formasında ifadə olunan istehsal vasitələridir
- müəssisənin anbarında olan xammal və kənardan alınan yarımfabrikatların məcmusundan ibarətdir.
- dəyəri 500 AZN-dən aşağı, istismar müddəti bir ildən az olan istehsal-texniki təyinatlı alətlər və tərtibatların məcmusundan

356 349. Sənayenin istehsal fondları:

əsas istehsal və qeyri əsas istehsal fondlarının cəmindən ibarətdir.
tədavül və əsas fondların cəmindən
dövriyyə və tədavül fondlarının cəmindən

- əsas və dövriyyə fondlarının cəmindən

əmək predmetləri və əmək resurslarının cəmindən

357 348. Sənayedə əsas fondların quruluşu:

əsas istehsal vəsaitlərinin dəyəri

əsas fondların tərkibində passiv əsas fondların xüsusi çəkisi

əsas fondların tərkibində aktiv əsas fondların xüsusi çəkisi

- ayrı-ayrı elementlərin faizlə ifadədə əsas fondların ümumi dəyərində nisbəti dəyəri 500 AZN-dən yuxarı, istismar müddəti bir ildən çox olan istehsal-texniki təyinatlı alətlər və tərtibatların məcmusu

358 347. Əsas fondların passiv həssəsi:

müəssisənin anbarlarında olan xammal və materiallardan ibarətdir.

qeyri-maddi aktivlər-patentlər, əmtəə nişanları, lisenziyalar və s.

bilavasitə xammalın emalı və məhsulun hazırlanmasında iştirak edən, əmək məhsuldarlığının səviyyəsini, istehsalın həcmi artıran üsürlər

- aktiv əsas fondların normal işləməsi üçün şərait yaradan üsürlər müqavilə əsasında müəssisəyə gətirilmiş lakin haqqı ödənilməmiş əsas fondlar

359 346. Amortizasiya ayırmaları:

- əsas fondların bütün xidmət müddətində onların balans dəyərindən faizlə birqərarda müəyyən edilir müəssisənin mənfəətindən əvvəlcədən müəyyən edilmiş faizlə hesablanır əsas fondların istismarda, təmirdə olmasından və ya boş dayanmasından asılı olmayaraq onların pasport istismar müddətinə və aparılan təmirlərə əsasən hesablanır əsas fondların istismarda, təmirdə olmasından və ya boş dayanmasından asılı olaraq onların dəyərində görə faizlə hesablanır əsas fondların müəssisəyə daxil edildiyi gündən onun balans dəyərindən faizlə hesablanır

360 345. Əsas fondların aktiv hissəsi:

maşın və avadanlıqlar, müəssisənin inzibati binalarından ibarətdir.

xammal və materialların daşınmasını həyata keçirən nəqliyyat

istehsalın normal gedişatı üçün şərait yaradan

- bilavasitə xammalın emalı və məhsulun hazırlanmasında iştirak edən xammal və materialların saxlanması üçün müəyyən edilmiş binalar

361 344. Sahə müəssisələrində amortizasiya norması necə hesablanır?

əsas fondların ilkin dəyəri ilə əsas fondların ləğv olunma dəyəri arasındakı fərqin əsas fondun faydalı istifadə müddəti ilə əsas fondların bərpa dəyərini hasilinə nisbəti kimi.

- əsas fondların ilkin dəyəri ilə əsas fondların ləğv olunma dəyəri arasındakı fərqin əsas fondun faydalı istifadə müddəti ilə əsas fondların ilkin dəyərini hasilinə nisbəti kimi. əsas fondların orta illik dəyəri ilə əsas fondların ləğv olunma dəyəri arasındakı fərqin əsas fondun faydalı istifadə müddəti ilə əsas fondların ilkin dəyərini hasilinə nisbəti kimi. əsas fondların ilkin dəyəri ilə əsas fondların qalıq dəyəri arasındakı fərqin əsas fondun faydalı istifadə müddəti ilə əsas fondların ilkin dəyərini hasilinə nisbəti kimi. əsas fondların ilkin dəyəri ilə əsas fondların ləğv olunma dəyəri arasındakı fərqin əsas fondun faydalı istifadə müddəti ilə əsas fondların qalıq dəyərini hasilinə nisbəti kimi.

362 343. Faktiki məhsul buraxılışı həcmi istehsalın maksimal həcmi ilə müqayisəsi:

birbaşa istehsal meydanlarından və dolayısı ilə istehsal əsas fondlarından istifadə səviyyəsini aşkar edir.

- birbaşa istehsal güclərindən və dolayısı ilə istehsal əsas fondlarından istifadə səviyyəsini aşkar edir. birbaşa istehsal fondlarından və dolayısı ilə istehsal əsas fondlarından istifadə səviyyəsini aşkar edir. birbaşa istehsal vasitələrindən və dolayısı ilə istehsal əsas fondlarından istifadə səviyyəsini aşkar edir. birbaşa dövriyyə vəsaitlərindən və dolayısı ilə dövriyyə fondlarından istifadə səviyyəsini aşkar edir.

363 342. Avadanlıqlara, cihazlara və alətlərə çəkilən xərclərə aid edilir:

milli təcrübəyə uyğun olaraq, smetaya daxil edilməyən avadanlıq, maşın, mexanizm və yanacağıın alınması.

- smetada nəzərdə tutulmuş və müəssisə və tikililərin istifadəyə verilməsi üçün zəruri olan cihazların, avadanlıqların və qurğuların alınması.
 avadanlıqların quraşdırmadan əvvəl yoxlanması və aşkara çıxarılmış nöqsanların aradan qaldırılmasına çəkilən xərclər (əgər bu xərclər kapital qoyuluşunun hesabına həyata keçirilmirsə).
 smetada nəzərdə tutulmuş texnoloji, energetika, qaldırıcı-nəqliyyat və digər istehsal avadanlıqlarının və dəstləşdirici hissələrin alınması.
 smetada nəzərdə tutulmamış lakin müəssisə və tikililərin istifadəyə verilməsi üçün zəruri olan cihazların, avadanlıqların və qurğuların alınması.

364 341. Sənaye-istehsal təyinatlı əsas fondların dəyəri:

müəssisə üzrə bütövlükdə və onun istehsal sahələri üzrə əsas fondların dəyər ifadəsindəki həcmi və indeksləri tam dəyərində görə (aşınma çıxmadan) hesablanır.

- sənaye üzrə bütövlükdə və onun sahələri üzrə əsas fondların dəyər ifadəsindəki həcmi və indeksləri tam dəyərində görə hesablanır.
 müəssisə üzrə bütövlükdə və onun yarım sahələri üzrə əsas fondların dəyər ifadəsindəki həcmi və indeksləri tam dəyərində görə (aşınma çıxmadan) hesablanır.
 sənaye üzrə bütövlükdə isə sahələr üzrə sənaye-istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin cəmi kimi hesablanır.
 sahə üzrə müəssisələrin sənaye-istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin cəmi kimi hesablanır.

365 339. Sənaye müəssisələrində istehsal əsas fondlarının ilkin dəyəri ilə qalıq dəyəri arasındakı fərq:

onun ilkin dəyərini müəyyən edir.

- onun köhnəlmə məbləğini müəyyən edir.
 onun amortizasiya normasını müəyyən edir.
 onun yenilənmə səviyyəsini müəyyən edir.
 onun ləğvolunma dəyərini müəyyən edir.

366 338. Sənaye müəssisələrində əsas fondlarının uçotu:

onların funksional dəyəri ilə aparılır.
 onların bərpa dəyəri ilə aparılır.
 onların qalıq dəyəri ilə aparılır.
 onların ləğvolunma dəyəri ilə aparılır.

- onların balans dəyəri ilə aparılır.

367 337. Sənaye müəssisələrində əsas fondların strukturunun mütərəqqiliyi:

onun strukturunda alət və tərtibaların, bina və ötürücü qurğuların payının artmasında təzahür edir.
 onun strukturunda alət və tərtibaların, bina və qurğuların payının artmasında təzahür edir.

- onun strukturunda maşın və avadanlıqların payının artmasında təzahür edir.
 onun strukturunda nəqliyyat vasitələri, maşın və avadanlıqların payının artmasında təzahür edir.
 onun strukturunda istehsal sahələrinin, maşın və avadanlıqların payının artmasında təzahür edir.

368 336. Sənaye müəssisələrində əsas fondların strukturunu təşkil edir:

istehsal əsas fondlarının ayrı-ayrı üsürlərinin ümumi dəyərindəki aktiv fondların nisbəti.

- istehsal əsas fondlarının ayrı-ayrı üsürlərinin ümumi dəyərindəki nisbət.
 dövrüyyə fondlarının əsas fondlara nisbəti.
 əsas fondların dövrüyyə fondlarına nisbəti
 istehsal fondlarının istehsal prosesində iştirakından asılı olaraq aktiv və passiv hissəyə bölünməsi.

369 335. Sürətli amortizasiya nədir:

istehsalın həcmindən asılı olaraq amortizasiya normasının müəyyən edilməsi

- ilk amortizasiya dövründə əsas fondların daha böyük hissəsinin amortizasiya ayırmalarına cəlb edilməsi ilə, amortizasiya müddətinin qısaldılması
 ümumi amortizasiya məbləğinin amortizasiya müddətinə bölünərək müvafiq qaydada ödənilməsi
 amortizasiya fondunda toplanan pul vəsaitinin digər məqsədlər üçün də istifadə olunması
 avadanlıqardan intensiv istifadə ilə amortizasiyanın sürətləndirilməsi

370 334. İstehsal əsas fondlarının aktiv hissəsinə aiddir:

binalar, qurğular

istehsal ləvazimatları, maşınlar, avadanlıqlar, nəqliyyat vasitələri, bitməmiş istehsal.

nəqliyyat vasitələri, alətlər, binalar, qurğular

maşınlar, avadanlıqlar, nəqliyyat vasitələri, binalar, qurğular

- maşınlar, avadanlıqlar, nəqliyyat vasitələri, alətlər, ötürücü qurğular

371 333. Əsas fondların fiziki köhnəlməmsalı necə hesablanır?

əsas fondların köhnəlmə dəyəri ilə əsas fondların ilkin dəyəri arasındakı fərq kimi

əsas fondların köhnəlmə dəyərinin onun ləv olunma dəyərinə nisbəti kimi

əsas fondların ilkin dəyərinin əsas fondların köhnəlmə dəyərinə nisbəti kimi

- əsas fondların köhnəlmə dəyərinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- əsas fondların köhnəlmə dəyərini ilə əsas fondların ilkin dəyərinin cəmi kimi

372 332. Əsas fondların ləğv olunma dəyəri:

faktiki qiymətlərlə bütün çəkilmiş xərclər nəzərə alınmaqla onların müəssisənin balansına daxil edildiyi dəyərdir

amortizasiya nəzərə alınmadan əsas fondların dəyəridir

bu ilin qiyməti ilə əsas fondların istehsalı və ya alınması dəyəridir

- əsas fondların balansdan silindiyi anda onların dəyəridir
- amortizasiya nəzərə alınmaqla əsas fondların dəyəridir

373 331. Əsas fondların qalıq dəyəri:

əsas fondların balansdan silindiyi anda onların dəyəridir

amortizasiya nəzərə alınmadan əsas fondların dəyəridir

bu ilin qiyməti ilə əsas fondların istehsalı və ya alınması dəyəridir

- amortizasiya nəzərə alınmaqla əsas fondların dəyəridir
- faktiki qiymətlərlə bütün çəkilmiş xərclər nəzərə alınmaqla onların müəssisənin balansına daxil edildiyi dəyərdir

374 330. Əsas fondların tam dəyəri:

əsas fondların balansdan silindiyi anda onların dəyəridir

faktiki qiymətlərlə bütün çəkilmiş xərclər nəzərə alınmaqla onların müəssisənin balansına daxil edildiyi dəyərdir

bu ilin qiyməti ilə əsas fondların istehsalı və ya alınması dəyəridir

- amortizasiya nəzərə alınmadan əsas fondların dəyəridir
- amortizasiya nəzərə alınmaqla əsas fondların dəyəridir

375 329. Əsas fondların bərpa dəyəri:

əsas fondların balansdan silindiyi anda onların dəyəridir

amortizasiya nəzərə alınmadan əsas fondların dəyəridir

faktiki qiymətlərlə bütün çəkilmiş xərclər nəzərə alınmaqla onların müəssisənin balansına daxil edildiyi dəyərdir

- bu ilin qiyməti ilə əsas fondların istehsalı və ya alınması dəyəridir
- amortizasiya nəzərə alınmaqla əsas fondların dəyəridir

376 328. Əsas fondların ilkin dəyəri:

əsas fondların balansdan silindiyi anda onların dəyəridir

amortizasiya nəzərə alınmadan əsas fondların dəyəridir

bu ilin qiyməti ilə əsas fondların istehsalı və ya alınması dəyəridir

- faktiki qiymətlərlə bütün çəkilmiş xərclər nəzərə alınmaqla onların müəssisənin balansına daxil edildiyi dəyərdir
- amortizasiya nəzərə alınmaqla əsas fondların dəyəridir

377 327. Sahə müəssisələrində əsas fondların iqtisadi qiymətləndirilməsi hansı göstəricilər vasitəsi ilə aparılır?

- ilkın, bərpa, qalıq, ləğv olunma, ortaillik və xalis dəyər
- xalis, ilkin, bərpa, qalıq, tam, ləğv olunma və ortaillik dəyər
- ilkın, bərpa, qalıq, bütöv, ləğv olunma və ortastatistik dəyər
- ilkin, bərpa, qalıq, tam, ləğv olunma və ortaillik dəyər
- balans, xalis, ilkin, bərpa, qalıq, tam, ləğv olunma və ortaillik dəyər

378 326. Yeni istifadəyə verilmiş əsas fondların dəyərinin ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbətini əks etdirən əmsal necə adlanır?

- sıradan çıxma
- illik
- artma
- təzələnmə
- növbəlilik

379 325. Fondveriminin artırılması amillərinə aid deyil:

- əl əməyinin məşinli əməklə əvəz edilməsi
- vaxt və istehsal gücündən istifadənin yaxşılaşdırılması
- avadanlığın işinin növbəlilik əmsalının artırılması
- müəssisədə fondsilahlılığının səviyyəsinin artırılması
- yeni tətbiq edilmiş güclərin mənimsənilməsinin sürətləndirilməsi

380 324. Verilən cavab variantlarının hansında əsas fondların amortizasiyasının dəqiq tərifı verilmişdir?

- əsas fondların saxlanması xərclərinin artırılması əsas fondların amortizasiyası adlanır
- əsas fondların köhnəlməsi və bərpaı əsas fondların amortizasiyası adlanır
- köhnəlmiş əsas fondların bərpaı üçün maliyyənin ayrılması prosesi əsas fondların amortizasiyası adlanır
- köhnəlmə dərəcəsiindən asılı olaraq, əsas fondların dəyərinin hissə-hissə istehsal olunan məhsulun üzərinə keçirilməsi prosesi əsas fondların amortizasiyası adlanır
- əsas fondların yeniləri ilə əvəz edilməsi əsas fondların amortizasiyası adlanır

381 323. Əsas fondların amortizasiyası dedikdə:

- əsas fondların köhnəlməsi və bərpaı
- əsas fondların yeniləri ilə əvəz edilməsi
- köhnəlmiş əsas fondların bərpaı üçün maliyyənin ayrılması prosesi
- köhnəlmə dərəcəsiindən asılı olaraq, əsas fondların dəyərinin hissə-hissə istehsal olunan məhsulun üzərinə keçirilməsi prosesi başa düşülür
- əsas fondların saxlanması xərcləri

382 322. Əsas istehsal fondlarından ekstensiv istifadəni xarakterizə edən göstərici:

- müəssisənin mənfəəti
- əməyin fondla silahlılığı
- fondverimi, fondtutumu
- avadanlığın ekstensiv yüklənməsi əmsalı
- istehsalın rentabelliyi

383 321. Qeyd edilən amillərdən hansı müəssisənin əsas fondlarının strukturuna təsir göstərmir?

- kadrların idarə edilməsinin təkmləşdirilməsi
- istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsi
- elmi-texniki tərəqqi
- istehsal edilən məhsulun mürəkkəblilik dərəcəsi
- istehsalın ixtisaslaşma səviyyəsi

384 320. Sahə müəssisələrində çalışan işçilərin orqanizmlərinə təsir edən əsas fondların köhnəlmə növü hansıdır?

mənəvi
ictimai
fiziki
● sosial
iqtisadi

385 319. Sahə müəssisələrində binalar, qurğular və tikililər üçün amortizasiya norması:

15 faiz səviyyəsində müəyyən edilmişdir.
20 faizədək
25 faizədək
● 7 faizədək
10 faizədək

386 317. Əsas fondların amortizasiyası nədir?

əsas fondların satışından gələn gəlirdir.
mənəvi aşınmaya məruz qalan əsas istehsal fondlarının dəyəri
əsas fondların dəyərindəki artım
● köhnəlmə dərəcəsi, əsas fondun dəyərindən yaradılan məhsulun üzərinə keçən dəyər
əsas fondların yeniləri ilə əvəz olunma faizi

387 316. Əsas fondların quruluşu hansı amillərdən asılıdır?

buraxılan məhsulun keyfiyyəti, istehsalın həcmi, istehsalın avtomatlaşdırma və mexanikləşdirmə səviyyəsi, ixtisaslaşma və kooperasiyalaşma səviyyəsi və s.
istifadə olunan xammalın keyfiyyəti, istehsalın həcmi, avtomatlaşdırma və mexanikləşdirmə səviyyəsi, müəssisənin yerləşməsinin iqlim və coğrafi şəraiti və s.
istifadə olunan xammalın və buraxılan məhsulun keyfiyyəti, istehsalın həcmi, avtomatlaşdırma və mexanikləşdirmə səviyyəsi, müəssisənin yerləşməsinin iqlim və coğrafi şəraiti və s.
● buraxılan məhsulun xarakteri, istehsalın həcmi, avtomatlaşdırma və mexanikləşdirmə səviyyəsi, ixtisaslaşma və kooperasiyalaşma səviyyəsi və s.
istifadə olunan xammalın və buraxılan məhsulun keyfiyyəti, istehsalın həcmi, istifadə olunan avadanlıqların markası və pasport göstəriciləri, müəssisənin yerləşməsinin iqlim və coğrafi şəraiti və s.

388 315. Sahə müəssisələrinin əsas fondlarının tərkibinə daxil deyil:

iş maşınları və avadanlıqları, nəqliyyat vasitələri
istehsal təyinatlı binalar
güc maşınları və avadanlıqları
● müəssisənin anbarında olan xammal və materiallar
qurğular, ütürücü qurğular, hesablama texnikası

389 314. Avadanlıqlara, cihazlara və alətlərə çəkilən xərclərə aid edilir:

avadanlıqların quraşdırmadan əvvəl yoxlanması və aşkara çıxarılmış nöqsanların aradan qaldırılmasına çəkilən xərclər (əgər bu xərclər kapital qoyuluşunun hesabına həyata keçirilmirsə).
smetada nəzərdə tutulmamış lakin müəssisə və tikililərin istifadəyə verilməsi üçün zəruri olan cihazların, avadanlıqların və qurğuların alınması.
smetada nəzərdə tutulmuş texnoloji, energetika, qaldırıcı-nəqliyyat və digər istehsal avadanlıqlarının və dəstləşdirici hissələrin alınması.
● smetada nəzərdə tutulmuş texnoloji, energetika, qaldırıcı-nəqliyyat və digər istehsal avadanlıqlarının alınması.
milli təcrübəyə uyğun olaraq, smetaya daxil edilməyən avadanlıq, maşın, mexanizm və yanacaqın alınması.

390 313. Əsas fondların tərkib hissəsi olan:

qurğular, zavoddaxili nəqliyyat vasitələri mənəvi cəhətdən köhnəlir.
müxtəlif maşın və mexanizmləri xarici mühitin təsirindən qoruyan binalar mənəvi cəhətdən köhnəlir.
istehsal prosesinin həyata keçirilməsi üçün zəruri şərait yaradan binalar mənəvi cəhətdən köhnəlir.
● maşın və avadanlıqlar mənəvi cəhətdən köhnəlir.
passiv ünsürlər mənəvi cəhətdən köhnəlir mənəvi cəhətdən köhnəlir.

391 312. Sənaye müəssisələrində istehsal əsas fondlarının ilkin dəyəri ilə qalıq dəyəri arasındakı fərq:

onun amortizasiya normasını müəyyən edir.
 onun ləğvolunma dəyərini müəyyən edir.
 onun ilkin dəyərini müəyyən edir.

- onun istehsal olunmuş məhsul üzərinə keçirmiş olduğu dəyər kütləsini müəyyən edir.
 onun yenilənmə səviyyəsini müəyyən edir.

392 311. Sahə müəssisələrində istehsal əsas fondları bir qayda olaraq:

cari, orta və əsaslı təmirdən sonra yenidən həcm və dəyər ölçüdə uçota alınır və planlaşdırılır
 əsaslı təmirdən sonra uçota alınır və planlaşdırılır
 onların fiziki vəziyyəti nəzərə alınmaqla dəyər ölçüdə uçota alınır və planlaşdırılır

- natural və dəyər ölçüsündə uçota alınır və planlaşdırılır
 fiziki, natural, kimyəvi və dəyər ölçüdə uçota alınır və planlaşdırılır

393 310. İstehsal əsas fondları:

fiziki, kimyəvi, həcm və dəyər ölçüdə uçota alınır və planlaşdırılır.
 fiziki, kimyəvi və dəyər ölçüdə uçota alınır və planlaşdırılır.
 fiziki və kimyəvi ölçüdə uçota alınır və planlaşdırılır.

- natural və dəyər ölçüsündə uçota alınır və planlaşdırılır.
 fiziki, natural, kimyəvi və dəyər ölçüdə uçota alınır və planlaşdırılır.

394 309. Sənaye müəssisələrində iş maşınları və avadanlıqları yarımqrupuna aiddir:

ötürücü qurğular, binalar, nəqliyyat vasitələri.
 mexaniki, termik və kimyəvi emal edən maşınlar, avadanlıqlar və aparatlar, ehtiyat hissələri.
 mexaniki, termik və fiziki təsirə məruz qoyan fəhlələr.

- mexaniki, termik və kimyəvi emal edən maşınlar, avadanlıqlar və aparatlar.
 fiziki, mənəvi və kimyəvi emal edən maşınlar və avadanlıqlar.

395 308. Əsas fondların tərkibi?

əsas fondların tam dəyərini formalaşdıran istehsal əsas fondlarının passiv hissəsi və sənaye-istehsal heyəti formalaşdırır

əsas fondların tam dəyərini formalaşdıran istehsal əsas fondları və sənaye-istehsal heyəti formalaşdırır
 əsas fondların tam dəyərini formalaşdıran maliyyə vəsaitləri və sənaye-istehsal heyəti formalaşdırır

- əsas fondların tam dəyərini formalaşdıran maddi-əşya elementləri formalaşdırır
 əsas fondların tam dəyərini formalaşdıran istehsal əsas fondlarının aktiv hissəsi və sənaye-istehsal heyəti formalaşdırır

396 456. Sənaye istehsalında materialın məsrəf norması öz tərkibinə görə müxtəlif məsrəf ünsürlərindən:

- faydalı məsrəf, texnoloji tullantı və itkilərdən, təşkilati- texniki tullantı və itkilərdən ibarət olur.
 faydalı iş əmsalından, texnoloji tullantı və itkilərdən, təşkilati- texniki tullantı və itkilərdən ibarət olur.
 faydalı məsrəf, texnoloji tullantı və itkilərdən, təşkilati- texniki tullantı və əmək haqqı ödənişlərindən ibarət olur.
 faydalı əmək məsrəfləri, texnoloji tullantı və itkilərdən, təşkilati- texniki tullantı və itkilərdən ibarət olur.
 faydalı məsrəf, texnoloji əməliyyat və proseslər üçün xərclər, təşkilati- texniki tullantı və itkilərdən ibarət olur.

397 454. Sənayedə dövriyyə vəsaitlərinin bir dövriyyəsinin uzunluğu:

- baxılan dövrdə günlərin sayının dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır.
 baxılan dövrdə günlərin sayının dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə müddətinə nisbəti kimi hesablanır.
 baxılan dövrdə istehsal həcminin həmin dövrdə dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır.
 baxılan dövrdə əmtəlik məhsulun həcmində həmin dövrdə dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır.
 dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığının realizə edilmiş məhsulların miqdarına (manatlı nisbəti kimi müəyyən edilir.

398 453. Dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı:

topdansatış qiymətlərlə realizə olunmamış məhsulun həcmnin dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığına nisbəti kimi hesablanır.

topdansatış qiymətlərlə realizə olunmuş və anbarda olan məhsulun həcmnin dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığına nisbəti kimi hesablanır.

topdansatış qiymətlərlə realizə olunmuş məhsulun həcmnin dövriyyə vəsaitlərinin orta illik dövriyyələrinin sayına nisbəti kimi hesablanır.

- topdansatış qiymətlərlə realizə olunmuş məhsulun həcmnin dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığına nisbəti kimi hesablanır.
- pərakəndə qiymətlərlə realizə olunmuş məhsulun həcmnin dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığına nisbəti kimi hesablanır.

399 452. Sənayedə dövriyyədə vəsaitlərin yüklənmə əmsalı:

baxılan dövrdə günlərin sayının dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə müddətinə nisbəti kimi hesablanır.

baxılan dövrdə günlərin sayının dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır.

baxılan dövrdə əmtəəlik məhsulun həcmnin həmin dövrdə dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır.

baxılan dövrdə istehsal həcmnin həmin dövrdə dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır.

- dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığının realizə edilmiş məhsulların miqdarına (manatlı nisbəti kimi müəyyən edilir.

400 451. Sahə müəssisələrinin dövriyyə vəsaitləri formalaşma mənbələrinə görə bölünür:

xüsusi, müəssisədaxili, ümumi, cəlb edilmiş

xüsusi, ictimai, ümumi, borc və cəlb edilmiş

fərdi, xüsusi, ümumi, borc və cəlb edilmiş

- xüsusi, borc və cəlb edilmiş
- xüsusi, ümumi, borc və cəlb edilmiş

401 450. Sahə müəssisələrində dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı:

əməyin texniki təchizat səviyyəsi nəzərə alınmaqla hesablanır

- realizə edilmiş məhsulun həcmnin dövriyyə vəsaitlərinin orta qalığına nisbəti kimi hesablanır
- əsas fondların 1 manatına düşən məhsul buraxılışının həcmi hesablanır
- müəyyən dövr ərzində dövriyyə vəsaitlərinin dövretmələrinin sayı qəbul edilmişdir
- realizə edilmiş məhsulun həcmnin əsas kapitalın orta qalığına nisbəti kimi hesablanır

402 449. Dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı necə hesablanır:

müəyyən dövr ərzində dövriyyə vəsaitlərinin dövretmələrinin sayı

əsas fondların 1 manatına düşən məhsul buraxılışının həcmi

buraxılan məhsulun hər manatına düşən istehsal əsas fondlarının miqdarı

əməyin texniki təchizat səviyyəsi

- realizə edilmiş məhsulun həcmnin dövriyyə vəsaitlərinin orta qalığına nisbəti kimi hesablanır.

403 448. Dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı:

- müəssisənin topdansatış qiymətlərlə satılmış məhsulun ümumi dəyərinin dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığına nisbəti kimi
- istehsalda istifadə olunan dövriyyə fondlarının orta illik həcmnin tədavül fondların orta illik həcminə nisbəti kimi hesablanır.
- dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığının müəssisənin topdansatış qiymətlərlə satılmış məhsulun ümumi dəyərinə nisbəti kimi
- faktiki realizə edilmiş məhsulun həcmnin plnlaşdırılmış dövrdə kalendar günlərin sayına nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin orta illik həcmnin, dəyər ifadəsilə əsas fondların orta illik dəyərinə nisbəti kimi

404 447. Müəssisənin dövriyyə vəsaitləri hansı iki tərkib hissədən ibarətdir?

İstehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, gələcək dövrün xərcləri, tədavül fondlarından

Sexlərin avadanlıqları, anbardakı hazır məhsuldan ibarətdir.

Bitməmiş istehsal, anbardakı hazır məhsuldan

Anbarda materialların, ehtiyat hissələrinin, yanacağın, hazır məhsulun ehtiyatlarından

- Dövriyyə fondları və tədavül fondları

405 446. Müəssisənin dövriyyə fondları dedikdə:

məhsul istehsalı üçün lazım olan əmək predmetləri və istehsal vasitələrinin məcmusu başa düşülür.

istehsal prosesində dəfələrlə iştirak edərək öz dəyərini hissə-hissə yaradılan məhsulun üzərinə keçirən istehsal vasitələri

əsas və köməkçi materiallar, öz istehsalı olan yarımfabrikatlar, alınmış yarımfabrikatlar, komplektləşdirici məmulatlar

- əmək prosesinə daxil olmaqla hər bir istehsal tsiklində tamamilə istehlak olunaraq, həmin tsikldə öz dəyərini bütünlüklə yaradılan məhsulun üzərinə köçürən və natural formasını dəyişən istehsal vasitələrinin bir hissəsi tsiklində dəfələrlə iştirak edərək öz dəyərini hissə-hissə yaradılan məhsulun üzərinə keçirən əmək alətləri

406 445. Dövriyyə vəsaitlərindən səmərəli istifadə göstəricilərinə aiddir:

dövretmələrin sayı, materialtutumu,

istehsalın rentabelliği, dövriyyə vəsaitlərinin rentabelliği, materiallardan istifadə əmsalı, materialverimi

materialtutumu, dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürəti, istehsalın rentabelliği

- dövretmə əmsalı, dövriyyə vəsaitlərinin yüklənmə əmsalı, bir dövriyyənin uzunluğu, dövriyyə vəsaitlərinin rentabelliği, dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürəti, dövriyyə vəsaitlərinin dövriyyə uzunluğu

407 444. Dövriyyə vəsaitlərinin dövriyyəsinin gün hesabı ilə uzunluğu göstəricisi:

istehsalda istifadə olunan dövriyyə fondlarının orta illik həcmninin tədavül fondların orta illik həcminə nisbəti kimi

realizə edilmiş məhsulun həcmninin dövriyyə vəsaitlərinin orta qalığına nisbəti kimi

məhsul vahidinə sərf olunan material resurslarını xarakterizə edir.

- dövrdəki günlərin sayının dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır vahid avadanlığın istehsal gücünün il ərzində istehsal olunmuş ümumi məhsulun dəyərinə nisbəti kimi

408 443. Verilən cavab variantlarının hansında normalaşdırılan dövriyyə vəsaitləri verilmişdir?

istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, anbardakı hazır məhsul

bankın hesabında olan vəsait, müəssisənin kassasında olan pul vəsaiti

yüklənmiş, lakin haqqı ödənilməmiş məhsul, müəssisənin kassasında olan pul vəsaiti

- istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, anbardakı hazır məhsul hesablaşmalardakı vəsaitləri, yola salınmış, lakin haqqı ödənilməmiş məhsullar

409 442. Normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinə hansı aiddir:

hesablaşmalardakı vəsaitlər, pul vəsaitləri, yola salınmış, lakin haqqı ödənilməmiş məhsullar

bütün istehsal dövriyyə fondları

bütün istehsal ehtiyatları

- dövriyyə fondlarının hamısı və üstəgəl anbardakı hazır məhsul. müəssisənin bütün dövriyyə vəsaitləri

410 441. Hazır məhsulun tərkibinə natural formada daxil olaraq onun maddi əsasını təşkil edən material:

əsas və köməkçi material, xammal

xammal

köməkçi material

- əsas material köməkçi material və xammal

411 440. Qida sənayesində istifadə olunan enerji resurslarının məcmusu:

potensial yanacaq-enerji resursları.
 mazut və digər istilik enerji resursları
 nominal yanacaq-enerji resursları

- real yanacaq-enerji resursları
 neft-qaz enerji resursları

412 439. Maddi resurslardan istifadənin əsas göstəriciləri:

məhsul vahidinə material məsrəflərinin xüsusi çəkisi, məhsulun layihə və mənimlənmə xərcləri.
 məhsulun keyfiyyəti, məsrəf norması və layihə xərpləri.
 məhsulun keyfiyyəti, məsrəf norması və material məsrəfləri.

- məhsulun materialtutumu, məsrəf norması və material məsrəfləri.
 məhsulun layihə, istehsal və mənimlənmə xərcləri.

413 438. Sahə müəssisələrinin ehtiyat norması dedikdə:

məhsulun maya dəyərini təşkil edən element və maddələrin nisbətə başa düşülür
 iki maddi təchizat arasındakı intervalda istehsalın gündəlik tələbatını ödəyən həcm, gündəlik satışı təmin edən istehsal norması başa düşülür
 məhsulun istehsalı və satışına sərf edilən xərclərin məcmusu başa düşülür

- sənaye müəssisəsinin fasiləsiz, ahəngdar işinin təmin edilməsi üçün zəruri olan minimum ehtiyat həcmi başa düşülür
 növbəti təchizat arasındakı interval və satışı təmin edən istehsal norması başa düşülür

414 437. Ehtiyat norması-bu:

məhsulun maya dəyərini təşkil edən element və maddələrin nisbətidir.
 növbəti təchizat arasındakı intervaldır
 iki maddi təchizat arasındakı intervalda istehsalın gündəlik tələbatını ödəyən həcmdir, gündəlik satışı təmin edən istehsal normasıdır

- sənaye müəssisəsinin fasiləsiz, ahəngdar işinin təmin edilməsi üçün zəruri olan minimum ehtiyat həcmidir, günlə məhsulun istehsalı və satışına sərf edilən xərclərin məcmusu

415 436. Oxşarlığa görə hesablama metodunda materiala tələbat necə müəyyən edilir?

məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəf norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən qiymət indeksi əmsalının hasili kimi.
 oxşar məmulatın material məsrəf norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalın hasili kimi.
 məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəf norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici əmsalının hasili kimi.

- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəf norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalın hasili kimi.
 məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalın hasili kimi.

416 435. Sənayedə dövriyyə vəsaitlərindən istifadə səviyyəsini öyrənmək üçün:

yanacaqdan istifadə əmsalı, faydalı iş əmsalı, materialtutumu kimi göstəricilərdən istifadə olunur.
 natüral dəyərlə qiymətləndirilə bilən göstəricilərdən istifadə olunur.
 iqtisadi və sosial göstəricilər sistemindən istifadə olunur.

- iqtisadi göstəricilər sistemindən istifadə olunur.
 materialtutumu, fondverimi, fondtutumu və s. bu kimi göstəricilərdən istifadə olunur.

417 434. Sənayedə dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı:

baxılan dövrdə günlərin sayının dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır.
 baxılan dövrdə əmtəlik məhsulun həcmnin həmin dövrdə dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır.

- baxılan dövrdə istehsal həcmnin həmin dövrdə dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalına nisbəti kimi hesablanır.
- realizə edilmiş məhsulların miqdarının dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığına (manatlı nisbəti kimi müəyyən edilir.
- baxılan dövrdə günlərin sayının dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə müddətinə nisbəti kimi hesablanır.

418 433. Sənaye istehsalında norma dedikdə:

- sahə müəssisələrində əmtəəlik məhsulların istehsalına materiallardan maksimum yol verilə bilən, yaxud minimum məsrəf başa düşülür.
- sahə müəssisələrində məhsul vahidinin istehsalına materiallardan, enerji resurslarından maksimum yol verilə bilən, yaxud minimum məsrəf başa düşülür.
- sahə müəssisələrində məhsul həcmnin istehsalına materiallardan maksimum yol verilə bilən, yaxud minimum məsrəf başa düşülür.
- sahə müəssisələrində məhsul vahidinin istehsalına materiallardan maksimum yol verilə bilən, yaxud minimum məsrəf başa düşülür.
- sahə müəssisələrində məhsul vahidinin istehsalına materiallardan minimum yol verilə bilən, yaxud minimum məsrəf başa düşülür.

419 432. Sənayedə cari ehtiyatın maksimal kəmiyyəti:

- məlum materiala ortaqünlük tələbatla (natural ölçüdə) növbəti iki təchizat arasındakı tələbatın (gün) hasilı kimi hesablanır.
- məlum materiala ortaillik tələbatla (natural ölçü vahidləri ilə) növbəti iki təchizat arasındakı vaxtın (gün) hasilı kimi hesablanır.
- məlum materiala ortaqünlük tələbatla (natural ölçü vahidləri ilə) növbəti partiyalar arasındakı vaxtın (gün) hasilı kimi hesablanır.
- məlum materiala ortaqünlük tələbatla (natural ölçüdə) növbəti iki təchizat arasındakı vaxtın (gün) hasilı kimi hesablanır.
- məlum materiala ortaqünlük tələbatla (natural ölçü vahidləri ilə) növbəti iki təchizat arasındakı vaxtın (gün) hasilı kimi hesablanır.

420 431. Sənaye istehsalında material məsrəfi normasının tərkibi:

- faydalı iş əmsalından, texnoloji tullantı və itkilərdən, təşkilati- texniki tullantı və itkilərdən ibarət olur.
- faydalı əmək məsrəfləri, texnoloji tullantı və itkilərdən, təşkilati- texniki tullantı və itkilərdən ibarət olur.
- zay məhsulların miqdarı, hissələrin xalis çəkisi, konstruksiya materialtutumu, texnoloji tullantılar və texniki-təşkilati tullantılardan ibarətdir.
- hissələrin xalis çəkisi, konstruksiya materialtutumu, texnoloji tullantılar və texniki-təşkilati tullantılardan ibarətdir.
- faydalı məsrəf, texnoloji əməliyyat və proseslər üçün xərclər, təşkilati- texniki tullantı və itkilərdən ibarət olur.

421 430. Sahə müəssisələrində gələcək dövrün xərclərinə:

- hazırkı dövrdə maya dəyərinə daxil edilmiş və xərc kimi geri qaytarılmış xərclər;
- hazırkı dövrdə çəkilmiş, lakin gələcəkdə gəlir kimi məhsulun reallaşdırılmasından əldə edilən vəsaitlər;
- hazırkı dövrdə satılmış, lakin gələcəkdə ödəniləcək məhsullar aid edilir
- hazırkı dövrdə çəkilmiş, lakin gələcəkdə xərc kimi məhsulun maya dəyərinə daxil edilməklə geri qaytarılan xərclər aid edilir
- gələcəkdə çəkilmiş, lakin hazırkı dövrdə xərc kimi məhsulun maya dəyərinə daxil edilməklə geri qaytarılan xərclər;

422 429. Dövriyyə vəsaitlərinin bir dövriyyəsinin gün hesabı ilə uzunluğu göstəricisi necə hesablanır?

- istehsal edilmiş məhsulun həcmnin tədavül fondlarının həcminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığının topdansatış qiymətində realizə olunmuş məhsulun həcminə nisbəti kimi
- topdansatış qiymətində realizə olunmuş məhsulun həcmnin dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığına nisbəti kimi
- dövrdəki günlərin sayının dövretmə əmsalına nisbəti kimi;
- dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürətinin dövrdəki günlərin sayına nisbəti kimi

423 428. Müəssisənin özünün istehsalı olan yarımfabrikatların dəyəri:

- gələcək dövrün xərclərinə daxil edilir.

istehsal ehtiyatlarını təşkil edən xammal və materialların dəyərinə daxil edilir.
bitməmiş istehsalın dəyərinə deyil hazır məhsulun maya dəyərinə daxil edilir.

- bitməmiş istehsalın dəyərinə daxil edilir.
hazır məhsulun maya dəyərinə daxil edilir.

424 427. Qeyd edilən amillərdən hansı dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürətinə təsir göstərir?

işçilərin sayı

- istehsal tsiklinin uzunluğu
işçilərin axını
mənfəətin həcmi
əsas fondların orta illik dəyəri

425 426. Sənayedə xammaldan səmərəli istifadənin əsas istiqamətlərinə aid edilmir:

dövriyyə fondlarının düzgün idarə olunması

- istehsal gücündən istifadə səviyyəsinin yüksəldilməsi
istehsal tullantılarından təkrar istifadə
xammaldan kompleks istifadə
dövriyyə fondlarının düzgün idarə olunması və xammaldan kompleks istifadənin təmin edilməsi

426 425. Hazır məhsulun tərkibinə daxil olmayan, lakin onun formalaşmasına köməklik göstərən materiallar hansılardır?

xammal

- köməkçi materiallar.
əsas
xammal və əsas materiallar
əsas və köməkçi materiallar

427 424. Sahə müəssisələrində material məsrəf normasının tərkibinə nələr daxil edilir?

xalis (faydalı) məsrəf, xammal, material və dəstləşdirici məmulatlar

xammal və yanacaq, material və dəstləşdirici məmulatlar, xalis (faydalı) məsrəf

dəstləşdirici məmulatlar, texnoloji tullantılar və itkilər, təşkilati-texniki tullantı və itkilər

- təşkilati-texniki tullantı və itkilər, xalis (faydalı) məsrəf, texnoloji tullantılar və itkilər
xammal, təşkilati-texniki tullantı və itkilər, xalis (faydalı) məsrəf

428 423. Emal sənayesinin məhsuluna aid edilən material:

neft

un

sement

- bütün cavablar düzgündür
iplik

429 422. Sahə müəssisələrində materialdan istifadə göstəricisi:

- materialdan alınan xalis çəkinin həcmi;
məhsulun material tutumu;
əsas və köməkçi istehsallarda istifadə olunan materialların kəmiyyət nisbəti
«ilkın xammaldan hazır məhsul çıxımı»;
materialı emal edən avadanlığın faydalı iş əmsalı;

430 421. Müəssisədə istehsal ehtiyatlarının tam tərkibi:

düzgün cavab yoxdur

cari, sığorta, nəqliyyat və hazırlıq

cari, nəqliyyat və hazırlıq

- cari, hazırlıq, sığorta, mövsümi sığorta, mövsümi, nəqliyyat və hazırlıq

431 420. Verilən cavab variantların hansında sahə müəssisələrinin istehsal ehtiyatlarının tam tərkibi:

- cari, nəqliyyat və hazırlıq
- sığorta, mövsümi, nəqliyyat və hazırlıq
- cari, sığorta, nəqliyyat və hazırlıq
- cari, sığorta, mövsümi, texnoloji, nəqliyyat düzgün cavab yoxdur

432 419. Müəssisədə istehsal ehtiyatlarının tam tərkibi:

- düzgün cavab yoxdur
- cari, sığorta, nəqliyyat və hazırlıq
- cari, nəqliyyat və hazırlıq
- cari, texnoloji, sığorta, mövsümi sığorta, mövsümi, nəqliyyat və hazırlıq

433 418. Sənaye sahələrinin xammal bazasının genişlənməsi sıx əlaqəlidir:

- dövlətin apardığı sərt siyasət ilə.
- yüngül sənayenin istehsal infrastrukturunun inkişafı ilə
- yüngül sənayenin fəaliyyət sahəsinin genişlənməsi ilə
- kənd təsərrüfatının, hasilat, yüngül, kimya və sənayenin digər sahələrinin inkişafı ilə əhalinin tələbatının artması ilə

434 417. Dövriyyə vəsaitlərinin istehsal ehtiyatlarında normalaşdırılması:

- hər bir material növü və normativi üzrə (pul ifadəsində) texnoloji ehtiyat normasının müəyyənləşdirilməsi yolu ilə həyata keçirilir
- hər bir material növü və normativi üzrə (pul ifadəsində) cari ehtiyat normasının müəyyənləşdirilməsi yolu ilə həyata keçirilir
- hər bir material növü və çeşidi üzrə (pul ifadəsində) ehtiyat normasının müəyyənləşdirilməsi yolu ilə həyata keçirilir
- hər bir material növü və normativi üzrə (pul ifadəsində) ehtiyat normasının müəyyənləşdirilməsi yolu ilə həyata keçirilir
- hər bir material növü və normativi üzrə (pul ifadəsində) sığorta ehtiyat normasının müəyyənləşdirilməsi yolu ilə həyata keçirilir

435 416. Dövriyyə vəsaitlərinin quruluşu (strukturu):

- istifadə olunan xammal və materialların çeşidindən, istehsalın təşkili formalarından, təchizat və satış şərtlərindən, istehlakçı və təchizatçıların bazarda tutduğu mövqeyindən asılıdır
- müəssisənin sahə mənsubiyyətindən, istifadə olunan xammal və materialların çeşidindən və keyfiyyətindən, istehlakçı və təchizatçılarla hesabat formasından və şərtlərindən asılıdır
- müəssisənin sahə mənsubiyyətindən, istehsalın həcmindən, təchizat və satış şərtlərindən, istehlakçı və təchizatçılarla hesabat formasından və şərtlərindən asılıdır
- müəssisənin sahə mənsubiyyətindən, təchizat və satış şərtlərindən, istehlakçı və təchizatçılarla hesablaşma formasından və şərtlərindən asılıdır
- müəssisənin sahə mənsubiyyətindən, istifadə olunan xammal və materialların keyfiyyətindən, təchizat və satış şərtlərindən, istehlakçı və təchizatçılarla hesabat formasından asılıdır

436 415. Sahə müəssisələrinin dövriyyə fondları:

- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır
- istehsal prosesində iştirakından asılı olmayaraq, dəyərini itirən fondlardır
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır

öz natural formasını dəyişən, lakin istehsal prosesində birbaşa iştirak etməyən fondlar

437 414. Məhsulun materialtutumu:

məhsul istehsalına sərf olunan material norması
maşın və aqreqların xalis çəkisi
istehsalın texniki səviyyəsi

- məhsul vahidində sərf olunan material resurslarını xarakterizə edir.
məmulatın hazırlanması üçün sərf edilən materialların ümumi çəkisi

438 413. Sahə müəssisələrinin tədavül fondları hansı beş tərkib hissədən ibarətdir?

istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, müəssisənin anbarında olan hazır məhsuldan, hesbdakı vəsait, bank hesabındakı vəsaitlərdən və kassada olan vəsaitlərdən
yüklənmiş lakin haqqı ödənilməmiş məhsul, hesbdakı vəsait, bitməmiş istehsal, bank hesabındakı vəsaitlərdən, gələcək dövrün xərclərindən
gələcək dövrün xərcləri, bank hesabındakı vəsait, kassada olan vəsaitlərdən, istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal

- anbarda olan hazır məhsul, yüklənmiş lakin haqqı ödənilməmiş məhsul, hesbdakı vəsait, bank hesabındakı vəsait, kassada olan vəsait
istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, bank hesabındakı vəsaitlərdən, müəssisənin anbarında olan hazır məhsuldan, istehsal sahələrində olan yarımfabrikatlardan

439 412. Sahə müəssisələrinin dövriyyə fondları hansı üç tərkib hissədən ibarətdir?

istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, müəssisənin anbarında olan hazır məhsuldan
yüklənmiş lakin haqqı ödənilməmiş məhsul, hesbdakı vəsait, bank hesabındakı vəsaitlərdən
gələcək dövrün xərcləri, bank hesabındakı vəsait, kassada olan vəsaitlərdən

- istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, gələcək dövrün xərclərindən
istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, bank hesabındakı vəsaitlərdən

440 411. Normalaşdırılmış dövriyyə vəsaitlərinə aid edilir:

bitməmiş istehsal, gələcək dövrün xərcləri, yüklənmiş lakin haqqı ödənilməmiş məhsul, hesbdakı vəsait, bank hesabındakı vəsait, kassada olan vəsait

istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, gələcək dövrün xərcləri, bank hesabındakı vəsait, kassada olan vəsait
yüklənmiş lakin haqqı ödənilməmiş məhsul, hesbdakı vəsait, bank hesabındakı vəsaitləri, kassada olan vəsait

- istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal, gələcək dövrün xərcləri, anbarda olan hazır məhsul
anbarda olan hazır məhsul, yüklənmiş lakin haqqı ödənilməmiş məhsul, hesbdakı vəsait, bank hesabındakı vəsait, kassada olan vəsait

441 410. İstehsal dövriyyə fondları:

istehsal fondlarının bir hissəsi olmaqla istehsal prosesində əmək vasitəsi kimi iştirak edir, köhnəlmə dərəcəsindən asılı olaraq öz dəyərini hissə-hissə hazır məhsul üzərinə köçürür

istehsal fondlarının bir hissəsi olmaqla istehsal prosesində əmək predmetikimi iştirak edir, hər bir istehsal tsiklində bütövlüklə istehlak edilir, natural formasını dəyişmir və öz dəyərini tamamilə hazır məhsul üzərinə köçürür
istehsal fondlarının bir hissəsi olmaqla istehsal prosesində əmək vasitələri kimi iştirak edir, hər bir istehsal tsiklində bütövlüklə istehlak edilir, natural formasını dəyişir və öz dəyərini tamamilə hazır məhsul üzərinə köçürür

- istehsal fondlarının bir hissəsi olmaqla istehsal prosesində əmək predmeti kimi iştirak edir, hər bir istehsal tsiklində bütövlüklə istehlak edilir, natural formasını dəyişir və öz dəyərini tamamilə hazır məhsul üzərinə köçürür
istehsal fondlarının bir hissəsi olmaqla istehsal prosesində əmək predmeti kimi iştirak edir, hər bir istehsal tsiklində bütövlüklə istehlak edilmir, natural formasını dəyişmir və öz dəyərini tamamilə hazır məhsul üzərinə köçürür

442 557. Sahə müəssisələrində kadrların idarə edilməsi:

əməyin düzgün təşkili və kadr axıcılığının qarşısının inzibati yolla qarşısının alınması və s. bu kimi məsələləri özündə birləşdirir

- iş qəbul, fəhlələrə hamilik, ixtisas səviyyəsinin yüksəldilməsi və kadrların yenidən hazırlanması, heyətin davranışına nəzarətin təşkili kimi məsələləri özündə birləşdirir

sahə müəssisələrində müqavilə əsasında çalışan işçilərin öhdəliklərinin icrasına nəzarətin təşkili kimi məsələləri özündə birləşdirir
işə qəbul, fəhlələrə işlə təmin eilməsi, kadrların yenidən hazırlanması, inzibati cəza, heyətin davranışına nəzarətin təşkili kimi məsələləri özündə birləşdirir
bütün vəzifələr üzrə namizədlərin hazırlanması və onlar üçün konkret əmək haqqı ödənişi səviyyəsinin müəyyən edilməsi kimi məsələləri özündə birləşdirir

443 556. Sahə müəssisələrində kadrların strukturu necə müəyyən edilir?

əsas fəhlələrin sayında heyətin orta siyahı sayının xüsusi çəkisinə görə

- heyətin orta siyahı sayında müxtəlif kateqoriyalı işçilərin xüsusi çəkisinə görə köməkçi fəhlələrin sayının əsas fəhlələrin sayına nisbətində görə heyətin orta siyahı sayının rəhbər və mütəxəssislərin sayına nisbətində görə mühafizə işçilərinin sayının əsas və köməkçi fəhlələrin ümumi sayında xüsusi çəkisinə görə

444 555. Sahə müəssisələrinin istehsal heyəti icra etdikləri funksiyaların xarakterinə görə hansı kateqoriyalara bölünür?

baş mühəndis, ixtisaslı fəhlələr, qulluqçular, servis xidməti göstərənlər, satıcılar, klub işçiləri; sahibkarlar, səhmdarlar, menecerlər, fəhlələr, mühəndis-texniki işçilər, şagirdlər, qulluqçular;

- fəhlələr, mühəndis-texniki işçilər, qulluqçular, kiçik xidmətedici heyət, şagirdlər, mühafizə işçiləri; menecerlər, marketoloqlar, mühasiblər, mühəndislər, yardımçı təsərrüfat işçiləri, payçılar; mühəndis-texniki işçilər, fəhlələr, şagirdlər, mühafizə işçiləri, vergi orqanlarının əməkdaşları.

445 554. Sənayedə əmək haqqının ödənilməsinin təşkili üç əsas tərkib hissəni özündə birləşdirir:

- əmək haqqının dövlət tənzimlənməsi, əməyin təşkili, əmək haqqı fondunun planlaşdırılması. əməyin normalaşdırılması, əmək haqqının tarif normalaşdırılması, əməyin ödənişinin müxtəlif forma və sistemlərinin işlənilməsi və istifadəsi. əməyin təşkili, əmək haqqının tarif normalaşdırılması, əməyin ödənişinin müxtəlif forma və sistemlərinin işlənilməsi və istifadəsi. əməyin normalaşdırılması, əmək haqqının dövlət tənzimlənməsi, əməyin ödənişinin müxtəlif forma və sistemlərinin işlənilməsi və istifadəsi. əməyin təşkili, əmək haqqının dövlət tənzimlənməsi, əməyin ödənişinin müxtəlif forma və sistemlərinin işlənilməsi və istifadəsi.

446 553. Əmək haqqı fondunu yuvarlaqlaşdırmaqla hesablama üsulları:

vahid məhsula vaxt sərfi norması əsasında hesablama; məhsul həcminin artımının hər manatına əmək haqqı fondunun artımı normativi əsasında hesablama; işçilərin sayından, onların ortaillik əmək haqlarına əlavə ödənişlərin edilməsi.

- vahid məhsula əmək haqqı norması əsasında hesablama; məhsul həcminin artımının hər faizinə əmək haqqı fondunun artımı normativi əsasında hesablama; işçilərin sayından asılı olaraq, onların ortaillik əmək haqlarına əlavə ödənişlərin edilməsi. vahid məhsula çəkiləsi xərclərin norması əsasında; məhsul həcminin artımının hər faizinə əmək haqqı fondunun artımı normativi əsasında; işçiləyənlərin sayından asılı olaraq, onların ortaillik əmək haqlarına əlavə ödənişlərin edilməsi. vahid məhsula əmək haqqı norması əsasında hesablama; məhsul həcminin artımının hər faizinə əmək haqqı fondunun artımı normativi əsasında hesablama. vahid məhsula əmək haqqı norması əsasında hesablama; məhsul həcminin azalmasının hər faizinə əmək haqqı fondunun artımı normativi əsasında hesablama; işçilərin sayı nəzərə alınmaqla, onların ortaillik əmək haqlarına əlavə ödənişlərin edilməsi.

447 552. Sənayedə istehsal əmək tutumu:

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi hesablanır. əsas istehsal işəməzd-fəhlələrinin və vaxtamuz –fəhlələrinin sərf etdikləri əməyi əks etdirir.

- əsas və köməkçi fəhlələrin əmək sərfələrini özündə təcəssüm etdirir. istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-günlərin sayına nisbəti kimi hesablanır. istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtına nisbəti kimi hesablanır.

448 551. Sənayedə texnoloji əmək tutumu:

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi hesablanır.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi hesablanır.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtına nisbəti kimi hesablanır.

- əsas istehsal işəməzd-fəhlələrinin və vaxtamuz –fəhlələrinin sərf etdikləri əməyi əks etdirir.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-günlərin sayına nisbəti kimi hesablanır.

449 550. Texnoloji əmək tutumu necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-günlərin sayına nisbəti kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtına nisbəti kimi.
 faydalı iş vaxtı fondunun məhsul vahidinin istehsalı üçün müəyyən edilmiş vaxt normasına nisbətə kimi.

- əsas istehsal işəməzd-fəhlələrinin sərf etdikləri əməklə vaxtamuz –fəhlələrinin sərf etdikləri əməyin cəmi kimi hesablanır.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi.

450 549. Müəssisədə əmək məhsuldarlığının səviyyəsini xarakterizə edən göstərilərdən biri olan günlük əmək məhsuldarlığı necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtına nisbəti kimi.
 ay ərzində istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə işçilərin orta siyahının hasilə kimi.

- istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-günlərin sayına nisbəti kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi.

451 548. Müəssisədə əmək məhsuldarlığının səviyyəsini xarakterizə edən göstərilərdən biri olan aylıq əmək məhsuldarlığı necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə işçilərin orta siyahı sayının hasilə kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtına nisbəti kimi.
 ay ərzində istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə işçilərin orta siyahının hasilə kimi.

- ay ərzində istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi.

452 547. Müəssisədə əmək məhsuldarlığının səviyyəsini xarakterizə edən göstərilərdən biri olan əmək məhsuldarlığı necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtının hasilə kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi.
 məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtının istehsal edilmiş məhsulun həcminə nisbəti kimi.

- istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtına nisbəti kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə işçilərin orta siyahı sayının hasilə kimi.

453 546. Müəssisədə əmək məhsuldarlığının səviyyəsini xarakterizə edən göstərilərdən biri olan məhsulun əmək tutumu necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtının hasilə kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtına nisbəti kimi.

- məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtının istehsal edilmiş məhsulun həcminə nisbəti kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə işçilərin orta siyahı sayının hasilə kimi.

454 544. Aşağıdakılardan hansı əmək haqqı sistemlərinə aid deyil?

mükafatlı işəməzd.
 dolaylı işəməzd.
 birbaşa işəməzd.

- sadələşdirilmiş işəməzd.
 mütərəqqi işəməzd.

455 543. Sahə müəssisələrində kadr axıcılığı indeksi:

məlum materiala ortaqünlük tələbatla növbəti iki təchizat arasındakı tələbatın hasili kimi hesablanır.

məlum materiala ortaqünlük tələbatla növbəti iki təchizat arasındakı vaxtın hasili kimi hesablanır.

məlum materiala ortaqünlük tələbatla növbəti partiyalar arasındakı vaxtın hasili kimi hesablanır.

- müəyyən dövrdə işdən getmiş və ya azad edilmiş işçilərin sayının həmin dövrdəki işçilərin orta siyahı sayına bölüb yüzə vurmaqla hesablayırlar.

məlum materiala ortaqünlük tələbatla növbəti iki təchizat arasındakı vaxtın hasili kimi hesablanır.

456 542. Sənayedə tarif maaşı əmək haqqının ölçüsünü:

düzgün cavab yoxdur

vaxt vahidi olan adam-manatla müəyyən edir.

vaxt vahidi olan adam-saatla müəyyən edir.

- vaxt vahidi olan saat, gün, ay ərzində müəyyən edir.
- ölçü vahidi olan adam-manatla müəyyən edir.

457 541. Əmək haqqının səviyyəsinə təsir göstərməyən amil hansıdır?

işin xarakteri

əmək bazarının konyukturası

fərdi əmək müqaviləsinin şərtləri

- müəssisənin yaşayış yerinə yaxınlığı.
- dövlətin sosial siyasəti

458 540. Sahə müəssisələrində istehsal əmək tutumu:

əsas və köməkçi fəhlələrin sərf etdikləri əməyin səmərəliliyini göstərir.

istehsala bilavasitə xidmət edən işçilərin əmək tutumu ilə texnoloji proseslərə xidmət edən mühəndis-texniki işçilərin əmək tutumunu toplamaq yolu ilə müəyyən edilir.

istehsala xidmətin əmək tutumu ilə texnoloji əmək tutumunu toplamaq yolu ilə müəyyən edilir.

- əsas və köməkçi fəhlələrin sərf etdikləri əməyin məcmusundan ibarətdir.

istehsala bilavasitə xidmət edən mühəndis-texniki işçilərin və fəhlələrin əmək tutumu kimi müəyyən edilir.

459 539. Muzdlu işçilərin işə qəbulu müddətinin uzunluğuna görə muzdlu işçilər yarımqruplarına aid olmayan yarım qrup hansıdır?

təsədüfə işlərin icrası üçün işə götürülmüş işçilər yarımqrupu.

müvəqqəti işçilər yarımqrupu.

daimi işçilər yarımqrupu.

- uzunmüddətli və qısamüddətli işçilər yarımqrupu.
- mövsumü işçilər yarımqrupu.

460 538. Sənayedə vaxt norması əmək normasının tərkib hissəsi kimi neçə hesablanır?

əsas və köməkçi vaxt, iş yerinə xidmət vaxtı, işçilərin istirahət vaxtı, təşkilati-texniki səbəblərdən yaranan fasilələr və hazırlıq-tamamlama vaxtının nisbəti kimi.

MTT-yə sərf edilən vaxt, əsas və köməkçi vaxt, iş yerinə xidmət vaxtı, işçilərin istirahət vaxtı, boşdayanma vaxtı və hazırlıq-tamamlama vaxtının hasili kimi.

əsas və köməkçi vaxt, iş yerinə xidmət vaxtı, işçilərin istirahət vaxtı, təşkilati-texniki səbəblərdən yaranan boşdayanmalar və hazırlıq-tamamlama vaxtının fərqi kimi.

- əsas və köməkçi vaxt, iş yerinə xidmət vaxtı, işçilərin istirahət vaxtı, təşkilati-texniki səbəblərdən yaranan fasilələr və hazırlıq-tamamlama vaxtının cəmi kimi.

əsas və köməkçi vaxt, iş yerinə xidmət vaxtı, işçilərin istirahət vaxtı, təşkilati-texniki səbəblərdən yaranan fasilələr və hazırlıq-tamamlama vaxtının hasili kimi.

461 534. Müvafiq ixtisaslı işçinin tarif maaşı necə hesablanır:

müəyyən işçi tərəfindən müəyyən vaxt kəsiyində istehsal etdiyi məhsulun həcmi, tarif maaşı və i-ci dərəcəli tarif əmsalının hasili kimi.

i-nci dərəcəli işçinin tarif əmsalı ilə istehsalın həcmının nisbəti kimi.

birinci dərəcə tarif maaşı və i-ci dərəcəli işçinin tarif əmsalı və istehsalın həcmnin hasili kimi.

- birinci dərəcə tarif maaşı ilə i-ci dərəcəli tarif əmsalının hasili kimi. istehsala bilavasitə xidmət edən mühəndis-texniki işçilərin və fəhlərin əmək tutumu kimi müəyyən edilir.

462 533. Sahə müəssisələrində istehsalın səmərəli təşkili üçün:

əmək prosesinin müxtəlif tərəflərini əks etdirən MTT normalarından istifadə edilir.
əmək prosesinin müxtəlif tərəflərini əks etdirən istehsal normalarından istifadə edilir.
istehsal prosesinin müxtəlif tərəflərini əks etdirən materil normalarından istifadə edilir.

- əmək prosesinin müxtəlif tərəflərini əks etdirən əmək normalarından istifadə edilir.
əmək prosesinin müxtəlif tərəflərini əks etdirən əmək haqqı fondundan istifadə edilir.

463 532. Sahə müəssisələrində iş yerinə xidmət norması:

bilavasitə MTT-yə və istehsala sərf olunan vaxt və təşkilati xidmətə sərf olunan vaxt kimi iki yerə bölünür.
istehsal sahələrinə sərf olunan vaxt və texniki xidmətə sərf olunan vaxt kimi iki yerə bölünür.

- texniki xidmətə sərf olunan vaxt və təşkilati xidmətə sərf olunan vaxt kimi iki yerə bölünür.
istehsala sərf olunan vaxt və təşkilati xidmətə sərf olunan vaxt kimi iki yerə bölünür.

464 531. Nominal əmək haqqı:

müəyyən dövr üçün hesablanmış və işçi tərəfindən hələ alınmamış əmək haqqıdır
müəyyən dövr üçün hesablanmış və işçi tərəfindən alınmış vəxərcələnmiş əmək haqqıdır
nominal əmək haqqına əldə oluna biləcək əmtəə və xidmətlərin miqdarı ilə ölçülür

- müəyyən dövr üçün hesablanmış və işçi tərəfindən alınmış əmək haqqıdır
nominal əmək haqqına hesabat ayının sonuna əldə olunmuş əmtəə və xidmətlərin miqdarını göstərir

465 530. Real əmək haqqı:

müəyyən dövr üçün hesablanmış və işçi tərəfindən hələ alınmamış əmək haqqıdır
müəyyən dövr üçün hesablanmış və işçi tərəfindən alınmış vəxərcələnmiş əmək haqqıdır
müəyyən dövr üçün hesablanmış və işçi tərəfindən alınmış əmək haqqıdır

- nominal əmək haqqına əldə oluna biləcək əmtəə və xidmətlərin miqdarı ilə ölçülür
nominal əmək haqqına hesabat ayının sonuna əldə olunmuş əmtəə və xidmətlərin miqdarını göstərir

466 529. Sahə müəssisələrində əməyin normalaşdırılması:

istehsal olunan detal, qovşaq və məmulatın faktiki əməktutumunu müəyyən etməyi təmin edir.
peşə və ixtisas üzrə işçilərin zəruri sayını hesablamağı və əmək haqqına qənaəti təmin edir.
əmək haqqına qənaəti təmin edir.

- istehsal olunan detal, qovşaq və məmulatın plan əməktutumunu müəyyən etməyi təmin edir.
zəruri avadanlıqların texniki parametrlərini müəyyən etməyi təmin edir.

467 528. Sənayedə qulluqçular kateqoriyasına aid edilir:

bilavasitə istehsal prosesində iştirak edən işçilər.
mühəndis-itexniki işçilər, istehsalın təşkili və idarədilməsi işini icra edən mütəxəssisi və rəhbərlər.
əsas sexlərin fəhlələri.

- maliyyə-uçot, təchizat-satış bəzi inzibati-udarə işçiləri:
istehsala texniki rəhbərlik işlərini icra edən işçilər.

468 527. Tarif sistemi:

əvvəlcədən müəyyən edilmiş işin həcmi, onun mürəkkəbliyini, işçinin ixtisas dərəcəsini nəzərə almaqla ölçməyə imkan verir

əvvəlcədən müəyyən edilmiş əmək növlünü onun mürəkkəbliyini və yerinə yetirilməsi şəraitini nəzərə almaqla ölçməyə imkan verir

müxtəlif konkret əmək növlərini onların icra vaxtını və yerinə yetirilməsi şərtini nəzərə almaqla ölçməyə imkan verir

- müxtəlif konkret əmək növlərini onların mürəkkəbliyini və yerinə yetirilməsi şəraitini nəzərə almaqla dəyərləndirməyə imkan verir
əvvəlcədən müəyyən edilmiş əmək növlünü onun mürəkkəbliyini və yerinə yetirilməsi şəraitini, işçinin ixtisas dərəcəsini nəzərə almaqla ölçməyə imkan verir

469 526. “Müəssisə ilə əlaqədar” əmək haqqına təsir edən amillər:

- iş şəraiti, əməyin təhlükəsizlik dərəcəsi, təlb olunan təcrübə və bacarıq, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi
iş şəraiti, əməyin təhlükəsizlik dərəcəsi, həmkarlar ittifaqı və digər fəhlə birlikləri, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi
iş şəraiti, əməyin təhlükəsizlik dərəcəsi, təlb olunan təcrübə və bacarıq
- mülkiyyət forması, müəssisənin gəlirliliyi, həmkarlar ittifaqı və digər fəhlə birlikləri, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi
iş şəraiti, əməyin təhlükəsizlik dərəcəsi, həmkarlar ittifaqı və digər fəhlə birlikləri, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi, təlb olunan təcrübə və bacarıq

470 525. ənaye müəssisələrində “işin xarakteri ilə əlaqədar” əmək haqqına təsir edən amillər:

- iş şəraiti, əməyin təhlükəsizlik dərəcəsi, təlb olunan təcrübə və bacarıq, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi
iş şəraiti, əməyin təhlükəsizlik dərəcəsi, həmkarlar ittifaqı və digər fəhlə birlikləri, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi
mülkiyyət forması, müəssisənin gəlirliliyi, həmkarlar ittifaqı və digər fəhlə birlikləri, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi
- iş şəraiti, əməyin təhlükəsizlik dərəcəsi, təlb olunan təcrübə və bacarıq
iş şəraiti, əməyin təhlükəsizlik dərəcəsi, həmkarlar ittifaqı və digər fəhlə birlikləri, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi, təlb olunan təcrübə və bacarıq

471 524. Sənayedə əmək haqqı:

- cari dövr üçün əmək haqqı fondunu sənayedə çalışanların orta siyahı sayına bölmək və alınmış nəticəni hesabat dövründəki işçilərin sayına bölməklə hesablanır.
- müvafiq iş vaxtı ərzində əmək funksiyasını yerinə yetirmək üçün işə götürən tərəfindən pul və natura formasında ödənilən gündəlik və ya aylıq məbləğ, habelə ona edilən əlavələrin, mükafatların və digər ödənişlərin məcmusudur.
- cari dövr üçün əmək haqqı fondunu sənayedə çalışanların orta siyahı sayına vurmaq və alınmış nəticəni hesabat dövründəki işçilərin sayına bölməklə hesablanır.
cari dövr üçün əmək haqqı fondunu sənayedə çalışanların orta siyahı sayına bölmək və alınmış nəticəni hesabat dövründəki işçilərin sayına vurmaqla hesablanır.
müəssisənin işçilərinə yerinə yetirilmiş işlərə görə müəssisənin işçilərinə hesablanmış əməyin ödənilməsi fondunun bir hissəsidir.

472 523. Vaxt vahidi ərzində işçilərin əmək haqlarının mütləq miqdarı dedikdə:

- vaxt vahidi ərzində işçilərin əmək haqlarının müəyyən edilməmiş miqdarı başa düşülür.
işçinin əlavə maaşı başa düşülür
vəzifə maaşları başa düşülür
- tarif maaşı başa düşülür
tarif dərəcələri və tarif əmsallarının cəmi başa düşülür

473 522. Tarif maaşı dedikdə:

- vəzifə maaşları başa düşülür.
il ərzində işçilərin əmək haqlarının etimal edilən miqdarı başa düşülür.
vaxt vahidi ərzində işçilərin əmək haqlarının müəyyən edilməmiş miqdarı başa düşülür.
tarif dərəcələri və tarif əmsallarının cəmi başa düşülür.
- vaxt vahidi ərzində işçilərin əmək haqlarının mütləq miqdarı başa düşülür.

474 521. Kadr axıcılığının motivlərinə aid deyil:

- işin mövsümlü olması
ixtisasın artırılması imkanlarının yoxluğu
əmək şəraitinin əlverişsiz və əmək haqqının səviyyəsinin aşağı olması
- istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsi yüksəldilməsi
xidməti vəzifə üzrə inkişaf imkanlarının yoxluğu

475 520. Sənayedə kadr axəcələpə səviyyəsinin azaldəlmasə:

işçi qüvvəsinin ixtisas səviyyəsinin yüksəldilməsi mənbəyidir
 əsas kapitaldan istifadə səviyyəsini yüksəldir
 maliyyə resurslarından istifadə səviyyəsini yüksəldir

- işçi qüvvəsindən istifadənin yaxılaşdırılmasının əsas ehtiyatlarındanır
 dövrüyyə kapitalından istifadə səviyyəsini yüksəldir

476 519. Sahə müəssisələrinin işlərinin həqiqi sayı dedikdə:

bazis ilində irozilərin sayə ilə əmək məhsuldarləpənən yüksəldilməsi hesabəna iəzi qüvvəsinə qənaətin cəmi bacə
 дельт

Bazis ilində işçilərin sayı ilə bazis ili üçün istehsal proqramının artması əmsalının hasili başa düşülür
 plan ilində işçilərin sayı ilə plan üçün istehsal proqramının artması əmsalının hasili başa düşülür

- gün ərzində faktiki olaraq işləyənlərin sayı başa düşülür
 bazis ilində işçilərin plan sayı ilə plan ili üçün istehsal proqramının artması əmsalının hasili başa düşülür

477 518. Sənayedə istehsal norması necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi.

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi.

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün sərf edilən iş vaxtına nisbəti kimi.

- faydalı iş vaxtı fondunun məhsul vahidinin istehsalı üçün müəyyən edilmiş vaxt normasına nisbətəti kimi.
 istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-günlərin sayına nisbəti kimi.

478 517. Sənayedə əmək məhsuldarlığının artırılması ehtiyatları dedikdə:

xarici və təbii şəraitin dəyişməsinə müəssisənin reaksiyası başa düşülür.

əmək resurslarına qənaətdə istifadə olunan real imkanlar başa düşülür.

əmək resurslarına qənaətin səviyyəsi başa düşülür.

- əmək resurslarına qənaətdə istifadə olunmayan real imkanlar başa düşülür.
 əmək resurslarına qənaətdə istifadə üçün şəraitin yaradılmaması başa düşülür.

479 515. Əmək haqqı indeksi dedikdə:

görülmüş işlərə, göstərilmiş xidmətlərə görə verilən haqdır, əməyə görə pul mükafatı, əməyin yaratdığı məhsulun dəyərinin bir hissəsidir.

müəssisənin öz işçilərinə əmək haqqını ödəmək üçün kənardan cəlb etdiyi pul vəsaitlərinin məcmusudur.

müəssisənin öz işçilərinə əmək haqqını ödəmək üçün nəzərdə tutduğu pul vəsaitləri və başa düşülür.

- müəyyən dövr ərzində fəhlə və qulluqçuların orta aylıq əmək haqqının dinamikasının, artması və ya azalmasının göstəricisidir.
 müəssisənin müqavilə əsasında müvəqqəti cəlb etdiyi işçilərin əmək haqqlarını ödəmək üçün nəzərdə tutduğu pul vəsaitləri fondudur.

480 514. Sənayedə əməyin vaxtamuzd ödənişi forması üçün aşağıdakı variantlardan hansı əsas götürülür?

düzgün cavab yoxdur.

göstərilən xidmətin kəmiyyəti.

istehsal olunmuş məhsulun miqdarı.

- işlənmiş vaxtın miqdarı.
 vəzifə okladı.

481 513. Sənayedə əməyin işəmuzd ödənişi forması üçün aşağıdakı variantlardan hansı əsas götürülür?

düzgün cavab yoxdur.

göstərilən xidmətin kəmiyyəti.

işlənmiş vaxtın miqdarı.

- istehsal olunmuş məhsulun miqdarı.
 vəzifə okladı.

482 512. Sahə müəssisələrində əmək məhsuldarlığını hansı üsullarla ölçmək olar?

bir fəhlənin gün ərzində istehsal etdiyi məhsulun miqdarının həmin məhsulun hər biri üçün müəyyən edilmiş ödəniş dəyərinə vurulması yolu ilə.

məhsul vahidinə düşən əmək haqqının kəmiyyəti və əmək haqqı vahidinə düşən məhsulun həcmi məhsul vahidi istehsalına sərf olunan material məsrəflərinin həmin məhsulun satışından alınan mənfəətə nisbəti kimi

- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidi ərzində məhsul istehsalının həcmi məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidinə düşən əsas fondların dəyəri

483 511. Verilən cavab variantların hansında əmək haqqının səviyyəsinə təsir göstərən amillər qeyd edilmişdir?

əlavə dəyər vergisinin yüksək olması, gəlir vergisinin isə aşağı olması dövlətin az təminatlı ailələr üçün ayırdığı sosial yardımlar işçinin ailəsinin ümumi gəlirləri

- iş şəraiti, müəssisənin gəlirliliyi, əmək bazarının konyukturası və s. müəssisənin yaşayış yerinə yaxınlığı

484 510. Əmək haqqının səviyyəsinə təsir göstərən amillər:

əlavə dəyər vergisinin yüksək olması, gəlir vergisinin isə aşağı olması dövlətin az təminatlı ailələr üçün ayırdığı sosial yardımlar işçinin ailəsinin ümumi gəlirləri

- əmək bazarının konyukturası müəssisənin yaşayış yerinə yaxınlığı

485 509. Sahə müəssisələrində əməyin ödənilməsinin tarif sistemində daxildir:

işçilərin mükafatlandırılması sistemi, əmək haqqı təlimatı, əmək məcəlləsi.

iş yerlərinin təşkilinə qoyulan tələblər, işçilərin ixtisasına qoyulan tələblər, işçinin əmək haqqı tarif ixtisas məlumat (sorğu) kitabı, əmək haqqı təlimatı, əmək məcəlləsi

- tarif cədvəli, tarif dərəcəsi, tarif ixtisas məlumat (sorğu) kitabı əməyin ödənilməsi qaydası və əmək şəratinə qoyulan tələblər, əmək haqqının minimum səviyyəsi

486 508. Sahə müəssisələrində əməyin ödənilməsinin işəməzd forması tətbiq edilir:

əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi və əmək məhsuldarlığının yüksək olduğu hallarda. avadanlıqlara xidmətin təşkilinin birqada üsulunun tətbiqi

texnoloji qaydaların pozulması, texnoloji əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi

- istehsal olunan məhsula fəhlənin fəal təsir edə bilmə imkanı və əməyin normalaşdırılmasının mümkün olduğu materiallardan israfçılıqla istifadə olunması, əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi

487 507. Sahə müəssisələrində əməyin ödənilməsinin işəməzd forması hansı hallarda tətbiq edilir?

əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi

avadanlıqlara xidmətin təşkilinin birqada üsulunun tətbiqi texnoloji qaydaların pozulması

- işin nəticələri işçidən asılı olduğu və işin normalaşdırılması mümkün olduğu hallarda materiallardan israfçılıqla istifadə olunması

488 506. Müəssisənin əmək resursları anlayışı:

hesabat ilinin əvvəlinə mövcud olan və il ərzində müəssisəyə gələn işçilərin ümumi sayını xarakterizə edir.

müəssisədən əmək haqqı alan bütün işçi qüvvəsini

sənaye istehsal heyəti və müəssisənin balansında olan istmədəni-məişət, səhiyyə və s. sahələrdə çalışan işçilər kateqoriyasını

- onun potensial işçi qüvvəsini sənaye istehsal və qeyri-sənaye istehsal heyətini

489 505. Sənayedə əmək predmetləri kimi istifadə olunan maddi resursların hamısı şərti olaraq bölünür:

əsas və ikinci dərəcəli

köməkçi

ikincidərəcəli

- xammal və yanacaq-enerji resurslarına.
ikincidərəcəli və köməkçi

490 504. Sənaye-istehsal heyəti:

istehsal prosesinin normal gedişatını təmin edən işçilərdən və mühəndis-texniki işçilərdən

sənaye müəssisələrini idarə edən mütəxəssislərdən

ixtisaslı, azixtisaslı, ixtisaslı və yüksək ixtisaslı fəhlələrdən

- sənayedə çalışan kadrların məcmusundan ibarətdir.
bilavasitə hazır xammalın emalı prosesində iştirak edən fəhlələrdən

491 503. Əməyin ödənişinin işəməz formasına aid deyil:

mükafatlı və dolaylı işəməz.

dolaylı işəməz və mükafatlı işəməz

birbaşa işəməz və dolaylı işəməz

- intensiv işəməz
mütərəqqi işəməz

492 502. Qeyd edilənlərdən hansı kadr axıcılığının motivlərinə aid deyil:

işin mövsümlü və əmək haqqının səviyyəsinin aşağı olması və s.

ixtisasın artırılması imkanlarının məhdudluğu

əmək şəraitinin əlverişsiz olması

- istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsi yüksəldilməsi
xidməti vəzifə üzrə inkişaf imkanlarının məhdudluğu

493 501. Sahə müəssisələrində əməyin vaxtaməz ödənişi formasında əmək:

göstərilən xidmətin həcminə görə ödənilir.

materialtutumuna görə ödənilir.

təqvim vaxtına görə ödənilir.

- faktiki iş vaxtına görə ödənilir.
hazırlanmış məmulatın sayına görə ödənilir.

494 500. Əmək haqqı dedikdə:

müəssisəyə işçi kimi qəbul edildiyi gündən işin nəticəsindən asılı olmayaraq ona ayrılan maddi köməkdir.

müəssisədə işçilərə yaxşı işlədiklərinə görə ödənilən mükafatlar

işçinin ixtisas dərəcəsi əsasında ödənilən vəsait

- işçiyə onun sərf etdiyi əməyin kəmiyyəti və keyfiyyətinə müqabilində ictimai məhsuldan ayrılan və pul ifadəsində veilən hissədir
işəgötürənin işçi ilə bağladığı müqaviləyə görə onun işdən çıxdığı halda ödədiyi vəsait

495 499. Sahə müəssisələrində illik əmək məhsuldarlığı necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi;

- istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-saatların miqdarına nisbəti kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinə hasili kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-günlərin miqdarına nisbəti kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinin cəmi kimi;

496 498. Sahə müəssisələrində rüblük əmək məhsuldarlığı necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi;

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-saatların miqdarına nisbəti kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinə hasili kimi;

- istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-günlərin miqdarına nisbəti kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinin cəmi kimi;

497 497. Sahə müəssisələrində aylıq əmək məhsuldarlığı necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinin cəmi kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinə hasili kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-günlərin miqdarına nisbəti kimi;

- istehsal edilmiş məhsulun həcmnin işçilərin orta siyahı sayına nisbəti kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmnin fəhlələrin sərf etdikləri adam-saatların miqdarına nisbəti kimi;

498 496. Sahə müəssisələrində əmək tutumu necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinə nisbəti kimi;
məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinin istehsal edilmiş məhsulun həcminə nisbəti kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmnin idarəetmə aparatında çalışan işçilərin sayına nisbəti kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinin cəmi kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinə hasili kimi;

499 495. Sahə müəssisələrində əmək məhsuldarlığı necə hesablanır?

istehsal edilmiş məhsulun həcmnin idarəetmə aparatında çalışan işçilərin sayına nisbəti kimi;
məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinin istehsal edilmiş məhsulun həcminə nisbəti kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinə hasili kimi;

- istehsal edilmiş məhsulun həcmnin məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinə nisbəti kimi;
istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinin cəmi kimi;

500 494. Əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amilləri:

istehsal heyətinin iş vaxtının uzadılması və keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılması.
analitik, sosial, eksperimental, qarışıq;
maddi-texniki, ekstensiv, dəyişən, qarışıq

- maddi-texniki, sosial, iqtisadi və təşkilati
fondtutumunun artırılması və materialtutumunu azaldılması

501 493. Sənaye fəhlələri ixtisas dərəcələrinə görə neçə qrupa bölünürlər?

6.0
3.0
5.0
● 4.0
2.0

502 492. Sahə müəssisələrinin fəhlələri ixtisas dərəcələrinə görə hansı qruplara bölünürlər?

fəhlə, qulluqçu, rəhbər və şagird
az ixtisaslı, orta ixtisaslı və ali ixtisaslı
ixtisasız, az ixtisaslı, orta ixtisaslı və ali ixtisaslı

- ixtisasız, az ixtisaslı, ixtisaslı və yüksək ixtisaslı
ixtisasız, az ixtisaslı, ixtisaslı və yüksək ixtisaslı

503 491. Müəssisədə əmək haqqı fondunun formalaşması mənbəsi kimi çıxış edir:

mənfət vergisi.
səhmlərdən gəlir.
kapitala gələn gəlir.

- məhsulun satışından əldə edilən gəlir.

dövlətin dotasiyası.

504 490. Mühəndis-texniki işçilərin əmək haqları:

sənaye istehsal heyətinin bütün kateqoriya işçilərinin sayı nəzərə alınmaqla orta və vəzifə maaşları əsasında hesablanır.

işçilərin sayı nəzərə alınmaqla, onların ortaillik əmək haqlarına əlavə ödənişlərin edilməsi ilə hesablanır. sənaye istehsal heyətinin sayı nəzərə alınmaqla orta və vəzifə maaşları əsasında hesablanır.

- həmin qrupda işləyənlərin sayı nəzərə alınmaqla orta və vəzifə maaşları əsasında hesablanır. yüngül sənaye üzrə orta maaş səviyyəsi nəzərə alınmaqla orta və vəzifə maaşları əsasında hesablanır.

505 489. Əmək haqqı fondunun hesablanması metodları:

bərabərləşdirilmiş, iriləşdirilmiş və dərəcələrə ayırma.

iriləşdirilmiş, bölünmüş və dərəcələrə ayırma.

iriləşdirilmiş və bölünmüş.

- yuvarlaqlaşdırma və dərəcələrə ayırma. iriləşdirilmiş və inteqrallaşdırılmış.

506 488. Aşağıdakılardan hansı sənaye müəssisələrində əmək haqqının səviyyəsinə təsir edən “İşin xarakteri ilə əlaqədar” amillərə aid deyil?

tələb edilən iş təcrübəsi və vərdişlər;

əməyin təhlükəsizlik dərəcəsi;

əmək şəraiti;

- əmək məhsuldarlığının səviyyəsi işin icrası üçün məsuliyyətin səviyyəsi;

507 487. Sahə müəssisələrində tarif cədvəlinin diapozonu necə hesablanır?

I dərəcənin tarif maaşının ən yüksək dərəcənin tarif maaşına nisbəti kimi;

ən yüksək dərəcənin tarif maaşının I dərəcənin tarif maaşına hasili kimi;

ən yüksək dərəcənin tarif maaşı ilə I dərəcənin tarif maaşının cəmi kimi;

- ən yüksək dərəcənin tarif maaşının I dərəcənin tarif maaşına nisbəti kimi; ən yüksək dərəcənin tarif maaşı ilə I dərəcənin tarif maaşının fərqi kimi;

508 486. Sahə müəssisələrində tarif əmsalı necə hesablanır?

I dərəcənin tarif maaşının hər bir dərəcənin tarif maaşına nisbəti kimi;

hər bir dərəcənin tarif maaşı ilə I dərəcənin tarif maaşının cəmi kimi;

hər bir dərəcənin tarif maaşının I dərəcənin tarif maaşına hasili kimi;

- hər bir dərəcənin tarif maaşının I dərəcənin tarif maaşına nisbəti kimi; hər bir dərəcənin tarif maaşı ilə I dərəcənin tarif maaşının fərqi kimi;

509 485. Sənayedə idarəolunma norması:

bir qulluqçuya bilavasitə tabe olan əsas və köməkçi fəhlələrin sayı ilə müəyyən olunur.

müəssisədə çalışan fəhlələrin müəssisənin hər bir rəhbər işçisinə düşən sayı ilə müəyyən edilir.

müəssisədə çalışan işçilərin orta siyahı sayını müəyyən edir.

- bir rəhbər işçiyə bilavasitə tabe olan işçilərin sayını müəyyən edir. bir mühəndis-texniki işçiyə bilavasitə tabe olan işçilərin sayını müəyyən edir.

510 484. Sahə müəssisələrində əmək məhsuldarlığını yüksəltməyin sosial amillərinə aiddir:

mövcud avadanlıqların modernləşdirilməsi, istehsalın fasiləsizlik, ahəngdarlıq və proporsionallıq dərəcəsinin yüksəldilməsi

əmək məhsuldarlığının artırılması məqsədilə işçilər üçün əlverişli maliyyə və digər iqtisadi stimulların yaradılması

əmək məhsuldarlığının artırılması məqsədilə elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərinin istehsala tətbiqi

- ictimai və dövlət quruluşunun xarakteri

istehsalın təmərküzləşmə və ixtisaslaşma səviyyəsinin yüksəldilməsi, sağlam, təhlükəsiz və estetik cəhətdən əlverişli əmək şəraitinin yaradılması, məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi

511 483. Sahə müəssisələrində işçilərin plan sayını necə hesablayırlar?

bazis ilindəki işçilərin sayı ilə plan ili üçün istehsal proqrammasının artma əmsalının cəmi kimi plan ili üçün istehsal proqrammasının artma əmsalının bazis ilindəki işçilərin sayına nisbəti kimi bazis ilindəki işçilərin sayı ilə plan ili üçün istehsal proqrammasının artma əmsalının fərqi kimi bazis ilindəki işçilərin sayının plan ili üçün istehsal proqrammasının artma əmsalına nisbəti kimi

- bazis ilindəki işçilərin sayı ilə plan ili üçün istehsal proqrammasının artma əmsalının hasilini kimi

512 482. Sahə müəssisələrində əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amillərindən biri:

maddi və qeyri maddi amillər.
elmi-texniki amillər.
iqtisadi və siyasi amillər.

- sosial amillər.
texniki-texnoloji amillər.

513 481. Sahə müəssisələrində normalaşdırılan işlərin icrası üçün fəhlə kadrlara tələbat necə hesablanır?

bir məmumatın istehsalına vaxt normasını istehsal proqramı üzrə məmumatların sayına vururlar
bir məmumatın istehsalına vaxt normasını 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna bölünür
bir məmumatın istehsalına vaxt normasını, istehsal proqramı üzrə məmumatların sayını 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna vururlar

- bir məmumatın istehsalına vaxt normasını istehsal proqramı üzrə məmumatların sayına vurub 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna bölünür
istehsal proqramı üzrə məmumatların sayını 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna bölünür

514 480. Sahə müəssisələrində əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amillərindən biri:

informasiya xarakterli amillər.
texniki-texnoloji amillər.
elmi-texniki amillər.

- iqtisadi amillər.
maddi və qeyri maddi amillər.

515 479. Aşağıdakılardan hansı əsas fəhlələrə aiddir?

hazır məhsulun anbarlaşdırılması ilə məşğul olan fəhlələr
hazır məhsulun keyfiyyətinə nəzarət işini icra edən fəhlələr
təmir üçün hissə və tərtibatlar istehsal edən fəhlələr

- texnoloji prosesdə iştirak edən, əmək predmetini emal etmək yolu ilə hazır məhsula çevirən fəhlələr
əsas fondların təmirini həyata keçirən fəhlələr

516 478. Sahə müəssisələrində əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amillərindən biri:

informasiya xarakterli amillər.
elmi-texniki amillər.
maddi-texniki və siyasi amillər.

- təşkilati amillər.
texniki-texnoloji amillər.

517 477. Əmək haqqı:

müəssisədə işçilərə yaxşı işlədiklərinə görə ödənilən mükafatlardır
işçinin ixtisas dərəcəsi əsasında ödənilən vəsaitdir
vaxtilə müəssisədə işləyib, lakin indi təqaüddə olan işçilərə müəssisələrin ödədiyi vəsaitdir

- iş qüvvəsinin kəmiyyəti və keyfiyyətinə görə işçiyə müəssisə tərəfindən ödənilən pul vəsaitidir;
işgötürənin işçi ilə bağladığı müqaviləyə görə onun işdən çıxdığı halda ödədiyi vəsaitdir

518 476. Əmək məhsuldarlığını yüksəltməyin iqtisadi amilləri?

- əmək məhsuldarlığının artırılması məqsədilə yeni texnologiya proseslərin işlənməsi və tətbiqi;
- əmək məhsuldarlığının artırılması məqsədilə elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərinin istehsalda tətbiqi;
- əmək məhsuldarlığının artırılması məqsədilə istehsalın idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi;
- əmək məhsuldarlığının artırılması məqsədilə işçilər üçün əlverişli maliyyə və digər iqtisadi stimulların yaradılması;
- əmək məhsuldarlığının artırılması məqsədilə istehsalın təmərküzləşmə və ixtisaslaşma səviyyəsinin yüksəldilməsi;

519 475. Sahə müəssisələrində əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amillərindən biri:

- informasiya xarakterli amillər
- texniki-texnoloji amillər
- elmi-texniki amillər
- maddi-texniki amillər
- siyasi amillər

520 474. Sahə müəssisələrində əmək məhsuldarlığının artırılması yollarından birincisi:

- emal olunan xammalın keyfiyyətinin yüksəldilməsi və buraxılan məhsula tələbatın həcmindən asılı olmayaraq istehsal güclərinin tam həcmində yüklənməsinin təmin edilməsi
- emal olunan xammalın keyfiyyətinin yüksəldilməsi və buraxılan məhsula tələbatın olması şərti ilə istehsal güclərinin 50% həcmində yüklənməsinin təmin edilməsi
- əsas və köməkçi istehsal proseslərinin qismən mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması
- emal olunan xammalın keyfiyyətinin yüksəldilməsi və buraxılan məhsula tələbatın olması şərti ilə istehsal güclərinin tam həcmində yüklənməsinin təmin edilməsi
- emal olunan xammalın çeşidinin artırılması və buraxılan məhsula tələbatın olması şərti ilə istehsal güclərinin 50% həcmində yüklənməsinin təmin edilməsi

521 473. Aşağıdakı ünsürlərdən hansı vaxt normasına aid deyil?

- köməkçi vaxt.
- iş yerinə xidmət vaxtı.
- əsas vaxt.;
- mənzuniyyət vaxtı.
- hazırlıq-tamamlama vaxtı.

522 472. Əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amilləri:

- müəssisədə inzibati idarə heyətinin sayının artırılması, fəhlələr arasında rəqabət, əmək haqqının artırılması;
- analitik, statistik, eksperimental, qarışıq;
- intensiv, ekstensiv, dəyişən, qarışıq;
- maddi-texniki, sosial, iqtisadi və təşkilati;
- fəhlələrin iş vaxtının artırılması, növbələrin fasiləsizliyi və istirahət müddətinin qısaldılması;

523 471. Əmək məhsuldarlığının ölçülmə üsulları hansıdır?

- hər bir işçinin əmək haqqı və məhsul vahidinə düşən əmək haqqı.
- məhsul vahidinə düşən əmək haqqının kəmiyyəti və əmək haqqı vahidinə düşən məhsulun həcmi;
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan fərdi və ictimai əmək;
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidi ərzində məhsul istehsalının həcmi;
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidinə düşən əsas fondların dəyəri;

524 470. Əmək məhsuldarlığının hesablanmasında istifadə olunan mötəbər həcm göstərici hansıdır?

- əlavə edilmiş dəyər;
- realizə olunmuş məhsul;
- ümumi məhsul;
- əmtəlik məhsul;
- şərti təmiz məhsul.

525 469. İxtisas dedikdə:

elm və texnikanın tətbiq sahəsi olub, xüsusi hazırlıq və iş təcrübəsi nəticəsində təcrübi vərdişlərə yiyələnmiş insanın fəaliyyəti başa düşülür.

insanın fiziki və mənəvi qüvvəsinin tətbiq sahəsi olub, xüsusi hazırlıq və iş təcrübəsi nəticəsində nəzəri biliklərə və təcrübi vərdişlərə yiyələnmiş insanın fəaliyyəti başa düşülür.

insanın fiziki və mənəvi qüvvəsinin tətbiq sahəsi olub, müəyyən istehsal, xidmət sahəsində məşğul olmağa imkan yaradan bilik və əməyin vərdişlər kompleksi başa düşülür.

- insanın əmək fəaliyyəti növüdür, müəyyən istehsal, xidmət sahəsində məşğul olmağa imkan yaradan bilik və əməyin vərdişlər kompleksi başa düşülür.
- müvafiq peşə-ixtisas təhsili istiqamətinin tərkib hissələrindən biri üzrə alınan peşə ixtisası başa düşülür.

526 468. Sahə müəssisələrində kadrlara tələbat dedikdə:

insanın fiziki və mənəvi qüvvəsinin tətbiq sahəsi olub, xüsusi hazırlıq və iş təcrübəsi nəticəsində nəzəri biliklərə və təcrübi vərdişlərə yiyələnmiş insanın fəaliyyəti başa düşülür

elm və texnikanın tətbiq sahəsi olub, xüsusi hazırlıq və iş təcrübəsi nəticəsində təcrübi vərdişlərə yiyələnmiş insanın fəaliyyəti başa düşülür

müvafiq peşə-ixtisas təhsili istiqamətinin tərkib hissələrindən biri üzrə alınan peşə ixtisası başa düşülür

- müəssisənin qarşısında qoyulmuş vəzifələrin reallaşdırılması üçün obyektiv olaraq zəruri olan struktura və ixtisas uyğun olan işçilərin məcmusu başa düşülür

insanın fiziki və mənəvi qüvvəsinin tətbiq sahəsi olub, müəyyən istehsal, xidmət sahəsində məşğul olmağa imkan yaradan bilik və əməyin vərdişlər kompleksi başa düşülür

527 467. Sahə müəssisələrinin idarə edilməsində “peşə” dedikdə nə nəzərdə tutulur?

elm və texnikanın tətbiq sahəsi olub, xüsusi hazırlıq və iş təcrübəsi nəticəsində təcrübi vərdişlərə yiyələnmiş insanın fəaliyyəti başa düşülür

elm və texnikanın tətbiq sahəsi olub, xüsusi hazırlıq və iş təcrübəsi nəticəsində təcrübi vərdişlərə yiyələnmiş insanın fəaliyyəti başa düşülür

insanın əmək fəaliyyəti növüdür, müəyyən istehsal, xidmət sahəsində məşğul olmağa imkan yaradan bilik və əməyin vərdişlər kompleksi başa düşülür

- insanın fiziki və mənəvi qüvvəsinin tətbiq sahəsi olub, xüsusi hazırlıq və iş təcrübəsi nəticəsində nəzəri biliklərə və təcrübi vərdişlərə yiyələnmiş insanın fəaliyyəti başa düşülür
- müvafiq peşə-ixtisas təhsili istiqamətinin tərkib hissələrindən biri üzrə alınan peşə ixtisası başa düşülür

528 466. Peşə dedikdə:

elm və texnikanın tətbiq sahəsi olub, xüsusi hazırlıq və iş təcrübəsi nəticəsində təcrübi vərdişlərə yiyələnmiş insanın fəaliyyəti başa düşülür.

insanın əmək fəaliyyəti növüdür, müəyyən istehsal, xidmət sahəsində məşğul olmağa imkan yaradan bilik və əməyin vərdişlər kompleksi başa düşülür.

insanın fiziki və mənəvi qüvvəsinin tətbiq sahəsi olub, müəyyən istehsal, xidmət sahəsində məşğul olmağa imkan yaradan bilik və əməyin vərdişlər kompleksi başa düşülür.

- insanın fiziki və mənəvi qüvvəsinin tətbiq sahəsi olub, xüsusi hazırlıq və iş təcrübəsi nəticəsində nəzəri biliklərə və təcrübi vərdişlərə yiyələnmiş insanın fəaliyyəti başa düşülür.
- müvafiq peşə-ixtisas təhsili istiqamətinin tərkib hissələrindən biri üzrə alınan peşə ixtisası başa düşülür.

529 465. Sahə müəssisələrində əsas fəhlələrin sayı necə müəyyən edilir?

istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun hasili kimi

istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun fərqi kimi

işçinin faydalı iş vaxtı fondunun istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumuna nisbəti kimi

- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumunun işçinin faydalı iş vaxtı fonduna nisbəti kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun cəmi kimi

530 464. Sənaye-istehsal heyətinə aid deyildir:

dəftərxana və bəzi inzibati işçilər.

mühəndis-texniki işçilər.

rəhbər işçilər.

- tibbi heyət və uşaq baxçalarında çalışan dayələr

qulluqçular.

531 463. Verilən cavab variantlarının hansında sənaye-istehsal heyətinə aid olmayan işçi qüvvəsi qeyd edilmişdir?

rəhbər işçilər
fəhlələr, qulluqçular
mühəndis-texniki işçilər

- tibbi heyyyət və uşaq baxçalarında çalışan dayələr
dəftərxana və bəzi inzibati işçilər.

532 462. Əmək potensialı dedikdə:

işçilərin siyahı sayı başa düşülür.
təsədüf işlərin icrası üçün iş götürülmüş işçilər yuarımqrupu başa düşülür.
istehsal prosesində istifadə səmərəliliyi məlum olan konkret iş həcmi başa düşülür.

- əmək prosesində istifadə səmərəliliyi məlum olan konkret işçilərin mövcud olması başa düşülür.
daimi işçilər yuarımqrupu başa düşülür.

533 461. Sənayedə çalışanların orta siyahı sayı:

hesabat ayı ərzində işçilərin orta illik sayı hesabat ayının bütün təqvim günlərində siyahı sayı üzrə gündəlik mövcud işçilərin sayını toplamaq və alınmış nəticəni ilin təqvim günlərinin sayına bölmək yolu ilə hesablanır.
hesabat ayı ərzində işçilərin orta aylıq sayı hesabat ayının bütün təqvim günlərində siyahı sayı üzrə gündəlik mövcud işçilərin sayını toplamaq və alınmış nəticəni ilin təqvim günlərinin sayına bölmək yolu ilə hesablanır.
hesabat ili ərzində işçilərin orta aylıq sayı hesabat ayının bütün təqvim günlərində siyahı sayı üzrə gündəlik mövcud işçilərin sayını toplamaq və alınmış nəticəni ayın təqvim günlərinin sayına bölmək yolu ilə hesablanır.

- hesabat ayı ərzində işçilərin orta aylıq sayı hesabat ayının bütün təqvim günlərində siyahı sayı üzrə gündəlik mövcud işçilərin sayını toplamaq və alınmış nəticəni ayın təqvim günlərinin sayına bölmək yolu ilə hesablanır.
hesabat ili ərzində işçilərin orta aylıq sayı hesabat ayının bütün təqvim günlərində siyahı sayı üzrə gündəlik mövcud işçilərin sayını toplamaq və alınmış nəticəni ilin təqvim günlərinin sayına bölmək yolu ilə hesablanır.

534 460. Sahə müəssisələrində kadrların strukturu necə müəyyən edilir?

mühafizə işçilərinin sayının əsas və köməkçi fəhlələrin ümumi sayında xüsusi çəkisinə görə
köməkçi fəhlələrin sayının əsas fəhlələrin sayına nisbətində görə
əsas fəhlələrin sayında heyətin orta siyahı sayının xüsusi çəkisinə görə

- heyətin orta siyahı sayında müxtəlif kateqoriyalı işçilərin xüsusi çəkisinə görə
heyətin orta siyahı sayının rəhbər və mütəxəssislərin sayına nisbətində görə

535 458. Müəssisənin kadrları:

bilavasitə xammal və materialların daşınması və anbarlaşdırılması ilə məşğul olurlar
bilavasitə məhsul istehsalı prosesi ilə əlaqəlidirlər
insanın fiziki və əqli bacarığının məcmusudur, hansılar ki, öz növbəsində maddi nemətlərin və xidmətlərin istehsalı üçün istifadə olunur

- bu müəssisənin əsas (ştat, daimi), bir qayda olaraq ixtisaslı işçilərdən ibarətdir
bilavasitə hazır məhsul istehsalı ilə məşğul olurlar

536 457. İşçi qüvvəsi:

bilavasitə xammal və materialların daşınması və anbarlaşdırılması ilə məşğul olurlar
bilavasitə məhsul istehsalı prosesi ilə əlaqəli i.ləri icra edirlər

- bu müəssisənin əsas (ştat, daimi), bir qayda olaraq ixtisaslı işçilərdən ibarətdir
insanın fiziki və əqli bacarığının məcmusudur, hansılar ki, öz növbəsində maddi nemətlərin və xidmətlərin istehsalı üçün istifadə olunur
bilavasitə hazır məhsul istehsalı ilə məşğul olurlar

537 605. Verilən hansı variantda innovasiyanın mərhələsi qeyd edilməmişdir?

kamillik və stabilləşmə mərhələsi və enmə mərhələsi

istehsalda mənimsənilmə mərhələsi
yeniliklərin tətbiq edilməsi

- ideyanın yaranması
yüksəliş mərhələsi

538 604. Yeniliyin yaranması ilə onun tətbiqi arasındakı vaxt müddəti necə adlanır?

innovasiyalı yanaşma
innovasiya prosesi
innovasiya

- innovasiya laqı
innovasiya addımı

539 603. Lokal innovasiyalara aiddir:

göstərilənlərdən heç biri
kasset maqnitafonlarından disklərə keçid
ümumdünya informasiya şəbəkəsinin – internetin yaradılması

- müəssisədə yeni konveyer xəttinin tətbiqi
köhnəmiş maşınların qismən yaxşılaşdırılması

540 602. Yeni olmayan innovasiyalara aiddir:

göstərilənlərdən heç biri
ümumdünya informasiya şəbəkəsinin – internetin yaradılması

- kasset maqnitafonlarından disklərə keçid
köhnəmiş maşınların qismən yaxşılaşdırılması
müəssisədə yeni konveyer xəttinin tətbiqi

541 601. Sahə innovasiyalarına aiddir:

müəssisədə yeni konveyer xəttinin tətbiqi
göstərilənlərdən heç biri
ümumdünya informasiya şəbəkəsinin – internetin yaradılması

- kasset maqnitafonlarından disklərə keçid
köhnəmiş maşınların qismən yaxşılaşdırılması

542 600. Qlobal innovasiyalara aiddir:

köhnəmiş maşınların qismən yaxşılaşdırılması
ümumdünya informasiya şəbəkəsinin – internetin yaradılması

- göstərilənlərdən heç biri
müəssisədə yeni konveyer xəttinin tətbiqi
kasset maqnitafonlarından disklərə keçid

543 599. Yeniliyin alınması, təkrar istehsalı və realizasiya ilə bağlı istifadə prosesi necə adlanır?

innovasiyalı yanaşma
innovasiya addımı
innovasiya

- innovasiya prosesi
innovasiya laqı

544 598. Yeniliklərin yeni texnologiyalar, məhsul və xidmət növləri kimi mənəfətli istifadəsi necə adlanır?

innovasiya ideyası
innovasiya laqı
innovasiya prosesi

- innovasiya

innovasiyalı yanaşma

545 597. İnnovasiya prosesinin hansı mərhələsində konkret praktiki məsələlərin həlli baş verir?

fundamental tədqiqatlar
axtarış tədqiqatlar
işlənilmə prosesi
● tətbiqi tədqiqatlar
marketing tədqiqatları

546 596. İnnovasiya prosesinin hansı mərhələsi ilkindir?

ideyaların axtarılması
marketing tədqiqatları
layihələndirmə
● fundamental tədqiqatlar
planlaşma

547 595. İnnovasiya prosesi nədir?

yeniliklərin icad edilməsi prosesidir
yeni qayda, yeni metod, yeni məhsul, texnologiya, yeni hadisə
yeniliyin yaranması ilə onun tətbiqi arasındakı vaxt müddəti
● yeniliyin alınması, təkrar istehsalı və realizasiya ilə bağlı istifadə prosesi
yeniliklərin yeni texnologiyalar, məhsul və xidmət növləri kimi mənfəətli istifadəsi

548 594. Əsas fondların təkrar istehsalı istiqamətinə uyğun olaraq kapital qoyuluşu aşağıdakılara bölünür:

göstərilmiş istiqamətlərə aid olmayan ayrı-ayrı obyektlərin tikintisi.
fəaliyyətdə olan müəssisələrin genişləndirilməsi.
yeni tikinti, fəaliyyətdə olan müəssisələrin texniki silahlanması və yenidən qurulması.
● bütün variantlar düzgündür.
fəaliyyətdə olan müəssisələrin gücünün saxlanması.

549 592. Standart biznes-planın bölmələrinə aid deyildir:

layihə üzrə risklərin təhlili, nəticələr, əlavələr.
əmtənin planı, marketing planı
xülasə, müəssisənin və sahənin təsviri.
● maddi-texniki təchizat planı.
investisiya planı, istehsal planı, maliyyə planı.

550 589. İqtisadi konyunktura nöqtəyi nəzərdən müəssisənin investisiya siyasətinin hansı tipləri fərqləndirilir?

funksional investisiyalar və strateji investisiyalar.
strateji investisiyalar və passiv investisiyalar.
strateji investisiyalar, passiv investisiyalar və aktiv investisiyalar.
● passiv investisiyalar və aktiv investisiyalar.
aktiv investisiyalar və strateji investisiyalar.

551 587. Hər bir potensial investor müəyyən bir layihəni həyata keçirməsi haqqında qərar qəbul etməzdən əvvəl:

layihənin həyata keçirilməsindən əldə ediləcək maliyyə nəticələrinin nə dərəcədə qənaətbəxş və reallığa yaxın olmasını müəyyən etməli.
təklif edilən layihənin nə dərəcədə riskli olacağı, perspektivli olmasını müəyyən etməli.
biznes-planla yaxından tanış olmalı.
● bütün cavablar düzdür.

biznes-planının məzmununu təşkil edən texniki-iqtisadi göstəricilərin nə dərəcədə düzgün əsaslandırıldığını dəqiqləşdirməli.

552 586. Müəssisənin investisiya fəaliyyəti:

müəssisənin xüsusi və cəlb edilmiş əsas kapitalının uzunmüddətli istifadə üçün icarəyə verilməsidir.
müəssisənin xüsusi əsas kapitalının uzunmüddətli istifadə üçün icarəyə verilməsidir.
maddi və maliyyə vəsaitlərinin uzunmüddətli istifadəyə verilməsidir.

- maddi və maliyyə vəsaitlərinin uzunmüddətli istifadə üçün ayrılmasını nəzərdə tutur.
müəssisənin cəlb edilmiş əsas kapitalının uzunmüddətli istifadə üçün icarəyə verilməsidir.

553 585. İvestisiya:

istehsalın ekstensiv üsulundan intensiv istehsala keçid üçün həlledici amildir.
kapitalın qorunması məqsədi ilə müxtəlif alqı-satqı əməliyyatlarının aparılmasıdır.
kapitalın müəssisənin cari hesablarında uzunmüddətli saxlanmasıdır.

- kapitalın qorunması və artırılması məqsədi ilə müxtəlif fəaliyyət növlərinə maliyyə resurslarının yatırılmasıdır
istehsal gücünün artırılması məqsədi ilə avadanlıq parkının genişləndirilməsidir.

554 584. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin innovasiya fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi mənbəyi rolunda çıxış edə bilməz?

müəssisənin cəlb etdiyi borc vəsaitləri.
müəssisənin təsisçilərinin verdiyi vəsait
müəssisənin sərəncamında qalan mənfəət

- müəssisənin əmək haqqı fondunun vəsaiti
müəssisənin ehtiyat fondunun vəsaiti

555 583. Qeyd edilənlərdən hansı innovasiyanın əlamətidir?

istehsal prosesində bir dəfə iştirak edir
əsas fondların dəyərini artırması imkanı
yalnız yeni məhsul növləri formasında olması
heç vaxt köhnəlməmə imkanı

- kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı

556 582. Müəssisənin uğurlu innovasiya fəaliyyəti::

müəssisənin sənədləşmə işlərinin artması ilə ntəcələnin
əlavə xərclərin artmasına və mənfəətin azalması
məhsul istehsalının artmasına və satılmayan məhsulun çoxalması

- müəssisənin rəqabət qabiliyyətinin güclənməsinə və mənfəətinin artması
müəssisənin ölkədə və xaricdə tanınmağı

557 581. Portfel investisiyası:

ancaq veksəl şəklində olur
ancaq kredit şəklində olur
müəssisənin fəaliyyətinə nəzarət etmək imkanı verir

- müəssisənin fəaliyyətinə nəzarət etmək imkanı vermir.
ancaq səhm şəklində olur

558 580. Hansı halda investisiya layihəsinin qəbul edilməsi haqında qərar verilə bilər?

xalis cari dəyər dəyər 0-dan kiçik olduğu halda.
fondverimi sıfıra bərabər
əmək məhsuldarlığı sıfıra bərabər

- xalis cari dəyər sıfırdan böyük
istehsal gücündən istifadə əmsalı 0,5-ə bərabər

559 579. İnvestisiya fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi mənbələri:

müəssisələrin daxili vəsait hesabına istehsal sahələrinin genişləndirilməsinə yönəldikləri əsaslı kapital qoyuluşları; dövlət büdcəsindən az təminatlı əhliyə sosial yardımlar; fiziki şəxslərin investisiya ayırmaları girov qoyularaq banklardan kredit götürülmüş şəxsi əmlak, investorun borc maliyyə vəsaitləri, büdcədən və büdcədən kənar fondlardan məqsədli investisiya ayırmaları, xarici hüquqi və fiziki şəxslərin investisiya ayırmaları şəxsi material və intellektual sərvətləri, maliyyə ehtiyatları; investorun borc maliyyə vəsaitləri; dövlət büdcəsindən az təminatlı əhliyə sosial yardımlar; xarici hüquqi və fiziki şəxslərin investisiya ayırmaları girov qoyularaq banklardan kredit götürülmüş şəxsi əmlak; dövlət büdcəsindən az təminatlı əhliyə sosial yardımlar; xarici hüquqi və fiziki şəxslərin investisiya ayırmaları

- şəxsi material və intellektual sərvətləri, maliyyə ehtiyatları, investorun borc maliyyə vəsaitləri, büdcədən və büdcədən kənar fondlardan məqsədli investisiya ayırmaları, xarici hüquqi və fiziki şəxslərin investisiya ayırmaları girov qoyularaq banklardan kredit götürülmüş şəxsi əmlak; dövlət büdcəsindən az təminatlı əhliyə sosial yardımlar; xarici hüquqi və fiziki şəxslərin investisiya ayırmaları

560 578. İnvestisiyanın subyektlərinə aid deyildir:

əmtəələr, avadanlıq və layihə məhsullarını təqdim edənlər
layihə məhsullarını təqdim edənlər
investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər

- qiymətli kağızlar, əmlak hüququ və intellektual mülkiyyət hüquqları işlərin icraçıları

561 577. İnvestisiyanın subyektlərinə aiddir:

elmi-texniki məhsullar, mülkiyyətin digər obyektləri
bütün sahələrdə yeni yaradılan və təkmilləşdirilən əsas fondlar, dövriyyə vəsaitləri
qiymətli kağızlar, əmlak hüququ və intellektual mülkiyyət hüquqları

- investorlar və investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər məqsədli pul yardımları

562 576. İnvestisiyanın obyektlərinə aid deyildir:

elmi-texniki məhsullar, mülkiyyətin digər obyektləri
bütün sahələrdə yeni yaradılan və təkmilləşdirilən əsas fondlar, dövriyyə vəsaitləri
qiymətli kağızlar, əmlak hüququ və intellektual mülkiyyət hüquqları

- investorlar və investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər məqsədli pul yardımları

563 575. Əsaslı vəsait qoyuluşunun səmərəlilik göstəriciləri:

bazarın potensial həcmi, əsaslı vəsait qoyuluşundan sonra istehsal və satışın həcmnin dinamikası
investisiya qoyuluşlarının həcmi, investisiya qoyuluşunun geri qaytarılma müddəti
investisiya edilmiş vəsaitdən istifadə əmsalı, kapital qoyuluşun üzrə mənfəət norması

- investisiya qoyuluşunun geri qaytarılma müddəti, xalis cari dəyər, xalis cari dəyər, daxili rentabellik norması,

564 574. Birbaşa investisiya:

müəssisənin özəlləşdirilməsinə imkan verir, imtiyazlı səhmlərin alınmasına yönəldilir.

- müəssisənin fəaliyyətinə və idarə edilməsinə birbaşa təsir etmək imkanı verir veksellərin və mənzil fondlarının alınmasına yönəldilir müəssisənin fəaliyyətinə və idarə edilməsinə birbaşa təsir etmək imkanı vermir; sənaye istehsal heyətinin əmək haqlarının artırılmasına və iş şəraitinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilir

565 573. Sahə müəssisələrinin istehsal-satış fəaliyyəti ilə əlaqədar plan:

uzunmüddətli dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarının, elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur müəssisənin inkişafı üçün zəruri olan sənədlərin məcmusudur dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin, icra sənədlərinin məcmusudur

- məqsədi, məzmunu, həcmi, metodları, ardıcılığı, icra olunma vaxtı göstərilməklə müəyyən bir dövr üçün yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan iş və tapşırıqların məcmusunu özündə əks etdirən sənəddir plan yunan sözü olub məzmununa görə rəvan bərabər deməkdir

566 572. Əsaslı vəsait qoyuluşunun xərclənmə istiqamətləri:

maddi-istehsal sahələrinə, o cümlədən sənaye, kənd təsərrüfatı, tikinti, nəqliyyat, rabitə və ticarət xərcləri; texnoloji təkmilləşdirmələr və yeni məhsul istehsalı xərcləri, məhsul satışı

- istehsal sahələrinin genişləndirilməsi, təkrar istehsal, texnoloji, cari və s.
- tikinti-quraşdırma avadanlıqlarının, alət və inventarların alınması, geoloji kəşfiyyat, torpaq sahələrinin alınması, kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması, idarə heyətinin saxlanması xərcləri müəssisələrin genişləndirilməsi, yenidənqurulması, texnika ilə silahlanması, təhcizat və satışı

567 571. İstehsala investisiya qoyuluşu nəzərdə tutur:

əsas fondların cari təmiri xərclərini nəzərdə tutur.

xammal və materialların alınması xərclərini, əsas fondların cari təmiri xərclərini məhsulun istehsalına və reallaşdırılmasına çəkilən cari xərclərini

- avadanlıqların alınması və quraşdırılması xərclərini xammal və materialların alınması, işləyənlərin əmək haqqını

568 570. Müəssisənin innovasiya fəaliyyətinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan göstəricilər:

- rentabellik indeksi, xalis cari dəyər, daxili rentabellik norması, ödənmə müddəti
daxili rentabellik norması
xalis cari dəyər
növbəlilik əmsalı, xalis cari dəyər
ödənmə müddəti, mənfəət, xalis cari dəyər

569 569. İntestisiya layihəsi çərçivəsində maliyyə təhlilinə hansı aiddir?

əlverişsiz investisiya mühitinin təhlili
bazar konyunkturasının təhlili
ölkədə iqtisadi təhlil

- yeni tikintinin təhlili
əlverişli investisiya mühitinin təhlili

570 568. İntestisiya layihəsinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsində istifadə edilən diskont dərəcəsinə nə təsir göstərir?

əmək haqqı xərcləri.

enerji xərcləri;

material xərcləri;

- riskin səviyyəsi;
məhsulun maya dəyəri;

571 567. İntestisiya layihələrinin səmərəliliyinin təhlili aşağıdakı hissələrdən ibarətdir:

texniki-iqtisadi, maliyyə təhlili, sosioloji

sosial-iqtisadi, maliyyə, texnoloji təhlil

texniki, sosial, siyasi-iqtisadi təhlil

- ümumiqtisadi, texniki-iqtisadi, maliyyə təhlili
ümumiqtisadi, texniki-iqtisadi, sosial-iqtisadi təhlil

572 566. Hansı halda investisiya layihəsi səmərəlidir?

investisiyaların gəlirlilik indeksi 1-ə bərabər olan halda

investisiyaların gəlirlilik indeksi 0-dan yüksək olan halda

investisiyaların gəlirlilik indeksi 0-dan aşağı olan halda

- investisiyaların gəlirlilik indeksi 1-dən yüksək olan halda investisiyaların gəlirlilik indeksi 1-dən aşağı olan halda

573 565. İntestisiya xərlərinə aiddir?

- ümumi xərlər
- nəqliyyat xərləri
- idxal və gömrük xərləri
- avadanlıqlara sərf olunan xərləri
- kredit faizlərinin üdənilməsi

574 564. Birbaşa və portfel investisiyaların təsnifatlaşdırılma əlamətləri:

- mülkiyyət formasına görə
- dövlətə məxsusluğuna görə
- qoyulma obyektinə görə
- cəlb olunma formasına görə
- risk dərəcəsinə görə

575 563. Real investisiya dedikdə:

- investisiya portfelinin formalaşdırılması üçün qiymətli kağızların alınması ilə əlaqədar layihələrə vəsait qoyuluşu başa düşülür
- əmək haqqının ödənilməsinə yönəldilmiş investisiya qoyuluşu başa düşülür
- qiymətli kağızların və istehsal vasitələrinin alınmasına ilə əlaqədar layihələrə vəsait qoyuluşu başa düşülür
- əsasən istehsal vasitələrinə, istehsal, sosial və infrastruktur obyektlərinə, istehsal prosesinə uzunmüddətli vəsait qoyuluşu başa düşülür
- investisiya portfelinin formalaşdırılması üçün qiymətli kağızların alınması ilə əlaqədar müəssisənin çəkilən xərləri başa düşülür

576 562. İntestisiyanın obyektinə aiddir:

- banklar, sığorta şirkətləri və vasitəçi təşkilatlar
- investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər
- işlərin icraçıları (podratçılar)
- məqsədli pul yatırımları
- əmtəələr, avadanlıq və layihə məhsullarını təqdim edənlər

577 561. Özünün maddi və intellektual sərvətlərinin birbaşa və yaxud dolayı şəkildə investisiya obyektlərinə qoyulması haqqında qərar çıxarmış subyektlər necə adlandırılır?

- payçılar
- kreditorlar
- əmanətçilər
- investorlar
- biznesmenlər

578 560. Hansı investisiyalar müəssisənin fəaliyyətinə nəzarət etmək imkanı vermir?

- kapital əmələ gətirən investisiyadır
- real investisiyadır
- birbaşa investisiyadır
- portfel investisiyasıdır
- maddi investisiyadır

579 559. İntestisiya portfelinin formalaşdırılması üçün qiymətli kağızların alınmasına yönəldilən investisiya:

- kapital əmələ gətirən investisiyadır
- real investisiyadır

- birbaşa investisiyadır
- maliyyə investisiyadır
- maddi investisiyadır

580 558. Aşağıdakılardan hansı investisiya fəaliyyətinin obyektinə ola bilər?

işçilərin əmək haqqı, kadrların yenidən hazırlanması, əsas fondların təkrar istehsalı, müəssisənin quruluşunun dəyişdirilməsi

əsas fondlarının yeniləşdirilməsi, dövrüyyə fondlarının alınması, istehsalın genişləndirilməsi, məhsul satışı əsaslı təmir, cari təmir, avadanlıqların alınmasına çəkilən xərclər, binaların tikintisi

- yeni yaradılmış və ya modernləşdirilmiş əsas fondlar, qiymətli kağızlar, mülkiyyət hüququ və əqli mülkiyyət hüququ
- yeni tikinti, istehsalın modernizasiyası, məhsul satışı, müəssisənin quruluşunun dəyişdirilməsi

581 630. Sahə müəssisələrində marketing fəaliyyətinin rolu əsasən nədən ibarətdir?

sahə müəssisələri arasında əlaqələndirici rölunda çıxış etməsindən ibarətdir.

istehsal olunan məhsulların keyfiyyətinə nəzarət etmək və reklam işini həyata keçirməkdən

müəssisələrdə əmtələrin qablaşdırılması və daşınmasının təşkili, istehsal olunan məhsullar üçün yeni bazarların axtarılması, məhsullara qiymətlərin təyin edilməsindən

müəssisə fəaliyyəti ilə bazarın əlaqələndirilməsi, maddi-texniki təchizat işlərinin həyata keçirilməsi, istehsal prosesinə nəzarət, mənfəətin bəlgüsünün həyata keçirilməsindən

- müəssisə fəaliyyəti ilə bazarın əlaqələndirilməsi; bazarı öyrənməklə müəssisəyə “nə? nə qədər? kim üçün? hansı keyfiyyətdə? hansı qiymətdə?” suallarını cavablandırmasından

582 629. Sahə müəssisələrində sənayedə tətbiq olunan marketing metodları:

bazarda məhsulun hərəkətinin və satışının planlaşdırılması, qiymət siyasətinin işlənilib hazırlanması və məhsullara qiymətlərin təyin edilməsi və mənfəətin bölüşdürülməsi

sifarişlər zənbilinin formalaşdırılmasına nəzarət və maddi-texniki təminat işinin təşkili

- xarici mühitin təhlili, istehlakçıların təhlili, bazarda məhsulun hərəkətinin və satışının planlaşdırılması, qiymət siyasətinin işlənilib hazırlanması, marketing fəaliyyətinin bir sistem kimi idarə edilməsi və s.
- mövcud və həm də gələcək dövr üçün istehsal planlaşdırılmış məhsulların bazarının və satış imkanlarının öyrənilməsi, istehsalın təşkili və həyata keçirilməsinə nəzarət
- istehsal sahələrinin maddi-texniki resurslarla tam və dəst halında təmin edilməsinin təhlili

583 628. Marketing fəaliyyətinin əhatəsinə aid deyildir:

bazarda məhsullara olan potensial tələbatın və ehtiyacların həcmiminin, onun dinamikasının, şəraitinin, hadisələrin real gedişinin və onun inkişaf perspektivlərinin dəqiq nəzər alınması

- kadr axıcılığının səbələrinin müəyyən edilməsi və onun qarşısının alınması üzrə müvafiq tədbirlərin hazırlanması
- müəssisədə məhsulların reallaşdırılması şəraitinə, tələbatın dəyişməsinə və s. bi kimi məsələlərə çevik münasibətlərin göstərilməsinə nəzarət edilməsi

müəssisənin istehsal etdiyi məhsula tələbatın formalaşdırılmasının fəal təsir göstərilməsi

müəssisənin istehsal həcmiminin bazarın mövcud potensial tələblərinə uyğunlaşdırılma imkanlarının aradılması

584 627. Material resurslarının istehsalçıdan istehlakçıya hərəkəti və təchiz etmənin xüsusiyyətindən asılı olaraq maddi-texniki təminatın hansı formaları fərqləndirilir?

birbaşa, anbat və mərkəzləşdirilmiş

- tranzit, anbat
- tranzit, birbaşa, mərkəzləşdirilmiş
- birbaşa, anbat, sərbəst
- tranzit, anbat, birbaşa

585 626. Sahə müəssisələrində avadanlığa ehtiyac hansı hallarda yaranır?

sifarişlər zənbilinin formalaşmadığı hallarda, müəssisənin istehsal gücünü artırmaq zərurəti yarandıqda

- avadanlıqlar fiziki və mənəvi cəhətdən köhnəldikdə, müəssisənin buraxdığı məhsulun dəstləşdirilməsi zəruriliyi yarandıqda və müəssisənin istehsal gücünü artırmaq zərurəti yarandıqda
- müəssisənin buraxdığı məhsulun dəstləşdirilməsi zəruriliyi yarandıqda və müəssisənin istehsal gücünü artırmaq zərurəti yarandıqda və fondveriminin yüksək olduğu hallarda

fondveriminin və əmək məhsuldarlığının yüksək olduğu hallarda, məhsulun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması zərurəti yarandıqda

müəssisənin maddi-texniki bazası zəiflədikdə, müəssisədə kadr axıcılığı səviyyəsi yüksək olduqda

586 625. Materiala tələbat tipik nümayəndəyə görə necə hesablanır?

- məmumat vahidinə material məsrəfi norması istehsalı nəzərdə tutulan məmumatların sayına vurulur
eyni təyinatlı, lakin ölçülərinə və ya çəkirlərinə görə az fərqlənən məhsulların geniş müxtəlifliyi və istehsal proqramının hər bir məhsul üçün ayrılıqda deyil, birlikdə verildiyi hallarda həmin qrup məhsullardan bir ədədinin məsrəf norması bütün məhsullara şamil edilərək ümumi istehsal proqramına vurulur
məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmumatın istehsal proqramı, oxşar məmumatın material məsrəfi normasına vurulur.
məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmumatın istehsal proqramı, oxşar məmumatın material məsrəfi norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən əmsalın hasili kimi hissələr üzrə istehsal proqramı ilə hissə növünün hər vahidi üzrə material məsrəfi norması və istehsalı konkret materialla əlaqədar olan hissə növlərinin sayının hasili kimi

587 624. Materiala tələbat oxşarlığa görə necə hesablanır?

- məmumat vahidinə material məsrəfi norması istehsalı nəzərdə tutulan məmumatların sayına vurulur
məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmumatın istehsal proqramı, oxşar məmumatın material məsrəfi norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən əmsalın hasili kimi məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmumatın istehsal proqramı, oxşar məmumatın material məsrəfi normasına vurulması yolu ilə.
eyni təyinatlı, lakin ölçülərinə və ya çəkirlərinə görə az fərqlənən məhsulların geniş müxtəlifliyi və istehsal proqramının hər bir məhsul üçün ayrılıqda deyil, birlikdə verildiyi hallarda həmin qrup məhsullardan bir ədədinin məsrəf norması bütün məhsullara şamil edilərək ümumi istehsal proqramına vurulur
hissələr üzrə istehsal proqramı ilə hissə növünün hər vahidi üzrə material məsrəfi norması və istehsalı konkret materialla əlaqədar olan hissə növlərinin sayının hasili kimi

588 623. Materiala tələbat hissə üzrə necə hesablanır?

- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmumatın istehsal proqramı, oxşar məmumatın material məsrəfi norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən əmsalın hasili kimi məmumat vahidinə material məsrəfi norması istehsalı nəzərdə tutulan məmumatların sayına vurulur
məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmumatın istehsal proqramı, oxşar məmumatın material məsrəfi normasına vurulması yolu ilə.
● hissələr üzrə istehsal proqramı ilə hissə növünün hər vahidi üzrə material məsrəfi norması və istehsalı konkret materialla əlaqədar olan hissə növlərinin sayının hasili kimi
eyni təyinatlı, lakin ölçülərinə və ya çəkirlərinə görə az fərqlənən məhsulların geniş müxtəlifliyi və istehsal proqramının hər bir məhsul üçün ayrılıqda deyil, birlikdə verildiyi hallarda həmin qrup məhsullardan bir ədədinin məsrəf norması bütün məhsullara şamil edilərək ümumi istehsal proqramına vurulur

589 622. Materiala tələbatın məmumat üzrə necə hesablanır?

- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmumatın istehsal proqramı, oxşar məmumatın material məsrəfi normasına vurulması yolu ilə.
● məmumat vahidinə material məsrəfi norması istehsalı nəzərdə tutulan məmumatların sayına vurulur
hissələr üzrə istehsal proqramı ilə hissə növünün hər vahidi üzrə material məsrəfi norması və istehsalı konkret materialla əlaqədar olan hissə növlərinin sayının hasili kimi
məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmumatın istehsal proqramı, oxşar məmumatın material məsrəfi norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən əmsalın hasili kimi
eyni təyinatlı, lakin ölçülərinə və ya çəkirlərinə görə az fərqlənən məhsulların bir ədədinin məsrəf norması bütün məhsullara şamil edilərək ümumi istehsal proqramına vurulur

590 621. Sahə müəssisələrində materiala tələbatın hesablanmasında istifadə olunan metodlar:

- nümunəvi təmsilçiyə görə hesablama metodu, maddi-texniki təminatın işinin mərhələsinə uyğun hesablama metodu
əmək məhsuldarlığı və əmək haqqının artım tempini nəzərə alaraq hesablama metodu
● məmumat üzrə hesablama metodu, detal üzrə hesablama metodu, oxşarlığa görə hesablama metodu, nümunəvi təmsilçiyə görə hesablama metodu
detail üzrə hesablama metodu, məmumat üzrə hesablama metodu, ictimai istehsalın təşkil formalarına görə hesablama metodu

oxşarlığa görə hesablama metodu, nümunəvi təmsilçiyə görə hesablama metodu, istehsalın həcminə görə hesablama metodu

591 620. Sahə müəssisələrinin material və avadanlığı olan tələbatının hesablanması metodları hansılardır?

istehlak olunan xammalın növünə, enerjinin həcminə görə, əşya üzrə, detal üzrə, analoji əlamətinə görə, nümunəvi təmsilçiyə görə

- əşya üzrə, detal üzrə, oxşarlıq əlamətinə görə, nümunəvi təmsilçiyə görə
xammal növünə görə, əşya üzrə, detal üzrə, oxşarlıq əlamətinə görə, nümunəvi təmsilçiyə görə
əşya üzrə, yarımfabrikat və detal üzrə, oxşarlıq əlamətinə görə, nümunəvi təmsilçiyə görə
istehlak olunan xammalın çeşidinə görə, əşya üzrə, detal üzrə, analoji əlamətinə görə, nümunəvi təmsilçiyə görə

592 619. Sahə müəssisələrinin maddi-texniki təminat xidmətinə aid olmayan şöbə və ya bölmə hansıdır?

maliyyə-uçot şöbəsi

- maddi-texniki təminat
təmir-mexaniki sex
nəqliyyat təsərrüfatı
hazır məhsulun istehsal-texnoloji komplektasiyası xidməti

593 618. Maddi-texniki təminatın “əmək vasitələri”nə aid deyildir:

- xammal və materiallar, yanacaq-enerji resursları
anbar binaları, nəqliyyat vasitələri
yükləmə-boşaltma vasitələri, ölçü və çəki cihazları,
hesablama texnikası, nəqliyyat vasitələri, yükləmə-boşaltma vasitələri,
ölçü və çəki cihazları, hesablama texnikası

594 617. Sahə müəssisələrində potensial mal göndərənlərdən maddi resursların alınması ən səmərəli formaları:

vasitəçilərin köməkliyi ilə əlaqələrin yaradılması və nümunələrin internet vasitəsilə təsvirinin ələdə edilməsi və elektron yazışmalar

hərrac və məhsulgöndərən və istehlakçı arasında yazışmalar
müsabiqə yolu ilə ticarət və vasitəçilərin köməkliyi ilə ticarət
müxtəlif sərqi və yarmarkalarda iştirak yolu ilə müqavilələrin bağlanması

- müsabiqə yolu ilə ticarət və məhsulgöndərən və istehlakçı arasında yazışmalar

595 616. Qeyd edilənlərdən hansı sahə müəssisələrində az məsrəflə müəssisəni lazım olan yüksək keyfiyyətli material resursları ilə vaxtlı-vaxtında və dəst halında təmin edilməsi işi üzrə maddi-texniki təminat xidmətinin əsas funksiyalarına aid deyildir?

material resurslarına sifarişləri yoxlamaq üçün ümumiləşdirici hesablamaların aparılması və yekun sifarişlərin tərtibi

- material resurslarının müəssisəyə gətirilməsi, qəbulu və qorunub saxlanması işləri üzrə nəzarətin təşkil edilməsi
köməkçi və yardımçı sahələrdə işin təşkil edilməsi, əsas istehsal sahələri üçün alət və tərtibatların hazırlanması üçün şəraitin yaradılması
istehsal bölmələrində məhsul istehsalına lazım olan xammal və materiallara tələbatın-sifarişlərin müəyyən eilməsi səmərəli təminat formasının seçilməsi və onun iqtisadi cəhətdən əsaslandırılması

596 615. Sahə müəssisələrində az məsrəflə müəssisəni lazım olan yüksək keyfiyyətli material resursları ilə vaxtlı-vaxtında və dəst halında təmin edilməsi işi üzrə maddi-texniki təminat xidmətinin əsas funksiyaları:

sexləridə və əsas iş yerlərində istehsalın gedişatına nəzarət

- istehsal bölmələrində məhsul istehsalına lazım olan xammal və materiallara tələbatın-sifarişlərin müəyyən eilməsi, material resurslarına sifarişləri yoxlamaq üçün ümumiləşdirici hesablamaların aparılması və yekun sifarişlərin tərtibi və s.
nəqliyyata və yanacaq-enerjiyə çəkilən xərclərin minimuma endirilməsi üçün istehsalın mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması
istehsal amillərinə nəzarətin təşkili, hazır məhsulların ambarlaşdırılması və satışının təşkili

köməkçi və yardımçı sahələrdə işin təşkil edilməsi, əsas istehsal sahələri üçün alət və tərtibatların hazırlanması üçün şəraitin yaradılması

597 614. Maddi-texniki təminatın 6-cı mərhələsində buraxılan səhv maddi-texniki təminatın hansı mərhələsində və ya mərhələlərində özünü büruzə verəcəkdir?

- maddi-texniki təminatın bütün mərhələlərində
- maddi-texniki təminatın növbəti bütün mərhələlərində
- maddi-texniki təminatın 7-ci mərhələsində
- maddi-texniki təminatın 8-ci mərhələsində
- maddi-texniki təminatın heç bir mərhələsində

598 613. “Seçilmiş məhsul göndərənlərlə danışıqların aparılması və kontraktların imzalanması” maddi-texniki təminat işinin neçənci mərhələsində həyata keçirilir?

- 7.0
- 5.0
- 4.0
- 6.0
- 8.0

599 612. “Sexlərin, bilavasitə iş yerlərinin istehsal vasitələri ilə təchizinin təşkili” maddi-texniki təminat işinin neçənci mərhələsində həyata keçirilir?

- 4.0
- 8.0
- 7.0
- 3.0
- 6.0

600 611. “Müəssisələrin matyerial resurslarına tələbatının təmin edilməsi” maddi-texniki təminat işinin neçənci mərhələsində həyata keçirilir?

- 3.0
- 7.0
- 8.0
- 6.0
- 4.0

601 610. “Potensial məhsul göndərənlərin siyahısının işlənilib hazırlanması” maddi-texniki təminat işinin neçənci mərhələsində həyata keçirilir?

- 6.0
- 4.0
- 7.0
- 3.0
- 8.0

602 609. “Seçilmiş məhsul göndərənlərlə danışıqların aparılması və kontraktların imzalanması” maddi-texniki təminat işinin neçənci mərhələsində həyata keçirilir?

- 7.0
- 5.0
- 4.0
- 6.0
- 8.0

603 608. Sahə müəssisələrində maddi-texniki təminat işi başlanğıcından sonuna qədər ardıcıl olaraq neçə mərhələni özündə birləşdirir?

- 9.0
- 5.0
- 8.0
- 7.0
- 6.0

604 607. Maddi texniki təminatın əsas vəzifəsi:

nəqliyyata və yanacaq-enerjiyə çəkilən xərclərin minimuma endirilməsi üçün istehsalın mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması

- müəssisəni xammal, material və dəstləşdirici məmulatlarla və s. vaxtında və fasiləsiz təmin etməkdir satışın keyfiyyət və kəmiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasına nail olmaq köməkçi və yardımçı sahələrdə işin təşkil edilməsi, əsas istehsal sahələri üçün alət və tərtibatların hazırlanması üçün şəraitin yaradılması istehsal amillərinə nəzarətin təşkili, hazır məhsulların ambarlaşdırılması və satışının təşkili

605 606. Qeyd edilən cavablardan hansı sahə müəssisələrində maddi-texniki təminatın əsas vəzifələrinə aid deyildir?

maddi-texniki təminat xidmətinin strukturunu təkmilləşdirmək

- satışın keyfiyyət və kəmiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasına nail olmaq material resurslarını ən səmərəli yolla əldə etmək istehsalı xammal və materiallarla birqərarda, tam və vaxtında təmin etmək materialların düzgün qorunub saxlanmasını təmin etmək

606 676. Sahə müəssisələrində orta sabit xərclər necə hesablanır?

ümumi dəyişən xərclərlə sabit xərclərin fərqi kimi hesablanır

- ümumi sabit xərclərin məhsulun miqdarına nisbəti kimi hesablanır məhsulun miqdarının ümumi sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır ümumi xərclərin məhsulun miqdarına hasili kimi hesablanır ümumi dəyişən xərclərin sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır

607 675. Sahə müəssisələrində orta dəyişən xərclər necə hesablanır?

məhsulun miqdarının ümumi dəyişən xərclərə nisbəti kimi hesablanır

- ümumi dəyişən xərclərin məhsulun miqdarına nisbəti kimi hesablanır ümumi dəyişən xərclərin məhsulun miqdarına hasili kimi hesablanır ümumi dəyişən xərclərin sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır ümumi dəyişən xərclərlə sabit xərclərin fərqi kimi hesablanır

608 674. Məcmu (ümumi) xərclər nədir?

kredit üçün ödənişlər və tədavül xərcləri

- istehsal və tədavül xərclərinin cəmi xammal, material və əmək haqqı fondu xərcləri təsisçilərə ödənilən mənfəətlə sosial ayırmaların məcmuu sənaye – istehsal heyətinin əmək haqqı

609 673. Sahə müəssisələrində məhsulunmaya dəyərinin aşağı salınması amilləri hansılardır?

istehsal olunan məhsulun çeşidinin dəyişməsi; istehsalın texniki və keyfiyyət göstəricilərinin səviyyəsinin yüksəldilməsi; istehsalın və əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması

- məhsulun həcmnin və quruluşunun dəyişməsi; istehsalın texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi; istehsalın və əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması istehsal sahələrinin genişləndirilməsi və istehsal gücünün artırılması; istehsalın texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi; istehsalın və əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması müəssisənin istehsal aparatının yenidən təşkili; istehsalın texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi; istehsalın və əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması istehsal olunan məhsulun satış qiymətinin aşağı salınması; istehsalın texniki və keyfiyyət göstəricilərinin səviyyəsinin yüksəldilməsi; istehsalın və əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması

610 672. Məhsulun maya dəyərinin xərclər snetyası dedikdə nə başa düşülür?

istehsal proqramını yerinə yetirmək üçün müəssisənin sərf etdiyi xərclərin cəmi başa düşülür
 konkret növ məhsul vahidinin istehsalı və satışı üçün sahə müəssisəsinin çəkəcəyi xərclərin məcmusu başa düşülür

- istehsal proqramını yerinə yetirmək üçün müəssisənin sərf edəcəyi xərclərin cəmi başa düşülür
 müxtəlif növ məhsul vahidinin istehsalı və satışı üçün sahə müəssisəsinin çəkdiyi xərclərin kalkulyasiya maddələrin üzrə bölüşdürülməsi başa düşülür
 konkret növ məhsul vahidinin istehsalı və satışı üçün sahə müəssisəsinin çəkdiyi xərclərin kalkulyasiya maddələrin üzrə bölüşdürülməsi başa düşülür

611 671. Məhsulun maya dəyərinin kalkulyasiyası dedikdə nə başa düşülür?

- istehsal proqramını yerinə yetirmək üçün müəssisənin sərf edəcəyi xərclərin cəmi başa düşülür
 konkret növ məhsul vahidinin istehsalı və satışı üçün sahə müəssisəsinin çəkdiyi xərclərin kalkulyasiya maddələrin üzrə bölüşdürülməsi başa düşülür
 konkret növ məhsul vahidinin istehsalı və satışı üçün sahə müəssisəsinin çəkəcəyi xərclərin məcmusu başa düşülür
 istehsal proqramını yerinə yetirmək üçün müəssisənin sərf etdiyi xərclərin cəmi başa düşülür
 müxtəlif növ məhsul vahidinin istehsalı və satışı üçün sahə müəssisəsinin çəkdiyi xərclərin kalkulyasiya maddələrin üzrə bölüşdürülməsi başa düşülür

612 670. Sahə müəssisələri miqyasında xərclər hansı üç növə bölünür?

məhsulun istehsalı və saxlanması ilə əlaqədar olan xərclər; özünün istehsalı olan yarımfabrikatların saxlanması və satışı ilə əlaqədar xərclər; müəssisənin sosial-mədəni, mənzil-kommunal, məişət və bu kimi qeyri-istehsal ehtiyaclarına çəkilən xərclər

- məhsulun istehsalı və satışı ilə əlaqədar olan xərclər; istehsalın genişləndirilməsi və yeniləşdirilməsi ilə əlaqədar xərclər; müəssisənin sosial-mədəni, mənzil-kommunal, məişət və bu kimi qeyri-istehsal ehtiyaclarına çəkilən xərclər
 məhsulun istehsalı və saxlanması ilə əlaqədar olan xərclər; məhsulun satışı ilə əlaqədar olan xərclər; müəssisənin sosial-mədəni, mənzil-kommunal, məişət və bu kimi qeyri-istehsal ehtiyaclarına çəkilən xərclər
 məhsulun istehsalı və satışı ilə əlaqədar olan xərclər; istehsalın genişləndirilməsi və yeniləşdirilməsi ilə əlaqədar xərclər; müəssisənin əsas kapitalının təkrar istehsalı ilə əlaqədar xərclər
 məhsulun istehsalı və saxlanması ilə əlaqədar olan xərclər; özünün istehsalı olan yarımfabrikatların saxlanması və satışı ilə əlaqədar xərclər; istehsalın genişləndirilməsi və yeniləşdirilməsi ilə əlaqədar xərclər

613 659. Sahə məhsulunun tam maya dəyəri dedikdə:

sexin müəyyən məhsulunun istehsalı və saxlanması ilə əlaqədar olan bütün məsrəflər, yəni əsas və köməkçi materiallar, yanacaq, enerji məsrəfləri və s. bütün xərclər nəzərdə tutulur

- məhsulun istehsalı və satışı ilə əlaqədar məsrəflər nəzərdə tutulur
 sexin müəyyən məhsulunun istehsalı ilə olan bütün məsrəflər nəzərdə tutulur
 hər bir məhsul növünün istehsalı üçün müəssisənin ümumi məsrəfləri nəzərdə tutulur ki, o sex maya dəyəri ilə ümumzavod xərclərinin cəmindən ibarətdir
 bilavasitə texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar sex məsrəflərinin məbləği nəzərdə tutulur

614 658. Sahə məhsulunun istehsal maya dəyəri dedikdə:

sexin müəyyən məhsulunun istehsalı ilə olan bütün məsrəflər nəzərdə tutulur

- hər bir məhsul növünün istehsalı üçün müəssisənin ümumi məsrəfləri nəzərdə tutulur ki, o sex maya dəyəri ilə ümumzavod xərclərinin cəmindən ibarətdir
 məhsulun istehsalı və satışı ilə əlaqədar məsrəflər nəzərdə tutulur
 sexin müəyyən məhsulunun istehsalı və saxlanması ilə əlaqədar olan bütün məsrəflər, yəni əsas və köməkçi materiallar, yanacaq, enerji məsrəfləri və s. bütün xərclər nəzərdə tutulur
 bilavasitə texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar sex məsrəflərinin məbləği nəzərdə tutulur

615 657. Sahə məhsulunun sex maya dəyəri dedikdə:

bilavasitə texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar sex məsrəflərinin məbləği nəzərdə tutulur
 sexin müəyyən məhsulunun istehsalı və saxlanması ilə əlaqədar olan bütün məsrəflər, yəni əsas və köməkçi materiallar, yanacaq, enerji məsrəfləri və s. bütün xərclər nəzərdə tutulur

- məhsulun istehsalı və satışı ilə əlaqədar məsrəflər nəzərdə tutulur
 sexin müəyyən məhsulunun istehsalı ilə olan bütün məsrəflər nəzərdə tutulur

hər bir məhsul növünün istehsalı üçün müəssisənin ümumi məsrəfləri nəzərdə tutulur ki, o sex maya dəyəri ilə ümumzavod xərclərinin cəmindən ibarətdir

616 656. Sahə məhsulunun texnoloji maya dəyəri dedikdə:

məhsulun istehsalı və satışı ilə əlaqədar məsrəflər nəzərdə tutulur

hər bir məhsul növünün istehsalı üçün müəssisənin ümumi məsrəfləri nəzərdə tutulur ki, o sex maya dəyəri ilə ümumzavod xərclərinin cəmindən ibarətdir

sexin müəyyən məhsulunun istehsalı ilə olan bütün məsrəflər nəzərdə tutulur

- bilavasitə texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar sex məsrəflərinin məbləği nəzərdə tutulur sexin müəyyən məhsulunun istehsalı və saxlanması ilə əlaqədar olan bütün məsrəflər, yəni əsas və köməkçi materiallar, yanacaq, enerji məsrəfləri və s. bütün xərclər nəzərdə tutulur

617 655. Planlaşdırma və uçot praktikasında, məhsulun satış üçün hazırlıq dərəcəsinə asılı olaraq məsrəflərin formalaşma mərhələlərinə görə?

sex, istehsal və satış (kommersiy maya dəyərini fərqləndirirlər

sex, müəssisə və sahə maya dəyərini fərqləndirirlər

sex, istehsal və sahə maya dəyərini fərqləndirirlər

sex, istehsal və zavod maya dəyərini fərqləndirirlər

- sex, istehsal və tam (kommersiy maya dəyərini fərqləndirirlər

618 653. Ümumitəsərrüfat xərclərinə aid deyildir:

əmək resurslarının seçimi və kadrların hazırlanması xərcləriə

zavodidarəetmə heyətinin əmək haqları.

- sexlərin idarəetmə aparatının əmək haqları

əzamiyyət və xidməti səfərlər üzrə xərclər

ümumizavod təyinatlı binaların və qurğuların amortizasiyası, saxlanması və cari təmiri xərcləri.

619 652. Müəssisədə məhsulun maya dəyərinin aşağı salınması ehtiyatlarına aid deyil:

müəssisədə məhsulun fondtutumunun aşağı salınması

- müəssisədə işçilərin əmək haqlarının və onların sosial inkişafına xərclərin artırılması.

müəssisədə istehsaldankənar xərclərinin azaldılması

müəssisədə məhsulun istehsalına çəkilən material xərclərinin aşağı salınması

müəssisədə əmək məhsuldarlığının artırılması

620 651. Məhsulun maya dəyərinin səviyyəsi və dinamikasına təsir etməyən amillər:

əmək vasitələrindən istifadəni yaxşılaşdıran amillər

- işçilə arasında əlaqələri yaxşılaşdıran psixoloji amillər.

əmək predmetlərindən istifadənin yaxşılaşdırılması amilləri

əməyin özündən istifadənin yaxşılaşdırılması amilləri

istehsalın, əməyin və iadrəetmənin təşkilini yaxşılaşdıran amillər

621 650. Məhsulun maya dəyərinin səviyyəsi və dinamikasına təsir etməyən amillər hansı variantda qeyd edilmişdir?

əməyin özündən istifadənin yaxşılaşdırılması amilləri

istehsalın, əməyin və iadrəetmənin təşkilini yaxşılaşdıran amillər

əmək predmetlərindən istifadənin yaxşılaşdırılması amilləri

- işçilə arasında əlaqələri yaxşılaşdıran psixoloji amillər

əmək vasitələrindən istifadəni yaxşılaşdıran amillər

622 649. Məhsulun maya dəyərinin idarə edilməsinə aid deyil:

aşağı salınması üzrə tədbirlər.

tənzimləmə

planlaşdırma və uçot

- mənfəətin bölgüsü
hesabat

623 648. Bir manat əmtəlik məhsula çəkilən xərclər necə hesablanır?

əmtəlik məhsulun zavod maya dəyəri məbləğinin əmtəlik məhsulun faktiki qiymətlərlə müəyyən edilmiş məbləğinə nisbəti kimi hesablanır

əmtəlik məhsulun tam maya dəyəri məbləğinin əmtəlik məhsula sərf edilən material xərclərinin məbləğinə nisbəti kimi hesablanır

əmtəlik məhsulun tam dəyərinin məbləğinin əmtəlik məhsulun məbləğinə (faktiki qiymətlərlə) nisbəti kimi hesablanır

- əmtəlik məhsulun tam maya dəyəri məbləğinin əmtəlik məhsulun faktiki qiymətlərlə müəyyən edilmiş məbləğinə nisbəti kimi hesablanır
- əmtəlik məhsulun sex maya dəyəri məbləğinin əmtəlik məhsulun faktiki qiymətlərlə müəyyən edilmiş məbləğinə nisbəti kimi hesablanır

624 647. Sahə iqtisadiyyatında maya dəyərinin azaldılmasının əsas mənbələrinə ad edilmir:

qeyri-məhsuldar xərclərin tam ləğv edilməsi

əmək məhsuldarlığının artım tempinin əmək haqqının artım tempindən yüksək olması

hər vasitə ilə bahalı resurs növlərinin daha ucuzları ilə əvəz edilməsi

- təkmilləşdirilmiş, daha məhsuldar istehsal vasitələrindən imtina.
- əlavə xərclərin (gərəksiz) maksimum azaldılması

625 646. Müəssisədə məhsulun maya dəyərinin idarəedilməsi prosesinə aid deyil:

məhsulun maya dəyərinin təhlili

maya dəyərinin azaldılması yollarının müəyyən edilməsi

maya dəyərinin planlaşdırılması və proqnozlaşdırılması

- yeni məhsul modellərinin, növlərinin işlənilməsi və istehsalı
- məhsulun maya dəyərinin kalkulyasiyası

626 645. Sahə iqtisadiyyatında maya dəyərinin aşağı salınmasının əsas mənbələrinə (ehtiyatların aid deyil):

əlavə xərclərin maksimum azaldılması

əmək haqqının artım tempi nəzərə alınmaqla əmək məhsuldarlığının artımının təmin edilməsi

bahalı resurs növlərinin ümumdünya səviyyəsində daha ucuzları ilə əvəz edilməsi

- əmək haqlarının artırılması və istehsal olunan məhsulların keyfiyyətinin yüksəldilməsi
- qeyri-məhsuldar xərclərin tam ləğv edilməsi

627 644. İqtisadi xərc elementləri üzrə maya dəyərinin tərkibi:

amortizasiya, sair pul xərclərindən ibarətdir

kənarından alınan yanacaq

xammal və əsas materiallar, köməkçi materiallar

- bütün cavablar düzdür.
- kənarından alınan enerji, bütün işçilərin əmək haqları

628 643. Sex maya dəyəri:

- bu məhsul istehsalına sərf edilən nəzərə alan sex xərcləridir
- bu məhsulun istehsalına çəkilən xərcləridir
- bu məhsulun istehsalı və satışına sərf edilən xərclərin məcmusudur
- bu avadanlığın saxlanması və istismarı xərcləridir
- bu məhsulun istehsalı və satışına sərf edilən xərclərin məcmusundan

629 642. Sahə müəssisələrində maya dəyərinin aşağı salınmasının ehtiyat mənbələri hansılardır?

amortizasiyanı sürətləndirilməsi, işçilərin növbədən kənar işə cəlb edilməsi, ən aşağı qiymətə olan işçi qüvvəsindən və materialların istehsalına cəlb olunması

yeni texnika alınmasına xərc çəkməmək, kadr hazırlığını təxirə salmaq, işçilərin ixtisarı

daha ucuz xammal və materiallardan, daha ucuz işçi qüvvəsindən istifadə və iş vaxtının artırılması

- əmək tutumunun, fond tutumunun, material tutumunun və istehsalın idarə edilməsi xərclərinin azaldılması ixtisasız və az ixtisaslı fəhlələrdən istifadə, daha ucuz və keyfiyyətsiz xammaldan istifadə, idarəetmədə inzibati metodların tətbiqinin genişləndirilməsi

630 641. İstehsal xərcləri nədir?

maya dəyəri ilə reklam və mühafizə xərclərinin cəmidir
məcmu ictimai məhsulun xüsusiləşmiş hissəsi, məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin məcmusudur
məhsulun istehlakçıya çatdırılmasınadək çəkilən bütün xərclər

- məhsulun istehsalına çəkilən bütün xərclərin cəmidir
maya dəyəri ilə amortizasiya ayırmalarının cəmidir.

631 640. Məhsul vahidinin kalkulyasiyasının xərc maddələri hansılardır?

xammal və əsas materiallar, yanacaq, nəqliyyat xərcləri, amortizasiya ayırmaları, sex və ümumzavod xərcləri.
qeyri-istehsal xərcləri, sex xərcləri, idarəetmə xərcləri, sosial sığortaya ayırmalar, nəqliyyat və rabitə xərcləri
material xərcləri, əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər

- xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri
icarə, nəqliyyat, rabitə, reklam, texniki və texnoloji xərclər, sair istehsal və qeyri-istehsal xərcləri

632 639. Sahə istehsalında tam maya dəyəri ilə istehsal maya dəyərini fərqləndirən xərc maddəsi:

sex xərcləri
xammal və materialın alınmasına çəkilən xərclər
avadanlığın işi ilə əlaqədar xərc

- məhsulun satışı ilə əlaqədar olan xərclər
ümumzavod xərcləri

633 638. İstehsal xərcləri iqtisadi elementlər üzrə necə qruplaşdırılır?

xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri kimi
material, amortizasiya ayırmaları, nəqliyyat, satış və satışdan sonrakı servis xərcləri
xammal, material, enerji, gələcək dövrün xərcləri, reklam xərcləri, zavoddaxili və zavoddan kənar nəqliyyat, su, qaz, cərimə və vergi və sair xərclər

- material xərcləri (qaytarılan, istifadəsi mümkün olan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər
material xərcləri, amortizasiya ayırmaları, fəhlələrin əsas və əlavə əmək haqqı, fəhlələrin əlavə əmək haqqı, sosial ehtiyaclar ayırmalar və sair xərclər

634 637. Məhsul vahidinin kalkulyasiyasının xərc maddələri hansılardır?

icarə, nəqliyyat, rabitə, reklam, texniki və texnoloji xərclər, sair istehsal və qeyri-istehsal xərcləri;
xammal və əsas materiallar, yanacaq, nəqliyyat xərcləri, amortizasiya ayırmaları, sex və ümumzavod xərcləri;
material xərcləri (qaytarılan, istifadəsi mümkün olan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər;

- xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri.
qeyri-istehsal xərcləri, sex xərcləri, idarəetmə xərcləri, sosial sığortaya ayırmalar, nəqliyyat və rabitə xərcləri;

635 636. İstehsal məsrəfləri xərc maddələri üzrə necə qruplaşdırılır?

xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri;
material xərcləri (geri qaytarılan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), amortizasiya ayırmaları, fəhlələrin əsas və əlavə əmək haqqı, fəhlələrin əlavə əmək haqqı, sosial ehtiyaclar ayırmalar və sair xərclər
xammal, material, enerji, gələcək dövrün xərcləri, reklam xərcləri, zavoddaxili və zavoddan kənar nəqliyyat, su, qaz, cərimə və vergi və sair xərclər;

- material xərcləri (qaytarılan, istifadəsi mümkün olan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər;

material, amortizasiya ayırmaları, nəqliyyat, satış və satışdan sonrakı servis xərcləri.

636 635. Məhsulun maya dəyəri:

rəqiblərlə qiymət mübarizəsində müəssisənin məhsula qoya biləcəyi ən optimal qiymətindən ibarətdir. məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların və dövrüyyə vəsaitlərinin dəyər ifadəsində məcmusundan

məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların orta illik dəyərindən

- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş material və əmək haqqı xərclərinin, əsas fondlardan amortizasiya ayırmalarının və s. xərclərin məcmusundan
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş xammal, yanacaq, enerji, materiala çəkilən xərclərin və əsas fondlardan amortizasiya ayırmalarının məcmusundan

637 634. Məhsulun maya dəyəri:

bu məhsulun istehsalına çəkilən xərclərdir.

bu avadanlığın saxlanması və istismarı xərcləri

bu iqtisadi oxşar, ayrılmaz və bölünməz xərclərdir

- bu məhsulun istehsalı və satışına sərf edilən xərclərin məcmusu
- bu məhsul istehsalına sərf edilən nəzərə alan sex xərcləridir

638 633. Xərclərin eynicinsliyi dərəcəsi:

istehsal və satış.

ünsürlü və əsas.

ünsürlü, əsas və komplekslik.

- ünsürlü və kompleks.
- əsas və komplekslik

639 632. İstehsala çəkilən xərclərin məcmusu:

istehsalın rentabellik səviyyəsini göstərir

planlaşdırılan məhsulun hazırlanması üçün nə qədər xammal və enerji resurslarının tələb olduğunu göstərir

məhsulun sex maya dəyərini əmələ gətirir

- buraxılan məhsulun hazırlanmasının müəssisəyə neçəyə başa gəldiyini göstərir
- buraxılan məhsulun alıcılara neçəyə başa gəldiyini göstərir

640 631. Sənaye məhsulu istehsalına çəkilən xərclərə:

sosial sığorta ayırmaları və s. xərclər daxildir.

əsas istehsal fondlarının amortizasiyası daxildir.

xammal və materiallara, yarımfabrikatlara, yanacaq və enerjiyə çəkilən xərclər daxildir.

- bütün cavablar düzdür.
- müəssisə işçilərinin əməyinin ödənilməsi məsrəfləri daxildir.

641 700. Məhsulun keyfiyyət göstəriciləri hansı qruplara bölünür?

ümumiləşdirilmiş göstəricilər, fərdi göstəricilər, estetik göstəricilər, kompleks göstəricilər qrupuna

ümumi göstəricilər, fərdi göstəricilər, estetik göstəricilər, texniki göstəricilər qrupuna

ümumi göstəricilər, estetik göstəricilər, texniki göstəricilər qrupuna

- ümumiləşdirilmiş göstəricilər, fərdi göstəricilər, kompleks göstəricilər qrupuna
- ümumi göstəricilər, fərdi göstəricilər, texniki göstəricilər qrupuna

642 699. Məhsulun keyfiyyət göstəricilərinin qruplara bölünməsi:

ümumiləşdirilmiş göstəricilər, fərdi göstəricilər, estetik göstəricilər, kompleks göstəricilər.

- ümumiləşdirilmiş göstəricilər, fərdi göstəricilər, kompleks göstəricilər.
- ümumi göstəricilər, fərdi göstəricilər, texniki göstəricilər.
- ümumi göstəricilər, estetik göstəricilər, texniki göstəricilər.
- ümumi göstəricilər, fərdi göstəricilər, estetik göstəricilər, texniki göstəricilər.

643 698. Sahə “məhsulun xassəsi” anlayışı altında nə başa düşülür?

məmulatın yaradılması, saxlanması zamanı onun meydana gələn subyektiv xüsusiyyəti
məhsulun material tutumu

- məmulatın yaradılması, istismanı və ya işlədilməsi zamanı onun meydana gələn obyektiv xüsusiyyəti
məmulatın istehsalı və ləğv edilməsi zamanı onun meydana gələn obyektiv və subyektiv xüsusiyyəti
məhsulun estetik göstəriciləri və material tutumu

644 697. Məhsulun xassəsi dedikdə:

məmulatın istehsalı və ləğv edilməsi zamanı onun meydana gələn obyektiv və subyektiv xüsusiyyəti başa düşülür.

- məmulatın yaradılması, istismanı və ya işlədilməsi zamanı onun meydana gələn obyektiv xüsusiyyəti başa düşülür.
məmulatın yaradılması, saxlanması zamanı onun meydana gələn subyektiv xüsusiyyəti başa düşülür.
məhsulun material tutumu başa düşülür.
məhsulun estetik göstəriciləri və material tutumu başa düşülür.

645 696. Əhəmiyyəti, tətbiq miqyası və məsuliyyət dərəcəsinə görə standartlar hansı növlərə bölünür?

müəssisədaxili, müəsisələrarası, sahə, milli standartlara

- beynəlxalq, regional, dövlətlərarası, milli standartlara
məhsul, xidmət, sənaye, ticarət standartlarına
material, hazır məhsul, xidmət standartlarına
analitik, ekperimental, statistik standartlara

646 695. Əhəmiyyəti, tətbiq miqyası və məsuliyyət dərəcəsinə görə standartlar hansı növlərə bölünür?

material, hazır məhsul, xidmət standartlarına
məhsul, xidmət, sənaye, ticarət standartlarına

- beynəlxalq, regional, dövlətlərarası, milli standartlara.
müəssisədaxili, müəsisələrarası, sahə, milli standartlara
analitik, ekperimental, statistik standartlara

647 694. Verilən variantların hansında məhsulun keyfiyyətini xarakterizə etməyən göstərici qeyd edilmişdir?

standartlaşdırma və eyniləşdirmə göstəriciləri
məhsulun estetik göstəriciləri
texnolojilik göstəriciləri

- məhsulun maya dəyəri
məhsulun nəql olunma qabiliyyəti

648 693. Aşağıdakılardan hansı məhsulun keyfiyyəti göstəricilərinə aid deyil?

standartlaşdırma və eyniləşdirmə göstəriciləri.

- məhsulun maya dəyəri
texnolojilik göstəriciləri
məhsulun nəql olunma qabiliyyəti
məhsulun estetik göstəriciləri

649 692. Sənaye məhsullarının hansı keyfiyyət göstəriciləri məmulatın orijinallığı, tamlığı, mühitə və üsluba uyğunluğu, özünün ifadəliyi, forma səliqliyi, görünüş və s. kimi xassələri özündə birləşdirir?

standartlaşdırma və eyniləşdirmə göstəriciləri
məmulatın nəql olunma qabiliyyəti

- məmulatın estetik göstəriciləri
məhsulun təyinatı göstəriciləri
etibarlılıq göstəriciləri

650 691. Sənaye məhsullarının hansı keyfiyyət göstəriciləri məmulatın orijinallığı, tamlığı, mühitə və üsluba uyğunluğu, özünün ifadəliyi, forma səliqliyi, görünüş və s. kimi xassələri özündə birləşdirir?

məmulatın nəql olunma qabiliyyəti.

- məmulatın estetik göstəriciləri
etibarlılıq göstəriciləri
məhsulun təyinatı göstəriciləri
standartlaşdırma və eyniləşdirmə göstəriciləri

651 690. Sahə məhsulun rəqabətqabiliyyətini xarakterizə edir:

- reallaşdırılmaya çəkilən xərclərin həmi
alıcıların müəyyən qrupu üçün maraq kəsb edən və onların müəyyən tələbatlarının ödənilməsini təmin edən xassələrin məcmusu
məhsulun qiyməti
dövriyyə və tədavül fondları istifadə göstəriciləri
məhsulun öz təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən, özünəməxsus xassələrin məcmusu

652 689. Məhsulun rəqabətqabiliyyətini xarakterizə edir:

- alıcıların müəyyən qrupu üçün maraq kəsb edən və onların müəyyən tələbatlarının ödənilməsini təmin edən xassələrin məcmusu
məhsulun qiyməti
dövriyyə və tədavül fondları istifadə göstəriciləri
məhsulun öz təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən, özünəməxsus xassələrin məcmusu
reallaşdırılmaya çəkilən xərclərin həmi

653 688. Sənaye məhsulunun “keyfiyyəti” anlayışı altında nə başa düşülür?

məhsulun qiymətini müəyyən etməklə onun istehsalının rentabelliyini qiymətləndirməyə imkan verən göstəricilərin məcmusu başa düşülür

məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və materialtutumunun aşağı salınması imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusu başa düşülür

məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və istifadə səmərəliliyinin yüksəldilməsi imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusu başa düşülür

məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən və yalnız istesalçı üçün əhəmiyyətli olan xassələrin məcmusu başa düşülür

- məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən özünəməxsus xassələrin məcmusu başa düşülür

654 687. Məhsulun keyfiyyəti dedikdə:

məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən və yalnız istesalçı üçün əhəmiyyətli olan xassələrin məcmusu başa düşülür.

məhsulun qiymətini müəyyən etməklə onun istehsalının rentabelliyini qiymətləndirməyə imkan verən göstəricilərin məcmusu

- məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən özünəməxsus xassələrin məcmusu
məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və istifadə səmərəliliyinin yüksəldilməsi imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusu
məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və materialtutumunun aşağı salınması imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusu

655 686. Verilən variantların hansında bütün istehlak xassələri kompleksini özündə cəmləşdirən əsas göstərici qeyd edilmişdir?

material tutumu

- məhsulun keyfiyyəti
istehlak qabiliyyəti
fond tutumu.
istehsalın həcmi

656 685. Bütün istehlak xassələri kompleksini özündə cəmləşdirən əsas göstərici:

istehsalın həcmidir.

- məhsulun keyfiyyətidir.
- material tutumudur.
fond tutumudur.
istehlak qabiliyyətidir.

657 684. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

səmərə öz-öznlüyündə ictimai istehsalın səmərəliliyi haqqında təsəvvür yarada bilmir, çünki mütləq rəqəmdir, onu yaradan xərclərlə əlaqəsizdir.

- ictimai istehsalın səmərəlilik meyarı və ümumiləşdirici (meyar) göstəricisi arasında heç bir əlaqə və bağlılıq yoxdur.
- ictimai istehsalın iqtisadi səmərəliliyini düzgün qiymətləndirmək üçün onun meyarı və göstəriciləri elmi-nəzəri və metodoloji cəhətdən dəqiq əsaslandırılmalıdır.
- hər hansı bir sosial-iqtisadi prosesin kəmiyyət və keyfiyyət cəhətlərini özündə tam və dəqiqliklə əks etdirən meyar və göstəricilər olmadan həmin prosesin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi mümkün deyildir.
- səmərəlilik göstəricisi - səmərə ilə xərclərin kəmiyyət nisbəti, ictimai istehsalın səmərəliliyinin keyfiyyət səciyyəsidir.

658 683. Xərclərin nisbi səmərəliliyi necə hesablanır?

mənfəətin maya dəyəri ilə nisbəti kimi

- variantlar üzrə cari xərclərin fərqli əsaslı vəsait qoyuluşlarına nisbəti kimi
- səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti kimi
- variantlar üzrə əsaslı vəsait qoyuluşlarının fərqli cari xərclərə nisbəti kimi
- əsaslı vəsait qoyuluşunun mənfəətə nisbəti kimi

659 682. Xərclərin ümumi səmərəliliyi necə hesablanır?

əsaslı vəsait qoyuluşunun mənfəətə nisbəti kimi

- səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşuna nisbəti kimi
- variantlar üzrə cari xərclərin fərqli əsaslı vəsait qoyuluşlarına nisbəti kimi
- mənfəətin maya dəyəri ilə nisbəti kimi
- variantlar üzrə əsaslı vəsait qoyuluşlarının fərqli cari xərclərə nisbəti kimi

660 681. Müəssisədə qiymətqoymanın metoduna aiddir:

müşahidə

analitik

maya dəyəri üstəgəl əmək haqqı

- orta xərclər üstəgəl mənfəət
- sex maya dəyəri üstəgəl ümumzavod xərcləri

661 680. Aşağıdakılardan hansı istehsalın səmərəliliyini xarakterizə etmir?

material məsrəflərinə qənaət eilməsi

- işçilərin sayının artması
- vaxt vahidi ərzində istehsal olunan məhsulun kəmiyyətcə çoxaldılması
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan vaxtın azaldılması
- məhsul vahidinin maya dəyərinin azaldılması

662 679. İctimai istehsalın səmərəliliyinin ümumiləşdirici göstəricisi nədir?

milli gəlirin, təbiətin mühafizəsinə çəkilən xərclərin, dövrüyyə fondlarının dəyəri ilə əmək haqqının cəminə olan nisbətidir;

milli gəlirin, illik ölçüyə gətirilmiş həm istehsal əsas fondlarının dəyərinə olan nisbətidir;

- milli gəlirin, illik ölçüyə gətirilmiş həm istehsal əsas fondlarının dəyəri və həm də təbiətin mühafizəsinə çəkilən xərclərin, dövrüyyə fondlarının dəyəri ilə əmək haqqının cəminə olan nisbətidir;
- milli gəlirin, illik ölçüyə gətirilmiş həm istehsal əsas fondlarının dəyəri və həm də təbiətin mühafizəsinə çəkilən xərclərin cəminə olan nisbətidir;

milli gəlirin, illik ölçüyə gətirilmiş həm istehsal əsas fondlarının dəyəri və həm də təbiətin mühafizəsinə çəkilən xərclərin, dövriyyə fondlarının dəyərinin cəminə olan nisbətidir;

663 678. Sahə müəssisələrində istehsalın rentabelliği necə hesablanır?

müəssisənin ümumi gəlirinin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyəri ilə normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinin orta illik dəyərinin cəminə nisbəti kimi

- balans mənfəətinin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyəri ilə normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinin orta illik dəyərinin cəminə nisbəti kimi

balans mənfəətinin normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinin orta illik dəyərinə nisbəti kimi

xalis mənfəətin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyəri ilə normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinin orta illik dəyərinin cəminə nisbəti kimi

balans mənfəətinin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi

664 677. Maşınqayırma iqtisadiyyatında hansı əsas qiymət növləri mövcuddur?

mövsümi, müqavilə, topdansatış və pərakəndə satış qiymətləri

birdəfəlik, iş, transfert, sabit qiymətlər və bazar qiyməti

istehlak qiyməti, məzənnə qiyməti, sabit qiymət, idxal və ixrac qiymətləri

auksion, azad, pərakəndə satış və müqayisəli qiymətlər

- müəssisənin topdansatış qiyməti, sənayenin topdansatış qiyməti və məhsulun pərakəndə satış qiyməti